

JAAR 2019 STUKKEN

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Leeswijzer	4
2019 IN VOGELVLUCHT	6
Besluit	15
JAARVERSLAG	16
Programma's	17
Programma 0 - Bestuur en ondersteuning	17
Programma 1 - Veiligheid	23
Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	27
Programma 3 - Economie	33
Programma 4 - Onderwijs	38
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	43
Programma 6 - Sociaal Domein	54
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	68
Programma 8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	74
Overhead	81
Paragrafen	86
Lokale heffingen	87
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	92
Onderhoud kapitaalgoederen	97
Financiering	99
Bedrijfsvoering	104
Verbonden partijen	105
Grondbeleid	126
JAARREKENING	131
Balans	132
Overzicht baten en lasten	136
Overzicht taakvelden versus programma's	137
Grondslagen financiële verslaglegging	141
Toelichting balans	145
Toelichting baten en lasten	156
Verantwoording Wet Normering Topinkomens (WNT)	158
Single Information Single Audit	160
Controleverklaring accountant	164

Inleiding

Wij bieden u hierbij de jaarstukken 2019 aan. Deze zijn opgesteld volgens eisen van het Besluit, Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de jaarstukken leggen wij als college van Burgemeester en Wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad. In deze jaarstukken leggen we verantwoording af over 2019.

Resultaat jaarrekening

De jaarrekening over 2019 sluit met een nadelig saldo van € 2.798.000,-. Het resultaat wordt in mindering gebracht op de algemene reserve. Na verrekening hiervan komt de algemene reserve in op 31 december 2019 uit op € 17.778.000.

Het grootste probleem waar we in 2019 opnieuw tegenaan zijn gelopen is de open einde regeling in het sociaal domein. Nog steeds lopen de uitgaven op en blijven de inkomsten achter. Op het moment dat ik dit schrijf is de wereld echter voorgoed veranderd. Het Coronavirus is na het afsluiten van 2019 begonnen met haar verwoestende werk. De gevolgen van het virus zullen de ontwikkeling in 2020 en ver daarna beïnvloeden.

Tot slot

Bij het samenstellen van deze jaarrekening zijn echt alle zeilen bijgezet. Het college is trots op alle medewerkers die in deze uitdagende "thuiswerk" tijd hun bijdrage hebben geleverd. De goede samenwerking met de accountant heeft ertoe geleid dat de jaarstukken tijdig en met een goedkeurende verklaring zijn opgeleverd. Hiervoor onze dank!

Buitenpost, 22 juni 2020

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen
Harjan Bruining, wethouder financiën

Leeswijzer

Vooraf

De jaarstukken horen bij de Planning & Control cyclus. In de begroting van de gemeente wordt op hoofdlijnen verteld wat de gemeente wil bereiken en wat dat mag kosten.

In de jaarstukken wordt over deze opdracht verantwoording afgelegd. De jaarstukken bestaan uit twee delen: het jaarverslag en de jaarrekening.

Jaarverslag

In het jaarverslag staat de beleids- en bedrijfsvoeringsverantwoording centraal. Dat gebeurt aan de hand van de 3W-vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Jaarrekening

De jaarrekening is financieel van aard. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de financiën van de gemeente.

In deze leeswijzer wordt aangegeven wie welke rol heeft en hoe de indeling van de jaarstukken eruitziet.

Wie doet wat?

De wet Dualisering gemeentebestuur is bedoeld om de lokale politiek dichterbij de burger te brengen. Zo wordt bijvoorbeeld door de begroting de transparantie van het bestuur vergroot. De burger kan zien waar de lokale bestuurders zich mee bezighouden en welke resultaten zijn behaald.

Door het dualistisch werken hebben de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders andere rollen gekregen: het college bestuurt en de raad controleert. De raad bepaalt het beleid op hoofdlijnen en neemt de belangrijkste beslissingen. Het college bestuurt en voert alle besluiten van de gemeenteraad uit. In schema ziet het er als volgt uit:

Gemeenteraad		College	
kaderstellen	wat willen we en wat mag het kosten	besturen	wat doen we
controleren	wat is bereikt en hoeveel kostte het	verantwoorden	wat hebben we gedaan

Om slagvaardig te kunnen handelen heeft het college bevoegdheden gekregen om zelfstandig te handelen mits het binnen het beleids- en financiële kader past dat de raad heeft vastgesteld. De bedrijfsvoering is bijvoorbeeld een bevoegdheid van het college.

Opbouw van de jaarstukken

In de inhoudsopgave staan de verschillende hoofdstukken. Deze zijn als volgt.

2019 in Vogelvlucht

Voorafgaand aan de eigenlijke jaarstukken wordt in een aantal infographics de belangrijkste financiële ontwikkelingen getoond. Vervolgens worden de belangrijkste opgaven en het beleidsinhoudelijke en financiële resultaat in 2019 vermeld.

Jaarverslag

Het jaarverslag is verdeeld in Programma's en Paragrafen zoals die ook voorkomen in de begroting.

De programma's bestaan uit een aantal vaste onderdelen:

- inhoudelijk, met daarin een korte beschrijving van het programma
- financieel, de resultaten per programma inclusief een analyse.
- beleidsindicatoren die verplicht zijn op grond van de BBV. Deze informatie is afkomstig uit Waarstaatjegemeente.nl.

De paragrafen zijn in feite een dwarsdoorsnede uit de programma's. De paragrafen zijn verplicht.

Jaarrekening

De jaarrekening is verdeeld in Balans en Baten en lasten. Verder vindt u in dit onderdeel de Verantwoording Wet Normering Topinkomens (WNT) en de Controleverklaring van de accountant.

2019 IN VOGELVLUCHT

Om te beginnen

Achtkarspelen is een middelgrote gemeente met veel groen. Veel werk wordt gedaan vanuit het gemeentehuis in Buitenpost. Maar we gebruiken ook enkele locaties voor de buitendienst, zoals bijvoorbeeld de afvalinzameling en het beheer van het openbaar groen. We zijn een groene gemeente zijn met aandacht voor mens en milieu. Daar zetten we ons elke dag weer met hart en ziel voor in.

Veel taken worden voor ons uitgevoerd door de sinds 1 januari 2019 gereorganiseerde Werkmaatschappij 8KTD. Deze werkmaatschappij is in feite de ambtelijke organisatie die besluiten van onze raad en ons college uitvoert. Om de opdracht uit te kunnen voeren verstrekt de Gemeenteraad een bijdrage aan de Werkmaatschappij. De Werkmaatschappij heeft een eigen begroting en legt zelfstandig verantwoording af.

In dit verslag geven we op hoofdlijnen aan wat we gedaan hebben en wat dat gekost heeft. Wij zijn ons ervan bewust dat we met gemeenschapsgeld werken en we willen daar ook transparant in zijn. En dus leggen we graag verantwoording af over wat de gemeente Achtkarspelen in 2019 heeft gedaan en wat het heeft gekost.

Programma's en taakvelden

De begroting van onze gemeente is verdeeld in programma's en daaronder liggende taakvelden. De indeling in programma's en taakvelden is verplicht gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In de programma's vertellen we wat we willen bereiken en wat dat mag kosten. In de jaarstukken leggen we uit wat we hebben bereikt en wat het gekost heeft. Maar we vertellen ook wat (nog) niet gelukt is.

De begroting en het jaarverslag zijn op dezelfde manier ingedeeld. Dit vergroot het inzicht.

Op de volgende pagina ziet u in één oogopslag:

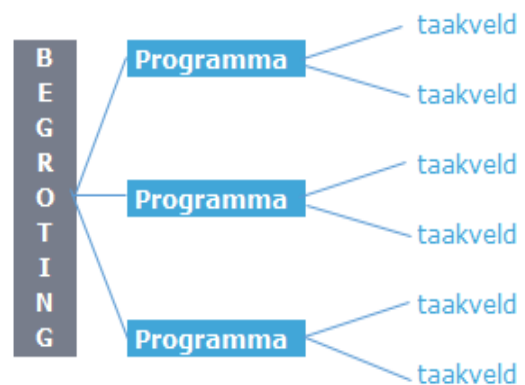
- Wat hadden we begroot
- Wat hebben we werkelijk uitgegeven

We hebben de uitgaven verdeeld in drie aandachtsgebieden:

- Wonen en werken
- Samenleving
- Bestuur en dienstverlening

De inkomsten zijn verdeeld in:

- Wat we van het Rijk ontvangen
- Alle overige inkomsten uit lokale heffingen en andere inkomstenbronnen

JAARREKENING 2019 IN ÉÉN OOGOPSLAG

Deze jaarrekening geeft u in één oogopslag informatie over de inkomsten en uitgaven in 2019 van de gemeente Achtkarspelen (bedragen x € 1.000).

	begroot	werkelijk	verschil
UITGAVEN	84.398	82.993	1.405
Wonen en werken	10.495	9.230	1.265
Economie	1.579	1.359	220
Verkeer, vervoer en waterstaat	4.915	4.855	60
Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	4.001	3.016	985
Samenleving	59.947	60.078	- 130
Onderwijs	3.320	2.766	554
Sociaal domein	42.650	43.224	- 574
Sport, cultuur en recreatie	5.583	5.737	- 155
Veiligheid	1.877	1.798	79
Volksgezondheid en milieu	6.518	6.552	- 35
Bestuur en dienstverlening	13.956	13.685	271
Bestuur en ondersteuning	13.956	13.685	271
INKOMSTEN	81.038	80.195	- 843
Ontvangen wij van het rijk	48.961	49.028	66
Lokale heffingen en overige inkomstenbronnen	32.076	31.167	- 909
RESULTAAT	- 3.360	- 2.798	562

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De jaarrekening 2019 sluit af met een nadelig saldo van € 2.798.000. Bij de begroting na wijziging gingen we nog uit van een verwacht nadelig saldo van € 3.360.000. De verklaring van het verschil op hoofdlijnen is als volgt:

Ontwikkeling saldo jaarrekening 2019	Bedrag
Stand begroting 2019 na wijzigingen	€ -1.476.000
Correctie bijstand (hypotheken)	€ 1.882.000
Verordening Rechtspositie Raadsleden	€ 2.000
Saldo begrotingsmutaties 2019 (ultimo 2019)	€ -3.360.000
Ontwikkelingen jaarrekening reguliere bedrijfsvoering	
Lagere bijdrage 2019 aan WM8KTD	€ 509.000
Meevallende personeelskosten	€ 188.000
Minder uitgaven beleid opvang 2-jarigen	€ 82.000
Hogere lasten onderhoud sportcomplexen buitensport	€ -64.000
Ontwikkelingen sociaal domein; bijstand	€ 252.000
Ontwikkelingen sociaal domein; Jeugd	€ -922.000
Ontwikkelingen sociaal domein; Wmo	€ -349.000
Saldo diverse ontwikkelingen programma's	€ 105.000
<i>sub.</i>	€ -199.000
Ontwikkelingen jaarrekening incidenteel / bijzonder	
Caparis verkoop aandelen	€ 573.000
Overhead	€ 152.000
Onvangen subsidie Anno D5	€ 465.000
Winstneming diverse complexen woningbouw en industrie	€ 131.000
Dekkingsbijdrage personeelskosten (grondexpl.)	€ -118.000
Verkopen diverse groenstroken en percelen	€ 209.000
Onbenutte middelen Koers op kansen	€ 69.000
Ontwikkelingen sociaal domein; Moa	€ -107.000
Niet verwerkte bijstelling voorschotbetaling GR SW Fryslân	€ -114.000
Herstelboekingen Intercompany (voorgaande jaren)	€ -499.000
<i>sub.</i>	€ 761.000
Resultaat jaarrekening 2019 (exploitatie)	€ -2.798.000

In de toelichting per cluster hieronder in hoofdlijnen én in de afzonderlijke programma's is een nadere toelichting opgenomen van de belangrijkste afwijkingen van de jaarrekening 2019 ten opzichte van de (bijgestelde) begroting 2019. Dit is te vinden onder 'Wat heeft het gekost'.

Begrotingsrechtmatigheid

Voor het begrotingscriterium is het van belang dat de baten, lasten en balansmutaties tot stand komen binnen de grenzen van de vastgestelde begroting en de hiermee samenhangende programma's. Volgens de kadernota rechtmatigheid zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig.

Het kan voorkomen, dat er meer is uitgegeven dan begroot, maar dat het college wel binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. In deze gevallen is het niet de bedoeling, dat de accountant deze overschrijdingen betreft bij de beslissing om wel of niet een goedkeurende accountantsverklaring af te geven. De accountant moet deze overschrijdingen wel opnemen in het verslag van bevindingen. Jaarlijks toetsen we de overschrijdingen per programma aan de soort begrotingsoverschrijding uit de kadernota rechtmatigheid om vast te stellen of sprake is van een begrotingsoverschrijding die mee moet tellen voor het rechtmatigheidsoordeel.

In de jaarrekening 2019 is sprake van overschrijdingen voor de volgende programma's: Programma's 5, 6 en 7.

Wij vinden dat de uitgaven die tot deze overschrijdingen hebben geleid behoren tot het kader waarbinnen het college van de raad mandaat heeft gekregen om uitvoering te geven aan het vastgestelde beleid. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen wij u naar het betreffende programma.

Wonen en werken

Regiodeal fase II

In 2019 is in het kader van de Regiodeal door de deelnemende gemeenten de bijdrage aan de Versnellingsagenda besproken, besloten en beschikbaar gesteld. Dit geldt ook voor de Provincie Fryslân. De verdeling van de toegezegde € 25 miljoen heeft in de gesprekken met de Ministeries veel energie geleverd: €18 miljoen voor de Versnellingsagenda en €7 miljoen voor Holwerd aan Zee, met daarbij de opmerking dat mocht Holwerd aan Zee geen doorgang vinden dat de €7 miljoen alsnog ter beschikking komt aan de Versnellingsagenda. Er is een intensief traject gelopen om de governance goed in te regelen. Hierbij zijn de colleges en de raden intensief betrokken. De inrichting van de programma organisatie is opgestart, alsmede de werving en selectie voor leden van de Regioboard.

Wonen

In 2019 is het proces tot een nieuwe woonvisie opgestart. Hiertoe zijn een aantal bijeenkomsten met inwoners, professionals (makelaars, aannemers, woningbouwcorporaties) en raadsleden georganiseerd. Daarnaast is in 2019 onderhandeld over de regionale woningbouwafspraken met de provincie. Zowel het proces van de woonvisie alsook de woningbouwafspraken lopen door in 2020. In 2019 zijn onder andere de bestemmingsplannen 'Molenweg 77 Surhuisterveen', 'Maskelyn Augustinusga' en het 'Veegplan' vastgesteld. Hierin wordt een diversiteit van nieuwe woningen mogelijk gemaakt.

Nieuwe samenwerkingsvormen woningmarkt

Wonen en zorg is een actueel aandachtspunt en hangt samen met de streekagenda Stad & Platteland. Er wordt vanuit de gemeente ingezet op een intensievere samenwerking tussen gemeente, corporatie en zorg- en welzijnspartijen om de opgave rond het langer zelfstandig wonen te realiseren (zowel qua huisvesting, ontmoetingsmogelijkheden, woonbegeleiding en het voorkomen van vereenzaming). In de praktijk kan hierbij gedacht worden aan gemeenschappelijke ruimtes waarvan uit zorg geboden wordt of maatwerk in de vorm van kleinschalige zorgprojecten.

Bouwgrondexploitatie

In het kader van de jaarrekening 2019 heeft een beoordeling plaatsgevonden van de mogelijke afwikkeling van complexen, winstneming en beoordeling van de benodigde verlies voorziening ten aanzien van de bedrijventerreinen en woningbouwlocaties.

De totale winstneming bedraagt voor programma 3 (economie industrieterreinen) € 340.000 (begroot € 156.000) en voor programma 8 Volkshuisvesting, Ruimte en Stedelijke vernieuwing € 93.000 (begroot € 146.000). Per saldo betekent dit ten opzichte van de begroting een winst van respectievelijk € 184.000 en een tekort van € 53.000. Per saldo heeft de actualisatie van de bouwgrondexploitatie in het kader van de jaarrekening 2019 daardoor een positief effect van € 131.000 op de exploitatie. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar programma 3 en programma 8.

Omgevingswet

In 2019 zijn we 'herstart' met de voorbereidingen op de implementatie van de Omgevingswet. Er is een projectstructuur opgezet met een stuurgroep als opdrachtgever, een programmamanager als opdrachtnemer en 5 werkgroepen. Deze werkgroepen hebben geïnventariseerd wat er nodig is om de minimale acties (geformuleerd door de VNG) tijdig gereed te hebben. Deze inventarisatie is de basis voor het Actieplan Implementatie Omgevingswet.

Zwembad De Kûpe Buitenpost

Februari 2018 heeft u als raad besloten om een nieuw energie neutraal zwembad in Buitenpost te laten bouwen. In 2019 is architect Slangen & Koenis geselecteerd om een ontwerp uit te werken op basis van door u aangegeven kwalitatieve uitgangspunten. Daarnaast is er (wederom) afstemming gezocht met de diverse gebruikersgroepen. Samen met hen is gekeken wat nodig is en welke wensen er zijn (binnen de kaders die u als raad heeft gesteld). Met de omgeving is er gekeken naar de inpassingsmogelijkheden en de externe veiligheid is met de FUMO afgestemd. Het eindresultaat is een gedegen ontwerp van de nieuwbouw dat door alle huidige gebruikersgroepen gedragen is.

In juni 2019 is het uitgewerkte ontwerp behandeld in de welstandscommissie. Hierbij werd grote waardering voor de plannen uitgesproken. Dit plan is aansluitend aan u als raad gepresenteerd en op de website geplaatst. Daarna is het proces gestart om te komen tot een Definitief Ontwerp en bestek. Op basis van het ontwerpboek van de architect is de werkschrijving gemaakt en via een aanbesteding op de markt gebracht.

Samenleving

Beleidskader Sociaal Domein

In april 2019 is het Beleidskader Sociaal Domein vastgesteld door de beide gemeenteraden. Dit kader vormt de leidraad voor ons werk in de komende jaren, waarbij we werken volgens de basisprincipes: mét de inwoner, preventief, integraal, kostenbewust en datagestuurd.

In het beleidskader zijn vier strategische doelstellingen vastgesteld:

- Inwoners zijn fysiek en mentaal zo gezond mogelijk
- Inwoners hebben financiële rust en passend werk, dan wel een zinvolle bezigheid
- Inwoners zijn weerbaar in een veilige omgeving
- In ons gebied is de leefbaarheid behouden en versterkt

In het beleidskader zijn meerjarige taakstellingen opgenomen, oplopend in hoogte tot bijna 2 mln. in 2022. Deze bestaan uit bezuinigingen op personeel, kostenbewuster werken in de gebiedsteams en herijken van de manieren van inkoop. In 2019 zijn ook de gebiedsteams onder gebracht in de werkmaatschappij. Daarmee is toegang, bedrijfsvoering en beleid samengebracht.

De monitoring van zorg leidt tot inzicht dat de kosten van zowel de WMO (18+) als de zorg voor jeugd (18-) door stijgen. Ook de komende jaren. De gemeente heeft op een klein deel van deze stijging zelf invloed, vanwege rijksbeleid (aanzuigende werking abonnementstarief), jurisprudentie en vergrijzing. Uiteindelijk zijn de rijksbijdragen onvoldoende in relatie tot de stijgende zorgvragen. De betaalbaarheid van de zorg is ook een landelijk probleem.

Jeugd en WMO

De in de begroting genoemde risico's hebben geleid tot een toenemend beroep op de Jeugd- en Wmo-voorzieningen. Als gevolg daarvan zijn de budgetten in de loop van 2019 naar boven bijgesteld. Maar bij het afsluiten van het jaar bleek dat de stijgende lijn op de open-eind regelingen doorzet.

De kosten voor de Wmo-maatwerkvoorzieningen "dagbesteding", "hulp bij het huishouden", "woonvoorzieningen", "hulpmiddelen" en "begeleiding" zijn ten opzichte van het jaar 2018 met 1,3 miljoen gestegen van 6,8 miljoen in 2018 naar 8,1 miljoen in 2019. Dit is een stijging van 19%. Hoewel er in de begroting is geanticipeerd op de stijging van de Wmo-kosten, leidt deze stijging van 1,3 miljoen in de jaarrekening 2019 per saldo tot een nadeel van € 357.000.

De totale uitgaven voor de maatwerkvoorzieningen Jeugd leiden in 2019 tot een tekort van € 922.000 ten opzichte van de begroting. Als gevolg van de gekozen inkoopsystematiek en het declaratiegedrag van aanbieders was de hoogte van dit tekort niet eerder te voorzien. Op basis van de productieverklaringen van de zorgaanbieders die we pas in april / mei 2020 hebben ontvangen blijkt dat er een aantal aanbieders de 70% voorfinanciering voor trajecten gedurende het jaar niet te hebben gedeclareerd en dat deze trajecten ook niet bij de gemeente bekend waren. Daarnaast blijkt uit de productieverklaringen dat veel trajecten al volledig of bijna volledig zijn afgerond in 2019 waardoor we ook deze kosten als gevolg van de gekozen inkoopsystematiek nog aan het boekjaar 2019 moesten toerekenen. Per saldo levert dit een nadeel op ten opzichte van begroting van € 922.000 in 2019.

De risico's blijven actueel en werken door in de komende jaren. Ondanks de bezuinigingsmaatregelen, blijven wij een toenemend aantal ondersteuningsvragen zien in de Wmo en is de zorgzwaarte bij jeugdigen stijgend. In het beleidskader Sociaal Domein voorzien we herijking van de inkoop WMO en Jeugd in 2022. Deze laatste cijfers laten de noodzaak daarvoor eens te meer zien.

Ontwikkelingen rond Caparis

Op 19 september 2019 heeft onze raad ingestemd met de zogenaamde fair deal. Inmiddels zijn de aandelen Caparis verkocht. De eenmalige verkoopopbrengst bedroeg € 573.000. Dit op basis van een acceptabele verdeling van de lasten voor alle betrokken partijen. Een onderdeel van de fair deal is dat Caparis de komende vijf jaar (2020 t/m 2024) nog wel de Wet sociale werkvoorziening voor onze gemeente uitvoert. Dit op basis van een dienstverleningsovereenkomst. De GR SW Fryslân blijft formeel werkgever voor de SW-medewerkers. Het herstructureringsproces van Caparis NV en de GR SW Fryslân is hiermee afgerond in 2019.

Maatschappelijke Onderneming Achtkarspelen (MOA)

De stichting MOA verzorgt binnen de gemeente Achtkarspelen het onderhoud van groen, sportvelden schoonmaak en onkruidverdelging. Daarnaast worden mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt of mensen die langdurig in de bijstand zitten naar werk of maatschappelijke participatie toe begeleid. De stichting MOA laat in de exploitatie over 2019 een negatief resultaat zien van € 107.000. De gemeente staat hiervoor garant. Een

belangrijke oorzaak hierin is dat duidelijk is geworden dat de gehanteerde kostprijzen voor onvoldoende dekking zorgen.

Maatwerk in de bijstand

Iedereen is van waarde en heeft talenten. We werken op basis van maatwerk en sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij de intrinsieke motivatie en talenten van werkzoekenden. We streven naar een baan op de reguliere arbeidsmarkt, maar als dat een brug te ver is dan zal in eerste instantie gekeken worden naar vrijwilligerswerk (participatie). Dyn Ynset kan daarbij een mooi opstapje zijn. Deze aanpak en inspanningen hebben er toe geleid dat het aantal bijstandsgerechtigden is gedaald van: 660 (januari 2019); 646 (juli 2019); naar 628 (december 2019). De stand eind 2019 is de laagste sinds (in ieder geval) januari 2016.

Bestuur en dienstverlening

Ontwikkeling weerstandscapaciteit (prognose)

De gemeente Achtkarspelen beschikt over een robuuste reserve als weerstandsvermogen. Rekening houdend met de resultaatontwikkeling over 2019 komt de eindstand per 31 december 2019 uit op € 17.778.000. Na eerdere besluitvorming heeft de gemeente haar deelname in de Caparis NV beëindigd. In 2019 was daardoor sprake van een eenmalige bate van € 573.000 uit de afwikkeling van de verkoop van de aandelen Caparis.

Ontwikkelingen n.a.v. evaluatie en vervolg Samenwerking WM8KTD

Eind 2019 is, volgens afspraak tussen de bestuurder en de OR van 8KTD, de tussenevaluatie opgestart van het door AEF opgestelde rapport "Kiezen voor succes".

Opdracht aan AEF in 2018 was te komen tot aanbevelingen voor verbetering en doorontwikkeling van de samenwerking 8KTD. Het beeld is dat we goed op koers liggen. De bestuurlijke afstemming is sterk verbeterd en er is nog maar één MT, die de organisatieonderdelen aanstuurt als was ze één organisatie. De rolhelderheid is hiermee sterk verbeterd. Verscheidene processen zijn geharmoniseerd en met de mensen uit de organisatie zijn één visie en missie opgesteld voor 8KTD. Het is mooi om te zien dat de nieuwe situatie van samen-werken op verschillende plekken al "normaal" is.

Er is een meerjarenplan opgesteld om de dienstverlening te verbeteren, aansluitend aan de wensen van de beide besturen en de visie en missie van 8KTD.

De risicobeheersing binnen de organisatie is steeds beter op orde en de kwaliteit van de beheersorganisatie is verder verbeterd.

De aanbevelingen uit de tussenevaluatie "kiezen voor succes" bieden goede aanknopingspunten voor verdere verbetering van de samenwerking. Daarnaast zal een vervolgevaluatie in gang worden gezet met als doel om zicht te krijgen op de opbrengsten van de samenwerking.

Bedrijfsvoering/overhead

Vanuit het verbeterplan Bedrijfsvoering zijn in 2019 de nodige verbeteringen (nieuwe werkwijzen, procedures en protocollen) uitgewerkt en geïmplementeerd. De nieuwe werkwijzen worden gemonitord op de juiste toepassing. De inzet richtte zich op het rechtmatig inhuren van personeel, het rechtmatig inkopen en aanbesteden van werken, goederen en diensten en de periodieke monitoring hiervan door middel van spend- en rechtmatigheidsanalyses. Daarnaast is controle uitgevoerd op de prestatieleveringen in het

Sociaal Domein op basis van een plan dat is afgestemd met de accountant. In samenwerking met diezelfde accountant is een interne controleplan opgesteld.

In 2019 is het budgethouderschap geactualiseerd en heeft er een migratie plaatsgevonden naar een nieuw financieel systeem. Verder is financiële regelgeving geactualiseerd en door de raad vastgesteld.

Op ICT-gebied is onderzoek gedaan naar de bestaande contractverplichtingen en de uitkomsten van de nieuwe aanbestedingen. Deze verplichtingen op korte, middellange en langere termijn geven een beeld van structureel hogere uitgaven op de beschikbare ICT-budgetten. Met begrotingswijzigingen (december 2018 en juli 2019) is dit aan u voorgelegd. Daarnaast zijn in het kader van maatschappelijke ontwikkelingen mobiele devices (tablets, smartphones en laptops) in toenemende mate onmisbaar voor het digitaal werken en vergaderen, informatie-uitwisseling via clouddiensten en plaats- en tijdonafhankelijk werken.

Op het gebied van privacy en gegevensbescherming zijn de initiële maatregelen voor de implementatie van de AVG uitgevoerd en zijn de audits op dit gebied met goed gevolg doorlopen.

In 2019 is ingezet op een strakke monitoring van en sturing op de personeelskosten. Dit stelde ons in staat om de realisatie goed te volgen en betere prognoses te geven van de nog te verwachten personeelskosten. In juli 2019 heeft dit geleid tot een actualisatie van de personeelskosten met een hogere bijdrage aan de werkmaatschappij tot gevolg. Daarnaast zorgde de nieuwe CAO voor een verhoging van de personeelskosten. De ontwikkeling van personeelskosten van de WM8KTD bleef in de tweede helft van 2019 achter bij de prognose. Dit had met name te maken met het niet of later invullen van vacatures en minder inhuur. In december heeft dit geleid tot een voordelige bijstelling van in totaal € 900.000 en nu bij de jaarrekening tot een voordeel van in totaal € 1.012.000. Hierdoor valt de bijdrage van Achtkarspelen aan de WM8KTD in 2019 € 509.000 lager uit.

Balans

De balans is het overzicht van alle bezittingen en schulden op een bepaald moment. Deze momentopname laat zien hoe de organisatie er financieel voor staat. De balans bestaat uit twee delen.

De twee zijdes van de Balans

Op de linkerkant van de balans zijn de bezittingen te vinden. Aan de rechterkant van de balans staan de schulden. Het verschil tussen bezittingen en schulden is het eigen vermogen.

De balans is in evenwicht

De balans laat eigenlijk zien hoe de bezittingen (de linkerkant) worden gefinancierd (de rechterkant). Een belangrijk kenmerk van de balans is dus dat de twee zijdes van de balans altijd aan elkaar gelijk zijn, vandaar de naam.

Balans per 31 december 2019 (x € 1.000)

BEZITTINGEN	2019	2018	SCHULDEN	2019	2018
Bezittingen	69.529	71.611	Eigen vermogen	17.778	20.472
Voorraden, geld en en vorderingen	13.770	17.216	Schulden	65.521	68.355
TOTAAL	83.299	88.827	TOTAAL	83.299	88.827

Besluit

Wij stellen u voor:

1. De jaarstukken 2019 vast te stellen;
2. De overschrijding van programma's 5, 6 en 7 vast te stellen (zie analyse van de betreffende programma's). Overschrijdingen in de jaarrekening op programma-niveau moeten op grond van het BBV alsnog door de raad worden goedgekeurd.
3. Het gerealiseerde nadelige resultaat ten bedrage van € 2.798.000 ten laste te brengen van de algemene reserve.
4. De in de decembercirculaire beschikbaar gestelde bedragen via de algemene reserve beschikbaar te stellen voor 2020. Dit betreft de middelen voor:

Klimaatmiddelen transitievisie warmte	€	202.101
Klimaatmiddelen transitievisie wijkaanpak	€	9.997
Klimaatmiddelen energieloketten	€	25.000
Impuls weerbaar bestuur (veiligheid)	€	120.000
Gezond in de stad – Kansrijke start	€	<u>11.237</u>
	€	368.335

JAARVERSLAG

Programma's

Programma 0 - Bestuur en ondersteuning

Inleiding

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden

0.1	Bestuur
0.10	Mutaties reserves
0.2	Burgerzaken
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)

Inhoudelijk

De W-vragen

In de programmabegroting 2019 hebben we verteld wat we van plan waren in 2019. Alle onderwerpen waren afkomstig uit de Kadernota 2018 (jaren 2019-2022). Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren;
- wat we hebben bereikt;
- wat er (nog) niet is gelukt.

BTW - gevolgen verhogen laag tarief

[Kadernota nr. 0.08a]

Wat stond er in de programmabegroting?

De begroting van Achtkarspelen afstemmen op de gevolgen van het verhogen van het lage btw-tarief van 6% naar 9%. De meerkosten van deze verhoging bedraagt in totaal ongeveer € 25.668. De belangrijkste oorzaak (ca. 82%) voor de kostenverhogende btw is het Leerlingenvervoer.

Wat hebben we bereikt?

Met ingang van 2019 is het laagtarief btw structureel verhoogd van 6% naar 9%. Deze verhoging is structureel doorgevoerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Incidenteel tlv Algemene reserve

[Kadernota nr. 0.10]

Wat stond er in de programmabegroting?

Het in beeld brengen van de incidentele kosten m.b.t. 2019 en deze ten laste van het Eigen Vermogen te brengen.

Wat hebben we bereikt?

De incidentele last van de jaarlijkse bijdrage aan Regiodeal is conform afspraak ten laste van de Algemene Reserve gebracht.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Dividend

[Kadernota nr. 0.5coal]

Wat stond er in de programmabegroting?

De dividendverwachting op de aandelen Eneco en Stedin is voor elk van de beide ondernemingen € 100.000. Wegens de voorgenomen verkoop van de aandelen Eneco in 2018 was de dividendumkering voor het onderdeel Eneco verlaagd. Nu de verkoop langer op zich laat wachten, wordt de dividendumkering voorlopig weer teruggebracht op het oude niveau van in totaal € 200.000.

Wat hebben we bereikt?

De afwikkeling van de verkoop van de aandelen Eneco is begin 2020 afgerond waarbij het dividend over 2019 is uitbetaald. Na afwikkeling van de verkoop en de uitbetaling van het dividend zullen de inkomsten voor dividend in de meerjarige raming komen te vervallen. De dividendinkomsten dalen daardoor met € 100.000 per jaar.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Rente kortlopende leningen

[Kadernota nr. 0.5coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

De rente voor kortlopende leningen is op dit moment erg laag en de verwachting is dat dit in ieder geval in 2019 nog zo blijft. In de kadernota is daarom voorgesteld om de post betaalde rente kortlopende leningen met € 350.000 te verlagen voor 2019 en voor 2020 en volgende jaren met € 50.000.

Wat hebben we bereikt?

Wat is (nog) niet gelukt?

Overige ontwikkelingen **Personeelskosten**

Meevallende personeelskosten

Ten opzichte van de laatst bijgestelde begroting is er een voordeel op de personeelskosten ontstaan van € 188.000. Gedurende het jaar zijn er ontwikkelingen geweest waarvoor aantoonbaar extra middelen noodzakelijk waren. Daarbij zijn voorzichtigheidshalve inschattingen gemaakt om voldoende dekking te waarborgen. Achteraf zijn vacatures later of (nog) niet ingevuld, waardoor een voordeel ten opzichte van de begroting is ontstaan.

Algemene uitkering

Jaar 2019

De algemene uitkering uit het gemeentefonds inclusief integratie uitkering voor het sociaal domein voor 2019 bedraagt € 49 miljoen. Dit is inclusief € 368.000 uit de decembercirculaire. Voor de decemberuitkering wordt in een bestemmingsreserve voorzien, zodat de gelden na goedkeurende besluitvorming vrij vallen ten behoeve van 2020.

Uitkering vorige dienstjaren (2016, 2017 en 2018):

In 2019 is nog een aantal mutaties over de jaren 2016, 2017 en 2018 doorgevoerd. Voor de jaarrekening 2019 levert dit per saldo een voordelige ontwikkeling op van € 50.000.

Bijdrage WM8KTD

Lagere bijdrage afrekening WM8KTD

De jaarrekening 2019 van de WM8KTD laat een onderschrijding van de budgetten zien waardoor van beide gemeenten in totaal een lagere bijdrage van € 1.012.000 nodig is.

Voor onze gemeente betekent dit een lagere bijdrage van € 509.000 aan de WM8KTD. De onderschrijdingen betreffen vooral personeelskosten en zijn in de jaarrekening 2019 van de WM8KTD voldoende toegelicht. In verband met de verplichte verdeling over taakvelden conform het BBV, zien we het voordeel van de WM8KTD als volgt terug in de jaarrekening van de gemeente:

• Programma 0	€ 485.000 V
• Programma 1	€ 8.000 V
• Programma 4	€ 4.000 V
• Programma 6	€ 1.000 N
• Programma 7	€ 4.000 V
• Programma 8	€ 9.000 V
Totaal	€ 509.000 V

Herstelboeking afstemming tussen gemeente en WM8KTD m.b.t. oude jaren

Bij de oplevering van de jaarrekening 2019 kwam naar voren, dat in de onderlinge afstemming tussen de gemeente en de WM8KTD in eerdere jaren bij de gemeente niet de juiste balansboekingen zijn gemaakt. Dit leidt nu tot een herstelboeking in 2019 van € 499.000.

Bijdrage aan de Werkmaatschappij

De bijdrage aan de WM8KTD ten behoeve van de jaarrekening 2019 is uiteindelijk € 509.000 lager dan begroot. Het verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door

We zijn verplicht om de bijdrage te verdelen over de verschillende programma's. Maar om voldoende inzicht te bieden presenteren we hieronder de volledige bijdrage, verdeeld per programma. De bijdrage is ook in elk programma onder het kopje 'Wat heeft het gekost' verwerkt maar wordt daar niet meer afzonderlijk gepresenteerd.

Programma	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
0. Bestuur en ondersteuning	5.710	7.578	7.094	484
1. Veiligheid	125	331	322	8
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	10	3	3	-
3. Economie	-	171	171	-
4. Onderwijs	98	139	134	4
5. Sport, cultuur en recreatie	39	156	156	-
6. Sociaal domein	4.517	5.726	5.727	- 1
7. Volksgezondheid en milieu	470	390	386	4
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.364	1.864	1.855	9
TOTAAL	12.333	16.358	15.849	509

Verbonden partijen

Onderstaande vindt u, indien van toepassing, het overzicht van de verbonden partijen aan dit programma. Een Verbonden Partij is een *privaatrechtelijke* of *publiekrechtelijke* organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Werkmaatschappij Achtkarspelen-Tytsjerksteradiel

Vestigingsplaats

Buitenpost / Burgum

Vennootschap / Coöperatie

Naam verbonden partij

Eneco

Stedin

BNG Bank NV

Vestigingsplaats

Rotterdam

Rotterdam

Den Haag

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voor zover bij dit programma van toepassing, wel te presenteren.

Wat heeft het gekost

(x € 1.000)

In de programma's verantwoordt u alleen de kosten die direct te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, indirecte kosten, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën),
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Bestuur	2.007	2.452	2.542	- 90
Burgerzaken	1.362	1.291	1.278	13
Treasury	100	157	153	4
OZB woningen	240	212	209	3
OZB niet-woningen	158	159	159	-
Belastingen overig	27	27	36	- 10
Overige baten en lasten	418	1.168	1.084	84
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	4	- 4
Totaal lasten	4.311	5.466	5.465	1
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Bestuur	66	112	98	- 14
Burgerzaken	334	334	360	26
Treasury	320	487	483	- 4
OZB woningen	3.445	3.445	3.447	2
OZB niet-woningen	1.854	1.854	1.868	14
Belastingen overig	522	1.661	1.677	16
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	47.598	48.961	49.028	66
Overige baten en lasten	-	78	79	-
Totaal baten	54.140	56.933	57.041	107
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	49.829	51.467	51.576	109
In de reserves gestort	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Mutaties reserves	633	1.207	1.065	141
Totaal lasten	633	1.207	1.065	141
Uit de reserves gehaald	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Mutaties reserves	434	746	961	215
Totaal baten	434	746	961	215
Saldo reservemutaties	- 200	- 461	- 105	356
TOTAAL	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Lasten programma	4.944	6.673	6.530	143
Baten programma	54.574	57.679	58.001	322
Saldo programma	49.630	51.006	51.471	465

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat	€	464
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		235
Lasten	205	
- Meevallende personeelskosten.	188	
- Voordeel wegens onterecht begroten van verzekerde kosten uit flankerend beleid (WGA-beleid).	30	
- Synergievoordeel op samenloop verkiezingen (Provinciaal en Waterschappen).	27	
- Saldo hogere kosten (diverse) leges.	- 40	
Baten	30	
- Saldo hogere ontvangsten (diverse) leges.	30	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		229
Lasten	- 177	
- Diverse verschillen (niet significant)	- 50	
- Lagere bijdrage WM	509	
- Herstelboeking afstemming tussen gemeente en WM8KTD m.b.t. oude jaren	- 499	
- Correctie detacheringsvergoeding aan Werkmaatschappij 8KTD.	- 29	
- Dotering voorziening belasting debiteuren.	- 58	
- Nadeel op te verrekenen accountantskosten 2019	- 50	
Baten	406	
- Saldo mutaties Algemene Reserve	356	
- Ontvangen nabetalings (2016 t/m 2018).	50	

Programma 1 - Veiligheid

Inleiding

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Inhoudelijk

De W-vragen

In de programmabegroting 2019 hebben we verteld wat we van plan waren in 2019. Alle onderwerpen waren afkomstig uit de Kadernota 2018 (jaren 2019-2022). Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren;
- wat we hebben bereikt;
- wat er (nog) niet is gelukt.

Veiligheidsregio - autonoom

[Kadernota nr. 1.1]

Wat stond er in de programmabegroting?

De kosten van Veiligheidsregio Fryslân (VRF) worden verdeeld over: Programma's 1. Veiligheid en 7.1 Volksgezondheid.

De uitzetting betreft vooral autonome ontwikkelingen zoals indexering van materiële kosten en loonkosten (cao en pensioenpremies). Daarnaast betreft het de autonome uitzetting voor het Rijksvaccinatieprogramma. Vanaf 2021 komt er een jaarlijkse uitzetting van kapitaalslasten bij. Zoals al enige jaren bekend zijn bij de overgang van de brandweezorg van gemeente naar de Veiligheidsregio de kapitaalslasten van gebouwen en materieel onvoldoende geïndexeerd.

Brandweer

Bij de brandweer gaat het onder andere om een uitzetting op kosten ten behoeve van vakbekwaamheid en de vrijwilligersvergoeding, loonkosten en materiaalkosten.

Gezondheid

Bij gezondheid gaat het om een uitzetting van de uitvoering van jeugdgezondheidszorg ten behoeve van vergunninghouders. Verder betreft het een extra uitzetting voor het Rijksvaccinatieprogramma. Verwacht wordt dat dit wordt gecompenseerd in de bijdrage van het gemeentefonds.

Wat hebben we bereikt?

De kosten van Veiligheidsregio Fryslân zijn verwerkt in de begroting.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Handhaving politiepost Buitenpost

[Kadernota nr. 1.1coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen heeft een overeenkomst met de politie afgesloten voor het gebruik van kantooruimte in het gemeentehuis in Buitenpost. Met de vorming van één nationale politie zijn ook de huisvestingsplannen met het lokale gezag besproken. Afgesproken is

dat er een klein steunpunt van de politie in Buitenpost blijft. Dit is vergelijkbaar met de huidige politiepost. De raad heeft gevraagd de politiepost in Buitenpost te behouden. In 2019 zullen gesprekken plaatsvinden over een verlenging van het contract. Daarnaast zal de wens van de coalitie om een extra vestiging in Surhuisterveen worden besproken met de politie.

Wat hebben we bereikt?

De politiepost in Buitenpost blijft in het gemeentehuis.

Wat is (nog) niet gelukt?

De politiepost in Surhuisterveen wordt opgegeven. De raad is daarover geïnformeerd.

Veiligheidshuis - autonoom

[Kadernota nr. 1.2]

Wat stond er in de programmabegroting?

Het beleid van het Veiligheidshuis blijft ongewijzigd, maar er is wel een nieuwe verdeelsleutel. Met deze sleutel wordt gekeken naar inwoneraantal, veiligheidsrisico's en het werkelijke gebruik van het Veiligheidshuis over een bepaalde periode. Eerder werd voor Achtkarspelen alleen gekeken naar het inwoneraantal. Als gevolg hiervan gaan de kosten structureel ca. € 4.000 per jaar omhoog.

Wat hebben we bereikt?

De kosten ten gevolge van de nieuwe verdeelsleutel zijn verwerkt in de begroting.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Overige ontwikkelingen

Crisisbeheersing en brandweer

Lagere bijdrage voor crisisbeheersing bij incidenten

In 2019 was sprake van minder incidenten waarbij inzet nodig was voor bijvoorbeeld (tijdelijke) opvang, beveiliging bij brand en afzettingen. De gemeentelijke bijdrage aan crisisbeheersing was daardoor lager dan ingeschat. Per saldo ontstaat daarmee een voordeel in de lasten van € 16.000.

Openbare orde en veiligheid

Minder inkomsten door oninbare vorderingen en dwangsommen

Een deel van openstaande vorderingen en dwangsommen is oninbaar verklaard. Hierdoor zijn minder inkomsten ontvangen dan verwacht. Het nadeel in de baten bedraagt € 7.000.

Minder uitgaven in verband met calamiteiten

Met name het aantal calamiteiten rond de jaarwisseling was dit jaar lager dan verwacht. De samenhangende kosten (uitgaven) waren daardoor ook lager dan waar rekening mee was gehouden. Hierdoor ontstaat een voordeel in de lasten van € 38.000.

Verbonden partijen

Onderstaande vindt u, indien van toepassing, het overzicht van de verbonden partijen aan dit programma. Een Verbonden Partij is een *privaatrechtelijke* of *publiekrechtelijke* organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Veiligheidsregio Fryslân

Vestigingsplaats

Leeuwarden

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voorzover bij dit programma van toepassing, wel te presenteren.

Wat heeft het gekost

(x € 1.000)

In de programma's verantwoordt de alleen de kosten die direct te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, indirecte kosten, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevendend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Crisisbeheersing en brandweer	1.453	1.399	1.372	27
Openbare orde en veiligheid	280	478	426	52
Totaal lasten	1.733	1.877	1.798	79
Baten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Crisisbeheersing en brandweer	51	59	60	1
Openbare orde en veiligheid	-	-	- 7	- 7
Totaal baten	51	59	53	- 6
Saldo van baten en lasten	- 1.681	- 1.818	- 1.745	73

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat	€	73
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		73
Lasten	80	
- Diverse verschillen (niet significant).	26	
- Lagere uitgaven wegens calamiteiten.	38	
- Lagere uitgaven i.v.m. crisisbeheersing van incidenten.	16	
Baten	- 7	
- Lagere inkomsten wegens oninbare vorderingen en dwangsommen.	- 7	

Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden

- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.4 Economische havens en waterwegen

Inhoudelijk

De W-vragen

In de programmabegroting 2019 hebben we verteld wat we van plan waren in 2019. Alle onderwerpen waren afkomstig uit de Kadernota 2018 (jaren 2019-2022). Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren;
- wat we hebben bereikt;
- wat er (nog) niet is gelukt.

Duurzaam veilig structureel

[Kadernota nr. 2.1a]

Wat stond er in de programmabegroting?

Voor een duurzaam en veilig ingerichte wegenstructuur in de gemeente, wordt het huidige budget van € 15.000 per twee jaar uitgebreid naar een jaarlijks budget van € 15.000.

Wat hebben we bereikt?

Het budget voor 2019 is door het college in de takendiscussie bezuinigd.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Schoolzones rond scholen

[Kadernota nr. 2.1coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

Voor het veilig inrichten van de wegenstructuur rond scholen richten we deze gebieden in als schoolzone. Een schoolzone is een combinatie van een begin en een eind door middel van bebording, verharding/bestrating, drempels/plateaus en/of een wegversmalling. Aanbrengen van een schoolzone kan op verschillende manieren uitgevoerd worden. Bestrating aanbrengen, met belijning (thermoplast), palen en borden plaatsen etc. De kosten per oplossing zijn verschillend.

Wat hebben we bereikt?

Er is een fasering van schoolzones gemaakt:

2019

Er zijn gesprekken en/of werkzaamheden geweest bij:

- De Bernebrêge (De Merel Surhuisterveen)
- De Oanrin (Twijzel)
- Twa-Ikker (Augustinusga)
- De Mienskip (Buitenpost)
- De Balkwar (Kootstertille)
- Merlettes (Kootstertille)

- It Holdersnest (Harkema)
- De Wynroas (Harkema)
- Oranje Nassau (Kootstertille)
- Joh. Looijengaskoalle (Surhuizum)
- De Hoekstien (Surhuisterveen)

Daarnaast zijn VO scholieren betrokken bij de schoolzones van het Singelland Surhuisterveen, Het Lauwers- en Nordwin college in Buitenpost.

Naast het inrichten van een schoolzone worden de scholen actief benaderd voor het afnemen van verkeerseducatie bij Veilig Verkeer Nederland of Stichting Bevordering Verkeerseducatie.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Goed verlichte fietspaden

[Kadernota nr. 2.1coal2]

Wat stond er in de programmabegroting?

Om de fietspaden in Achtkarspelen beter te verlichten kiezen we voor het aanbrengen van LED-grondspots in onze fietspaden. De levensduur van de LED-grondspots (zgn. katten-ogen) bedraagt zeven jaar. Met het structurele budget is ook de cyclische vervanging gedekt.

Wat hebben we bereikt?

De fietspaden worden voorzien van led grondspots. Om alle paden te voorzien is 7 jaar uitgetrokken. Met het opnemen van structureel budget is ook de vervanging gedekt. In 2019 zijn o.a. de volgende paden voorzien van ledspots, It oast Augustinusga , fietspad naar Kollum, Vierhuisterweg, De Stuken, Boelenswei , Ikewei Mounewei.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Herinrichting centrum Surhuisterveen

[Kadernota nr. 2.1coal4]

Wat stond er in de programmabegroting?

Voor het herinrichten van het centrum Surhuisterveen maken we budget vrij om de visie uit te kunnen voeren. Eerst een budget van € 25.000 voor de technische uitwerking in definitief ontwerp. Na afronding van het definitieve ontwerp kan er een goede indicatie gemaakt worden van de kosten voor de uitvoering van de totale visie. De eerste schattingen gaan uit van een bedrag van € 2.5 mln. in 2020.

Wat hebben we bereikt?

De uitwerking van het centrumplan zit in de besteksfase. De definitief ontwerp raming is voltooid. Deze raming bedraagt 3 miljoen euro.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Brug Twijzel herstel

[Kadernota nr. 2.1coal9]

Wat stond er in de programmabegroting?

De brug wordt, conform de raadsbreed aangenomen motie, in oude glorie hersteld. De bovenbouw wordt hersteld en de landhoofden van de brug wat verhoogd. De doorvaarthoogte wordt hierdoor groter zodat de brug niet meer beweegbaar hoeft te zijn.

Wat hebben we bereikt?

De aanbesteding van de brug heeft plaats gevonden en de benodigde vergunningen kunnen worden aangevraagd. De uitvoering staat gepland voor het 3e kwartaal 2020.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Inkomsten kabels en leidingen (MOOR)

[Kadernota nr. 2.1f]

Wat stond er in de programmabegroting?

Door betere software en daardoor betere monitoring van aan te leggen kabels, is er een hogere vergoeding ontvangen voor de aanleg van kabels onder wegen binnen de bebouwde kom. Daar tegenover staan de hogere kosten van de nieuwe software.

Wat hebben we bereikt?

De inkomsten zijn inderdaad hoger door dat we beter kunnen bewaken welk nutsbedrijf waar aan het graven is. Hier gaan we structureel mee door.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Groningerstraatweg reconstructie +

[Kadernota nr. 2.1g]

Wat stond er in de programmabegroting?

Door een aanvullend budget beschikbaar te stellen kan de Groningerstraat op dezelfde manier inrichten als de Gedempte Vaart/Jan Binneslaan. Dit levert een eenduidig wegbeeld voor de route door Surhuisterveen op.

Wat hebben we bereikt?

De werkzaamheden aan de Groningerstraat zijn aanbesteedt.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Aanpassingen Alde Dyk

[Kadernota nr. 2.1h]

Wat stond er in de programmabegroting?

Door middel van het uitvoeren van verkeerskundige aanpassingen aan de Alde Dyk wordt de verkeerssituatie veiliger.

Wat hebben we bereikt?

De werkzaamheden zijn voltooid. De Oude Dijk en het kruispunt Nonnepaed/De Miedwei zijn opnieuw ingericht. Er volgt na een jaar een evaluatie.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Areaal uitbreidingen

[Kadernota nr. 2.1i]

Wat stond er in de programmabegroting?

Als gevolg van uitgevoerde projecten en werkzaamheden is het areaal uitgebreid.

Wat hebben we bereikt?

Jaarlijks inventariseren we het gemeentelijke areaal. De nieuw aangelegde of overgenomen wegen en groen van project ontwikkelaars, provincie of door de gemeente worden dan meegenomen.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Parkeren in woongebieden

[Kadernota nr. 2.2a]

Wat stond er in de programmabegroting?

Er wordt structureel budget voor parkeervoorzieningen in woongebieden beschikbaar gesteld.

Wat hebben we bereikt?

In 2019 zijn parkeervoorzieningen gerealiseerd aan de van Stolbergstrjitte en de Menno van Coehoornstrjitte te Kootstertille.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Laadpalen elektrische auto's

[Kadernota nr. 2.2b]

Wat stond er in de programmabegroting?

Er wordt beleid ontwikkeld op het gebied van elektrische auto's en laadpalen en het plaatsen in de gemeente hiervan.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Achtkarspelen heeft inmiddels een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Allego voor het plaatsen van laadpalen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Er is nog geen gemeentespecifiek beleid vastgelegd. Met de overeenkomst is wel geregeld hoe om te gaan met particuliere vragen.

Parkeren bij de Groenkamp Buitenpost

[Kadernota nr. 2.2c]

Wat stond er in de programmabegroting?

Er wordt een eenmalig budget beschikbaar gesteld om de parkeerproblemen en doorstroming op te lossen.

Wat hebben we bereikt?

Het vrijgegeven budget voor 2019 is bij de behandeling van de takendiscussies ingetrokken.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Overige ontwikkelingen

ANNO D5 Buitenpost

Provinciale subsidie project Anno

In 2014 heeft de provincie subsidie voor het prioritaire project ANNO D5 beschikbaar gesteld. In mei 2019 heeft Achtkarspelen haar eindrapportage van dit project bij de provincie ingediend. Hierop heeft de provincie gereageerd met een besluit op de eerste twee fases van het programma, een besluit over de derde fase wordt in 2020 door de provincie genomen. De afrekening over de eerste twee fases leidt in 2019 tot een éénmalig voordeel van € 465.000 doordat de bijbehorende kosten van de eerste twee fases al in eerdere jaren zijn geboekt. Voor de eindafrekening van de derde fase in 2020 zal dat ook nog tot een éénmalig voordeel leiden in de jaarrekening 2020 (orde van grootte € 100.000).

Verbonden partijen

Onderstaande vindt u, indien van toepassing, het overzicht van de verbonden partijen aan dit programma. Een Verbonden Partij is een *privaatrechtelijke* of *publiekrechtelijke* organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voorzover bij dit programma van toepassing, wel te presenteren.

Wat heeft het gekost

(x € 1.000)

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die direct te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, indirecte kosten, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Verkeer en vervoer	4.846	4.856	4.798	58
Parkeren	39	41	39	2
Economische havens en waterwegen	193	18	18	-
Totaal lasten	5.078	4.915	4.855	60
Baten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Verkeer en vervoer	244	240	855	615
Parkeren	-	-	-	-
Economische havens en waterwegen	15	-	4	4
Totaal baten	260	241	859	618
Saldo van baten en lasten	- 4.818	- 4.674	- 3.996	678

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat	€	678
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		678
Baten	678	
- Diverse verschillen (niet significant)	137	
- Stichting afvalfonds zwerfvuil en vergoeding extra aanpak	33	
- BDU ontvangst	43	
- Ontvangen subsidie afrekening Anno D5	465	

Programma 3 - Economie

Inleiding

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden

- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

Inhoudelijk

De W-vragen

In de programmabegroting 2019 hebben we verteld wat we van plan waren in 2019. Alle onderwerpen waren afkomstig uit de Kadernota 2018 (jaren 2019-2022). Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren;
- wat we hebben bereikt;
- wat er (nog) niet is gelukt.

Centrumvisie Buitenpost

[Kadernota nr. 3.1b]

Wat stond er in de programmabegroting?

In het centrum van Buitenpost staat relatief veel zakelijk onroerend goed leeg. Tot nu toe wordt er ad-hoc gereageerd op de verschillende plannen m.b.t. locaties in het centrum. Hierdoor worden niet altijd de beste integrale keuzes gemaakt. Door het opstellen van een visie op de gewenste centrumontwikkeling van Buitenpost kan er slagvaardiger en duidelijker gewerkt worden aan het centrum als aantrekkelijke vestigingsplaats. Deze visie zal tot stand komen in samenwerking met plaatselijk belang en de ondernemersvereniging, de gemeente is hierbij leidend. Het budget is nodig voor de inhuur van speciale expertise en procesondersteuning.

Opmerking: dit onderwerp stond ook opgenomen in het coalitieakkoord onder volgnummer 8KCoal036. Het is daar gemarkeerd als 'afgedaan' en zal verder worden gevolgd in de 'Stand van zaken opvolging Kadernota' onder volgnummer 3.1b.

Wat hebben we bereikt?

Voor het ontwikkelen van de centrumvisie Buitenpost is bureau DTNP in de arm genomen. In september 2019 is dit traject gestart met alle stakeholders. Naar verwachting kan de visie in het eerste kwartaal van 2020 worden afgerond. Daarna worden de vervolgstappen in beeld gebracht en komt de visie ter besluitvorming naar de raad. Daarnaast wordt een uitvoeringsplan opgesteld en uitgezet in de tijd en in geld. In de Kadernota 2021 komt dit verder ook aan bod.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het voorbereiden van de besluitvorming en het opstellen van een uitvoeringsplan.

Circulair Friesland

[Kadernota nr. 3.1coal4]

Wat stond er in de programmabegroting?

Om de circulaire economie te stimuleren is het voorstel dat de gemeente lid wordt van de vereniging Circulair Friesland. Deze vereniging is een samenwerking tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen en die wil laten zien dat circulaire economie

de toekomst heeft. Circulair Friesland brengt partijen bij elkaar, ondersteunt met kennis (juridisch, financieel, wetenschappelijk) en helpt bij het realiseren van concrete projecten die banen en economische groei opleveren.

Wat hebben we bereikt?

We zijn lid geworden per 2019, hiermee is het onderwerp afgewikkeld.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Regiodeal Noordoost Fryslân/Versnellingsagenda

[Kadernota nr. 3.1coal6]

Wat stond er in de programmabegroting?

In samenwerking met verschillende stakeholders in Noordoost Fryslân is in 2018 een 'Regiodeal 2e fase' gemaakt. Er is een totaalpakket van maatregelen en projecten opgesteld die de economie van Noordoost Fryslân een boost moet geven zodat er een stijging plaatsvindt van het Bruto Regionaal Product (BRP). In een gezamenlijke vergadering van raden en Staten is de versnellingsagenda besproken. Deze is inmiddels ingediend bij het Rijk, het totale programma gaat in totaal om € 55 mln. waarbij 50% vanuit de ministeries zal worden bijgedragen. Definitieve afspraken met het Rijk worden in de eerste helft van 2019 gemaakt. Dit project heeft een groot multiplier-effect door de financiële inbreng van andere partijen zoals ministeries, provincie, onderwijs en bedrijfsleven. Het programma is opgesteld in samenwerking met het lokale bedrijfsleven, het onderwijs en bedrijfsorganisaties zoals ONOF (Ondernemersfederatie NO Friesland), VNO en de Noardelike Fryske Walden). In een aantal businesscases van het uitvoeringsprogramma zijn onderdelen overgenomen die de gemeente nu ook al doet zoals bijdragen aan het KEI (Kennis en Innovatiehuis NO Fryslan), het project 'Bouwen aan Ambitie' en Ontwikkelen van het Kennislab. De versnellingsagenda is een programma-overstijgend project. De bijdragen hiervan zijn opgenomen in Programma 4.

Wat hebben we bereikt?

Voor de regioideal zijn er nu afspraken gemaakt met het Rijk over de eerste tranche van uitbetaling subsidie. Een aantal projecten staat klaar om uit te voeren. De laatste hobbels zijn de structuur en organisatie van de uitvoering van de Regiodeal. Hierover moeten nog definitieve keuzes gemaakt worden. De keuzes bepalen mede het tempo van de voortgang van de Regiodeal en het opstarten van de projecten.

Opmerking: dit onderwerp is ook opgenomen in het coalitieakkoord onder volgnummer 8KCoal038. Het is daar gemarkeerd als 'afgedaan' en zal verder worden gevolgd in de 'Stand van zaken opvolging Kadernota' onder volgnummer 3.1coal6.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Bidbook Surhuisterveen

[Kadernota nr. 3.1coal7]

Wat stond er in de programmabegroting?

Er wordt samen H&I, een bidbook opgesteld waaruit blijkt dat Surhuisterveen meer winkelend publiek heeft dan alleen de inwoners van het dorp. Vanuit de wijde omtrek komen mensen winkelen in Surhuisterveen. Door het bidbook kan duidelijk gemaakt worden dat Surhuisterveen een veel groter achterland heeft dan de 6.000 eigen inwoners. Dit is een belangrijk gegeven voor het aantrekken van landelijke winkelformules. De kosten voor het maken van een bidbook worden gedeeld door H&I en gemeente als direct belanghebbende.

Wat hebben we bereikt?

Bidbook is in 2019 in concept gereed gekomen. Naar verwachting zal het bidbook in de eerste helft van 2020 gepresenteerd kunnen worden.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Frisian Ports

[Kadernota nr. 3.1g]

Wat stond er in de programmabegroting?

De gemeente is sinds 2017 lid van Frisian Ports. Dat is een vereniging van Friese gemeenten met industrieterreinen voor bedrijven die gebruik maken van vervoer over water. Het lidmaatschap zorgt ervoor dat de gemeente meepraat over de gewenste ontwikkelingen van de vaarwegen in Fryslân. De lidmaatschapsbijdrage stond tot op heden nog niet opgenomen in de begroting.

Wat hebben we bereikt?

Het lidmaatschap is per 2019 stopgezet, omdat er geen meerwaarde voor Achtkarspelen wordt gezien.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

**Overige ontwikkelingen
Economische promotie***Budgetvoordeel op ontwikkeling projecten toerisme*

Uit de overlopende posten 2018 is nog oud budget overgeheveld naar 2019. In de raming waren al geen uitgaven meer begroot omdat de samenhangende projecten inmiddels waren afgerond. Het volledige budget van € 48.000 valt hierdoor vrij (incidenteel).

Fysieke bedrijfsinfrastructuur (industrieterreinen)

Winst bouwgrondexploitatie			Begroting	Rekening	Vershil	
Prog.	3.	-	Economie €	156.00 €	340.00 €	184.00
(industrieterreinen)			0	0	0	

Hogere winstuitname uit verkoop (POC-methode)

Voor de berekening van de winstuitname van de verkoop van industrieterreinen volgt de gemeente de voorgeschreven waarderingssystematiek op basis van de POC-methode. De berekende winstuitname is voor het verslagjaar vooral te herleiden naar de grondverkopen in Kootstertille. Per saldo valt de winstuitname € 184.000 hoger uit dan begroot.

Lagere verkoopopbrengst op grondverkopen

Met betrekking tot de ontwikkeling van industrieterreinen is binnen de gemeente over de hele linie sprake van tegenvallende grondverkopen. De verwachte verkoopopbrengst blijft hierdoor per saldo € 173.000 achter ten opzichte van de begroting (€ 931.000). In lijn met het landelijk beeld van toenemend economisch herstel na de crisis, was ingeschat dat de

grondverkoppen eerder aan zou trekken. De positieve uitzondering hierin betreft Kootstertille waar de verkoopopbrengst (€ 712.000) bijna drie maal hoger was dan geraamd.

Hogere uitgaven voor investeringen

Ten opzichte van de raming zijn de lasten voor de benodigde investeringen voor de bouwgrondexploitatie per saldo € 122.000 lager dan geraamd.

Stijging boekwaarde op bouwgrondexploitatie

In de lasten werd in de begroting rekening gehouden met een daling van de boekwaarde van bouwterreinen. Herwaardering van de terreinen heeft echter juist tot een tegengesteld effect geleid waarbij de boekwaarde is gestegen en daardoor per saldo € 51.000 hoger uitvalt.

Verbonden partijen

Onderstaande vindt u, indien van toepassing, het overzicht van de verbonden partijen aan dit programma. Een Verbonden Partij is een *privaatrechtelijke* of *publiekrechtelijke* organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voorzover bij dit programma van toepassing, wel te presenteren.

Wat heeft het gekost

(x € 1.000)

In de programma's verantwoordt u alleen de kosten die direct te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, indirecte kosten, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Economische ontwikkeling	387	393	389	4
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	856	985	817	167
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	3	3	2	1
Economische promotie	93	198	150	48
Totaal lasten	1.339	1.579	1.359	220
Baten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Economische ontwikkeling	-	-	-	-
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.043	1.087	1.098	11
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6	6	5	- 2
Economische promotie	6	6	4	- 2

Totaal baten	1.054	1.099	1.106	7
Saldo van baten en lasten	- 285	- 480	- 253	228

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat	€	228
-----------------------------	----------	------------

negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig

Incidentele voor- of nadelen 228

Lasten 217

- Diverse verschillen (niet significant). - 4
- Hogere (i.p.v. lagere) boekwaarde op bouwgrondexploitatie industrieterreinen. 51
- Minder uitgaven voor investeringen in verband met bouwgrondexploitatie industrieterreinen. 122
- Budgetvoordeel op ontwikkeling van (oude en reeds afgeronde) projecten toerisme. 48

Baten 11

- Lagere verkoopopbrengst op grondverkoop industrieterreinen. - 173
- Hogere winstuitname op industrieterreinen (berekeningssystematiek POC-methode). 184

Programma 4 - Onderwijs

Inleiding

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden

- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Inhoudelijk

De W-vragen

In de programmabegroting 2019 hebben we verteld wat we van plan waren in 2019. Alle onderwerpen waren afkomstig uit de Kadernota 2018 (jaren 2019-2022). Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren;
- wat we hebben bereikt;
- wat er (nog) niet is gelukt.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)

[Kadernota nr. 4.2]

Wat stond er in de programmabegroting?

Een Integraal HuisvestingsPlan (IHP) wordt in samenspraak met de schoolbesturen opgesteld in 2018. De volgende situaties krijgen prioriteit:

1. eventueel samengaan basisscholen Twijzelerheide;
2. aanpassing/renovatie basisschool Drogeham.

Voorgesteld wordt een totaal investeringskrediet van € 4.5 miljoen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de jaarprogramma's onderwijshuisvesting in twee fasen op basis van het Integraal HuisvestingsPlan (IHP). Gelet op de verantwoordelijkheidsverdeling zal nader worden bepaald welk aandeel in de kosten in redelijkheid voor rekening komen van het schoolbestuur. De schoolbesturen ontvangen namelijk sinds 2015 rechtstreeks de rijksbijdragen voor onderhoud.

Wat hebben we bereikt?

Een Integraal HuisvestingsPlan (IHP) werd in samenspraak met de schoolbesturen opgesteld in 2018 en door de gemeenteraad vastgesteld in april 2019.

Een totaal investeringskrediet werd door de raad beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de jaarprogramma's 2019, 2020 en 2021.

In Twijzelerheide wordt onderzocht of er draagvlak is voor een combinatie van meerdere voorzieningen op één plek en of dat haalbaar is.

De aanpassing/renovatie van basisschool te Drogeham is in de herfst van 2019 afgerond.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Taalbad anderstalige kinderen

[Kadernota nr. 4.3b]

Wat stond er in de programmabegroting?

Ondersteuning taalonderwijs kinderen van statushouders.

Het aantal statushouders dat zich in de gemeente Achtkarspelen vestigt stijgt. Het gaat om gezinnen met (jonge) kinderen met een eigen culturele achtergrond, taal en –soms

traumatische- geschiedenis. Pedagogisch medewerkers, leerkrachten en vrijwilligers werken er aan deze anderstalige kinderen zo snel en zo goed mogelijk aan opvang en het reguliere onderwijs te laten deelnemen en goede onderwijskansen te kunnen bieden.

We stellen voor om bij te dragen aan de volgende activiteiten van de basisscholen en de peuteropvang:

- expertise ontwikkeling, samenwerking tussen schoolbesturen; o.a. scholing, materialen en vervoer;
- ondersteuning van de pedagogisch medewerkers in de peuteropvang.

Wat hebben we bereikt?

Het college heeft besloten bij te dragen aan de ondersteunende activiteiten van de basisscholen en de peuteropvang. Daarmee willen we achterstanden voorkomen en deze kinderen goede onderwijskansen bieden. Hiervoor is vanaf 2019 jaarlijks budget vrijgemaakt uit het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB).

Wat is (nog) niet gelukt?

-

VVE / peuteropvang, borging kwaliteit en nieuwe aanbieders [Kadernota nr. 4.3c]

Wat stond er in de programmabegroting?

Peuteropvang Bernebrêge te Buitenpost vraagt subsidie als aanbieder van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). We stellen voor subsidie te verlenen aan de nieuwe aanbieder van VVE/peuteropvang, conform de hiervoor geldende regels.

Wat hebben we bereikt?

Ingaande 2019 wordt subsidie verleend aan de nieuwe aanbieder van VVE/peuteropvang, conform de hiervoor geldende regels.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Gymnastiek-, muziek- en ICT-onderwijs

[Kadernota nr. 4.3coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen wil vormende en verrijkende initiatieven zoals het geven van gymnastiek-, muziek- en ICT-onderwijs op basisscholen stimuleren. Ondersteuning van projecten op deze terreinen wordt in samenwerking met bijvoorbeeld lokale muziekverenigingen, De Wâldsang, "Meer muziek in de klas", Keunstwurk, lokale sportverenigingen en de bibliotheek gefaciliteerd.

Het gaat om nieuwe initiatieven met als uitzondering de Algemene Muzikale Vorming (AMV); Binnen dit kader zal namelijk een vervolg worden gegeven aan AMV op de basisscholen. Het aantal deelnemende basisscholen aan AMV is de afgelopen jaren gestegen terwijl de subsidie niet is verhoogd. De nodige verhoging van € 14.000 kan binnen dit budget worden gedekt.

Wat hebben we bereikt?

Voor de AMV (Algemene Muzikale Vorming) in het basisonderwijs zijn alle basisscholen bereikt.

De scholen zijn in het tweede halfjaar van 2019 bezocht om een betere verbinding te realiseren tussen het bestaande aanbod (inventariserend) en de (veranderende) vraag in het onderwijs. Op basis daarvan is een programma opgesteld, dat vanaf 2020 wordt

uitgevoerd. Voor de uitvoering is het accent gelegd op brede vorming (cultuurmenu i.s.m. cultuurcentrum), gezondheid (sportstimulering) en voor het ict onderwijs op mediawijsheid. Hiervoor is budget vrijgemaakt binnen het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB).

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Aanpak laaggeletterdheid

[Kadernota nr. 4.3coal2]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen voert een actief beleid en regie op de aanpak van laaggeletterdheid. Een aantal kernpartners heeft daarbij de handen ineengeslagen. De Bibliotheek NOF is een belangrijke partner voor de doorontwikkeling en uitvoering van het uitgezette beleid. Het doel van de samenwerking is het organiseren van een laagdrempelig en vooral passend aanbod voor elke "minder geletterde" waarbij het de grootste uitdaging is om de minder-geletterden te vinden en te leiden naar het aanbod. We stellen voor de aanstelling van een vaste aanjager/regisseur te faciliteren.

De aanjager is regisseur van het taalnetwerk, signaleert kansen en knelpunten en rapporteert daarover naar de partners. De aanjager ontwikkelt nieuwe initiatieven om de aanpak van laaggeletterdheid in de gemeente Achtkarspelen te verbeteren en verbindt bestaande initiatieven.

Wat hebben we bereikt?

Bij de bibliotheek Noord is afgesproken dat zij de aanjager laaggeletterdheid leveren voor Achtkarspelen; dit is gerealiseerd per voorjaar 2019.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Leerplicht; structurele uitbreiding formatie (incl administratieve onderst. in team SD-adm)

[Kadernota nr. 4.3d]

Wat stond er in de programmabegroting?

We verwachten met een structurele uitbreiding van 10 uren per week het extra beroep op de leerplichtambtenaren te kunnen opvangen. In 2018 hebben we de uren al tijdelijk verhoogd en we merken dat we daarmee de toegenomen vraag aan kunnen.

Wat hebben we bereikt?

Deze formatie is omgezet in een structureel dienstverband. Daarmee wordt de toegenomen vraag nu goed opgevangen.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Ruimte voor plannen extra rijksmiddelen OAB

[Kadernota nr. 4.3e]

Wat stond er in de programmabegroting?

Er worden plannen ontwikkeld voor het intensiveren van het gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) met behulp van de inzet van de verhoogde rijksuitkering. Het nieuwe beleidsplan Koers op Kansen III (2019-2023) wordt in het najaar van 2018 voorbereid. De beoogde inzet van de (extra) middelen zal een belangrijk onderdeel zijn in het plan.

OAB-middelen moeten worden besteed aan het bestrijden van onderwijsachterstanden en de doorgaande lijn. In het Besluit Voorschoolse Educatie zijn de specifieke eisen rondom voorschoolse educatie opgenomen. De kwaliteitseisen worden zowel door de SiSa-verantwoording als door de Onderwijsinspectie beoordeeld. Het gaat om zaken zoals: bereik doelgroep VVE, gebruik van een VVE-programma, resultaatafspraken vroegschoolse, kwaliteitszorg, voldoende aanbod VVE (straks 16 uur). Er volgen nog meer aanvullende eisen zoals inzet HBO-krachten.

Wat hebben we bereikt?

Het beleidsplan Koers op Kansen III (2019-2023) is in het voorjaar van 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarna is de uitvoering gestart.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Overige ontwikkelingen

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Minder uitgaven aan onderwijs achterstandenbeleid en lagere Rijksbijdrage voor doeluitkering onderwijs achterstandenbeleid

De uitgaven onder de doeluitkering onderwijs achterstandenbeleid waren € 33.000 lager dan begroot en beschikt. De uitkering van de rijksbijdrage was daardoor hetzelfde bedrag lager dan verwacht.

Overheveling Rijksbijdrage onderwijsachterstandenbeleid naar 2020 en nog te boeken lasten (uitgaven) onderwijsachterstandenbeleid t.l.v. 2020

Voor onderwijsachterstandenbeleid ontvangt de gemeente een Rijksbijdrage die in een periode van vier jaar kan worden benut. In 2019 zijn nog niet alle middelen besteed. Een bedrag van € 358.000 is doorgeschoven naar 2020. Dit bedrag is als nog te boeken lasten verwerkt.

Minder uitgaven aan Gymnastiek en ICT-onderwijs achterstandenbeleid

Het in de kadernota beschikbaar gestelde budget van € 26.000 voor Gymnastiek en ICT-onderwijs voor achterstandenbeleid is (nog) niet uitgegeven.

Minder uitgaven aan uitvoering beleid peuteropvang 2-jarigen

De bestedingen voor peuteropvang en VVE-programma's zijn voor het beleid Koers op Kansen toegerekend aan de per 2019 verhoogde Rijksbijdrage. Hierdoor resteert € 82.000 van het geraamde budget.

Niet benutte middelen voor projecten Koers op kansen door toerekening Rijksbijdrage

De uitgaven voor onderwijsactiviteiten voor het project Koers op kansen zijn toegerekend aan de verhoogde Rijksbijdrage. Het oorspronkelijk geraamde budget is daardoor niet benut. Ten opzichte van de raming ontstaat daardoor een voordeel van € 69.000.

Verbonden partijen

Onderstaande vindt u, indien van toepassing, het overzicht van de verbonden partijen aan dit programma. Een Verbonden Partij is een *privaatrechtelijke* of *publiekrechtelijke* organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voorzover bij dit programma van toepassing, wel te presenteren.

Wat heeft het gekost

(x € 1.000)

In de programma's verantwoordt de alleen de kosten die direct te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, indirecte kosten, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Onderwijshuisvesting	1.126	1.135	1.147	- 12
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.050	2.185	1.619	566
Totaal lasten	3.176	3.320	2.766	554
Baten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Onderwijshuisvesting	-	-	-	-
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	389	829	427	- 402
Totaal baten	389	829	427	- 402
Saldo van baten en lasten	- 2.787	- 2.491	- 2.339	152

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat	€	152
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
Reguliere voor- of nadelen		108
Lasten	108	
– Minder uitgaven aan uitvoering beleid opvang 2-jarigen.	82	
– Minder uitgaven aan Gymnastiek en ICT-onderwijs achterstandenbeleid.	26	
Incidentele voor- of nadelen		44
Lasten	77	
– Diverse verschillen (niet significant).	- 25	
– Niet benutte middelen voor projecten Koers op kansen door toerekening Rijksbijdrage.	69	
– Minder uitgaven aan onderwijs achterstandenbeleid.	33	
Baten	- 33	
– Lagere Rijksbijdrage voor doeluitkering onderwijs achterstandenbeleid.	- 33	

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden

5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4	Musea
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Inhoudelijk

De W-vragen

In de programmabegroting 2019 hebben we verteld wat we van plan waren in 2019. Alle onderwerpen waren afkomstig uit de Kadernota 2018 (jaren 2019-2022). Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren;
- wat we hebben bereikt;
- wat er (nog) niet is gelukt.

Sportstimulering - buurtsportcoach

[Kadernota nr. 5.1b]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen doet mee aan de structurele brede impuls vanuit VWS 'Sport in de buurt'. De gemeente ontvangt een extra bijdrage om sporten en bewegen te stimuleren, waarmee een buurtsportcoach wordt ingezet. Deelname aan de brede impuls vraagt cofinanciering vanuit de gemeente. Dit wordt deels bekostigd vanuit het budget gezondheid (GIDS-gelden), maar voor structurele dekking is een extra budget nodig.

Wat hebben we bereikt?

De extra middelen zijn ingezet voor activiteiten in het kader van sportstimulering naar het onderwijs en de sportverenigingen. Op deze manier worden de verbindingen tussen sport en gezondheid verder vormgegeven om zo de actieve gezonde leefstijl te stimuleren.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Binnensport - sport- en spelmateriaal

[Kadernota nr. 5.1d]

Wat stond er in de programmabegroting?

De gemeente heeft de wettelijke taak om te zorgen voor goed en veilig ingerichte sporthallen en gymzalen voor het onderwijs. De accommodaties worden ook verhuurd aan sportverenigingen. Voor het op peil houden van het sport- en spelmateriaal in deze locaties is een verhoging van het budget nodig.

Wat hebben we bereikt?

De middelen zijn ingezet om de sporthallen en gymzalen te voorzien van sport- en spelmateriaal wat aan de huidige regelgeving voldoet.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Huurtarieven Sportaccommodaties op inflatiepercentage

[Kadernota nr. 5.2coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

De huurtarieven voor alle gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties worden jaarlijks verhoogd met het inflatiepercentage. Dit wordt de komende jaren gecontinueerd. Per saldo levert dit geen meer- of minderopbrengsten op.

Wat hebben we bereikt?

Zoals is aangegeven zijn de huurtarieven voor alle gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties met het inflatiepercentage verhoogd.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Binnensport - huur gymruimte Kootstertille

[Kadernota nr. 5.2e]

Wat stond er in de programmabegroting?

Het basisonderwijs in Kootstertille gebruikt de gymnastiekruimte van MFA Tillehûs. Vanaf 2019 worden voldoende middelen opgenomen in de begroting om de contractuele afspraken met het MFA Tillehûs na te komen over de te betalen huur van de gymnastiekruimte voor het basisonderwijs.

Wat hebben we bereikt?

Aan de contractuele verplichtingen met het MFA Tillhus is in 2019 voldaan. En structureel zijn voldoende middelen opgenomen in de begroting om aan deze verplichtingen te blijven voldoen.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Kapitaallasten en exploitatiebijdrage nieuwbouw zwembad Buitenpost

[Kadernota nr. 5.2g]

Wat stond er in de programmabegroting?

Het nieuwe zwembad in Buitenpost wordt naar verwachting in de zomer van 2020 opgeleverd. Om de kosten van een nieuw zwembad in Buitenpost juist in beeld te brengen, wordt de raming van de kapitaallasten en de exploitatiebijdrage op in de begroting. Per 2020 stelt de gemeente een budget beschikbaar voor de (verwachte) exploitatiebijdrage, de kapitaallasten starten vervolgens vanaf 2021.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 ontvangt de stichting, welke het zwembad exploiteert, een exploitatiebijdrage om het bad open te houden voor publiek.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het nieuwe zwembad zal naar verwachting medio 2021 worden opgeleverd.

BTW - gevolgen sportvrijstelling

[Kadernota nr. 5.2h]

Wat stond er in de programmabegroting?

Per 2019 wordt de BTW-sportvrijstelling uitgebreid. Daardoor is het geven van gelegenheid tot sportbeoefening door organisaties en instellingen die geen winstoogmerk hebben niet meer belast met 9% BTW en bestaat ook geen recht meer op aftrek van BTW op de kosten. De nadelige financiële gevolgen van deze uitbreiding moet de gemeente per 2019 opvangen.

Wat hebben we bereikt?

Het opvangen van de nadelige gevolgen van de sportvrijstelling BTW heeft Achtkarspelen deels proberen op te vangen door per 2019 een structureel compensatiebudget in de begroting op te nemen van ruim € 53.000 (taakveld 5.2).

Daarnaast is gebruik gemaakt van de regeling die het Rijk in het leven heeft geroepen om deze kostenstijging (deels) te compenseren – de Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK).

In het kader van deze regeling kunnen gemeenten jaarlijks een aanvraag indienen voor een zgn. SPUK-uitkering. Voor 2019 geldt een uitkeringsplafond van € 185 miljoen. Overstijgt het saldo van de door gemeenten ingediende aanvragen dit plafond, dan vindt bevoorschotting verhoudingsgewijs plaats.

In 2019 is hier sprake van en daardoor ontvangt Achtkarspelen als voorschot niet het volledig aangevraagde bedrag (€ 788.226), maar ca. 81,7% daarvan (€ 643.981). Dit laatste bedrag is vooreerst op de balans opgenomen, dit omdat er nog een afrekening volgt.

Uiterlijk 15 juli 2020 moet de uitkering 2019 worden verantwoord bij het Rijk, dit als onderdeel van de gemeentelijke verantwoording volgens de SISA-methode, zoals bepaald in het 'Besluit financiële verhouding 2001' en het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten'.

Uiterlijk 31 januari 2021 vindt voor elke gemeente de vaststelling plaats door het Rijk. Dit kan betekenen dat een extra uitkering wordt gekregen, of dat een bedrag wordt teruggevorderd.

Achtkarspelen verwacht een groot deel van het ontvangen voorschot 2019 terug te moeten betalen.

Voor een groot deel heeft dat te maken met hoe de SPUK werkt. Voer je een project namelijk niet op in je aanvraag dan heb je ook geen aanspraak op compensatie.

Vandaar dat voor de aanvraag 2019 projecten c.q. investeringskredieten zijn opgevoerd waarvan van tevoren al duidelijk was dat ze in 2019 niet afgerond zouden kunnen worden. Niet opvoeren zou namelijk betekenen dat je geen enkele aanspraak had op compensatie.

In de aanvraag 2019 is daarom bewust het krediet "bouwkosten nieuwbouw De Kûpe" meegenomen. Het hiervoor ontvangen voorschot maakt in omvang 77% van het totale voorschot uit. Van het opgevoerde krediet is in 2019 echter maar 11% besteed.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Participeren/investeren in zonnepanelen/duurzaamheid

[Kadernota nr. 5.2i]

Wat stond er in de programmabegroting?

In 2017 is de motie 'Participeren/investeren in zonnepanelen/duurzaamheid' aangenomen. Voor uitwerking van de zes punten van deze motie is een adviesrapport en een inventarisatie van gemeentelijke gebouwen opgesteld. Er wordt gewerkt aan de interpretatie van de adviezen in het rapport, de fasering van het plaatsen van de

zonnepanelen en welke gevolgen dit heeft voor de financiën. Een voorstel hiervoor wordt voorgelegd aan de raad.

Wat hebben we bereikt?

Op de sporthallen in Harkema en Surhuisterveen en op een aantal gymlokalen zijn volgens de planning zonnepanelen geplaatst. In alle sporthallen en gymlokalen is de verouderde verlichting vervangen door LED-verlichting.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Kruidhof - bedrijfsvoering

[Kadernota nr. 5.4]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen wil De Kruidhof in stand houden en wil daarvoor een maximale subsidie beschikbaar stellen. Vanaf 2020 bedraagt de maximale gemeentelijke bijdrage, in welke vorm dan ook, € 250.000.

Wat hebben we bereikt?

Het college heeft voor de zomer 2019 het principe besluit genomen om De Kruidhof bij de gemeente te houden. Er wordt gewerkt aan een raadsvoorstel over de toekomst van De Kruidhof waarin ook duidelijk is uitgewerkt wat de jaarlijkse bijdrage vanuit de gemeente aan De Kruidhof zou moeten zijn.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Haalbaarheidsstudie WMO-dagbesteding De Kruidhof

[Kadernota nr. 5.4coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

Om duidelijkheid te scheppen over de kansen van WMO-dagbesteding op De Kruidhof heeft Bureau Voor Noordelijke Gemeenten een haalbaarheidsstudie uitgevoerd. Aan de hand van de uitkomsten worden nadere voorstellen uitgewerkt.

Wat hebben we bereikt?

De uitkomsten van het uitgevoerde haalbaarheidsonderzoek WMO-dagbesteding laten zien dat er veel geïnvesteerd moet worden aan de voorkant en dat het slechts een beperkt gunstig effect kan hebben op de exploitatie van De Kruidhof. Omdat de verwachte effecten beperkt zijn en niet opwegen tegen de risico's wordt niet langer ingezet op WMO-dagbesteding bij De Kruidhof. Het college heeft voor de zomer 2019 het principebesluit genomen om De Kruidhof bij de gemeente te houden. Er wordt gewerkt aan een raadsvoorstel over de toekomst van De Kruidhof waarin ook duidelijk is uitgewerkt wat de jaarlijkse bijdrage vanuit de gemeente aan De Kruidhof zou moeten zijn voor 2021 e.v.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Subsidie Bibliotheken Noord Fryslân

[Kadernota nr. 5.6]

Wat stond er in de programmabegroting?

Omdat de prijs- en loonindexering in het bibliotheekwerk hoger ligt dan de gemeentelijke indexering vraagt Achtkarspelen voor de komende jaren een extra bijdrage. Hiermee kan de gemeente de dienstverlening van de bibliotheek op hetzelfde niveau houden en de afspraken met de andere gemeenten nakomen.

Wat hebben we bereikt?

De extra gelden zijn (via de kadernota) inmiddels voor meerdere jaren toegekend.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

MOA

[Kadernota nr. 5.7a]

Wat stond er in de programmabegroting?

De gemeente wil het openbaar groen goed onderhouden en betaalbaar houden. Achtkarspelen realiseert een bezuiniging doordat de MOA de werkzaamheden voordeliger uitvoert en door de 'na-ijleffecten' van de eerdere bezuinigingen op het openbaar groen.

Wat hebben we bereikt?

Dit is gerealiseerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Verbeteren en uitbreiden wandel- en fietsmogelijkheden

[Kadernota nr. 5.7coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

De gemeente wil recreatie en toerisme in Achtkarspelen bevorderen door het realiseren van een uitstekende wandel- en fietsinfrastructuur. Hiervoor geeft Achtkarspelen uitvoering aan het Padenplan. Dit is een uitwerking van wensen van plaatselijke belangen en gemeente om gebieden en paden te verbinden. Het budget is bedoeld voor haalbaarheidsonderzoeken, aanleg, beleving en verbetering van toeristische paden.

Wat hebben we bereikt?

In de Twizelermieden zijn de eerste paden gerealiseerd. Een gedeelte van de route over de Hege Bulten in de Drogehamstermieden is vrijgemaakt om een fietspad te kunnen realiseren.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Ontwikkelen toeristische visie

[Kadernota nr. 5.7coal2]

Wat stond er in de programmabegroting?

Begin 2019 zal de regionale visie recreatie en toerisme worden vastgesteld. Deze visie voor Noordoost Fryslân wordt uitgewerkt in 2019 tot een gemeentelijke visie met uitvoeringsplan. Hierin worden in ieder geval opgenomen de opvaarten, historische wegen, recreatieve voorzieningen (park) Surhuisterveen en het stimuleren van aanleg van voorzieningen voor elektrische fietsen.

Wat hebben we bereikt?

In de (bijgestelde) planning is er vanuit gegaan dat de regionale beleidsnotitie in december 2019 zou kunnen worden vastgesteld. Die planning is niet gehaald, omdat besloten is extra informatiebijeenkomsten voor de raden te organiseren om hen goed mee te nemen in het proces.

Uitstel van de behandeling van het regionale beleid, heeft er logischerwijs ook toe geleid dat iets later gestart zal worden met gemeentelijk beleid voor recreatie en toerisme. Omdat ook Achtkarspelen nieuw gemeentelijk beleid voor recreatie en toerisme wil opstellen, wordt het proces voor beide gemeenten waar mogelijk gezamenlijk opgepakt en afgestemd.

Afhankelijk van de keuzes die zowel in het regionale beleid als het gemeentelijk beleid worden gemaakt zal de raad gevraagd worden voor de uitvoering daarvan budget beschikbaar te stellen.

Opmerking: dit onderwerp is ook opgenomen in het coalitieakkoord onder volgnummer 8KCoal066. Het is daar gemarkeerd als 'afgedaan' en zal verder worden gevolgd in de 'Stand van zaken opvolging Kadernota' onder volgnummer 5.7coal2.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Onderzoek tarieven overige accommodaties

[Kadernota nr. 5.7coal5]

Wat stond er in de programmabegroting?

Om inzicht te krijgen in de huurtarieven die de gemeente hanteert bij gemeentelijke gebouwen, wordt er een onderzoek uitgevoerd. Het taxeren van huurprijzen is specialistenwerk hiervoor wordt een taxateur benaderd.

Wat hebben we bereikt?

Het inzichtelijk maken van de huurtarieven maakt onderdeel uit van de bredere opgave in het kader van contractmanagement. In 2019 is een vastgoed - contractmanager aangesteld die de gemeentelijke vastgoedcontracten in beeld brengt en gaat beheren. Daarbij is aandacht voor de inhoud van contracten en ook de tarieven die worden berekend.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Speelsterreinen ontwikkelingen

[Kadernota nr. 5.7coal7]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen heeft een zorgplicht voor speelsterreinen en moet de veiligheid waarborgen. Om het onderhoud van de speelsterreinen goed en efficiënt uit te voeren, is verhoging van het budget noodzakelijk.

Wat hebben we bereikt?

Het plan voor vervangen van de speelsterreinen is geactualiseerd. Dit is aanleiding geweest om, in plaats van het opbouwen van een reserve, voortaan te werken met een

investeringskrediet. Het betreft hier dus een andere wijze van financieren. De investeringen zijn verwerkt in de meerjarenramingen. Per saldo is er geen uitzetting van de begroting.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Burgerparticipatie Groen

[Kadernota nr. 5.7d]

Wat stond er in de programmabegroting?

In Gerkesklooster-Stroobos voert de dorpsraad voor een deel het onderhoud uit van het openbaar groen. Gedurende het jaar is de pilot regelmatig geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd. Op basis van de ervaringen in dit eerste jaar wordt het vervolg bepaald. Bij de behandeling van de kadernota is besloten dat eventuele vervolgprojecten niet ten koste van werkzaamheden van de MOA gaan.

Wat hebben we bereikt?

Naar aanleiding van de ervaringen in 2018 is besloten om een overeenkomst aan te gaan voor twee jaar (2019-2020), met een optie tot verlenging van twee jaar. De contacten met de dorpsraad en de stichting groen (onderdeel van de dorpsraad) lopen goed.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Biodiversiteit/Landschapsbudget

[Kadernota nr. 5.7e]

Wat stond er in de programmabegroting?

De gemeente wil een bijdrage leveren aan verhoging van de biodiversiteit en landschappelijke waarden. Dit kan bijvoorbeeld door communicatieve en fysieke maatregelen of het faciliteren en ondersteunen van initiatieven uit de gemeenschap.

Wat hebben we bereikt?

In de eigen bedrijfsvoering is doorgedaan met en wordt steeds verder ingezet op een zo biodiversiteitsvriendelijke mogelijke werkwijze. Gedurende het jaar zijn er diverse stukken openbaar groen ingezaaid met bloemenmengsel (bv bermen, veldjes ook op verzoek inwoners en scholen). Het maaibeheer is hierop aangepast. Achtkarspelen heeft zich aangesloten bij het bijenpact en in 2019 is meegedaan aan de verkiezing "bijvriendelijkste gemeente". Er is gewerkt aan het opstellen en vaststellen biodiversiteit in de regio, in samenwerking met gemeenten, wetterskip, provincie en Friese Milieufederatie (o.a. rapport Natuerlik ferskaat"). De eigen uitvoeringsagenda biodiversiteit 2019-2020 is vastgesteld. Op verschillende plekken is na aanleiding van bewonersinitiatieven samengewerkt met inwoners om het openbaar groen biodiverser te maken. Zo zijn er 55.000 bloembollen geplant bij de "Foodwalk" van het project "Tuinen verbinden", is een waldarboretum aangelegd en zijn er vanuit NME diverse activiteiten geweest. De gemeente heeft bewonersinitiatief Tuinen verbinden voorgedragen voor de Gouden Zwaluw en deze landelijke prijs is toegekend.

Wat is (nog) niet gelukt?

Om een wezenlijk effect te hebben op natuur- en landschapswaarden is het belangrijk dat dit onderdeel structureel wordt gehartigd en verankerd. Losse projecten en initiatieven dragen daaraan bij maar voor echte verhoging van de biodiversiteit is het nodig om te blijven investeren (aandacht, middelen, personeelscapaciteit, beleid) in dit thema.

Miedengebied

[Kadernota nr. 5.7h]

Wat stond er in de programmabegroting?

Om de toeristische mogelijkheden van de Miedengebieden verder te verkennen, is onderzoek nodig. Hierbij kijkt de gemeente onder andere naar hoe de gebieden met elkaar verbonden kunnen worden, wat er nog ontbreekt en hoe we de natuurwaarden kunnen behouden. Ook wordt er promotiemateriaal ontwikkeld en kleine aanvullingen in het toeristische aanbod gerealiseerd.

Wat hebben we bereikt?

De ontwikkelingen van de Drogehamstermieden is na een tijdelijke financiële stop bij de provincie, weer opgestart. Gevolg van de tijdelijke stop bij de provincie, is dat het project wel vertraagd is.

Wat is (nog) niet gelukt?

De beschikbare middelen blijven beschikbaar zodat de ontwikkeling van promotiemateriaal en dergelijke opgepakt kan worden wanneer meer duidelijk is over de realisatie van de gebiedsontwikkelingsprojecten.

TOP (Toeristische Overstap Punten)

[Kadernota nr. 5.7i]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen wil één of twee Toeristische Overstap Punten (TOP) realiseren. TOP's zijn speciaal ingerichte (kleinschalige) parkeerplaatsen met uniforme uitstraling nabij routeknooppunten van bewegwijzerde vaar-, fiets- en wandelroutes.

Wat hebben we bereikt?

De eerste gesprekken voor een eerste TOP, te realiseren bij de Spitkeet in Harkema, hebben inmiddels plaatsgevonden.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Overige ontwikkelingen

Musea

Performance Kruidhof

Door een ruimer en marktgericht aanbod in zowel de winkel als in de tuin en kwekerij valt de begrote opbrengst met respectievelijk € 21.000 en € 34.000 hoger uit dan verwacht. Door het hogere activiteitsniveau is in de lasten te zien dat de begrote kosten voor o.a. gereedschappen, onderhoudsmaterialen en inkopen hierdoor ook circa € 20.000 boven de begroting is uitgekomen. Het netto voordeel op de activiteiten bedraagt circa € 31.000.

Subsidieproject Silence of the Bees

De gemeente Achtkarspelen is leadpartner in het meerjarige subsidieproject Silence of the Bees. Doel van dit programma is nationaal en internationaal meer bewustwording te krijgen voor de problemen in de natuur door het uitsterven van bijen. De samenhangende kosten van het project bedragen € 47.000. Van deze kosten is 65% subsidiabel. De

gedeclareerde subsidiebate bedraagt € 26.000. Het nadeel in de rekening bedraagt € 21.000. Aanvullend kan nog € 5.000 worden gedeclareerd waardoor het netto nadeel zal uitkomen op € 16.000. Dit betreft de eigen inbreng doordat er als leadpartner per saldo meer inzet van uren nodig was dan ingeschat.

Sportaccommodaties

Terugloop huuropbrengsten gymzalen en sporthallen

De toename van samenwerkingsverbanden en een lager aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs, leidt tot lagere inkomsten uit de verhuur van zaalruimtes. Ook de tendens van teruglopende verhuur aan verenigingen en derden draagt gestaag bij aan lagere verhuuropbrengsten. Per saldo is daardoor € 36.000 minder aan inkomsten ontvangen.

Buitensport onderhoud sportcomplexen

Ondanks een tussentijdse verhoging van de raming met € 40.000 en de inzet van het begrote compensatiebudget SPUK (€ 30.000) vallen de onderhoudskosten sportcomplexen € 64.000 hoger uit dan begroot. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- Het effect van de kostenverhogende BTW.
- Als gevolg van de uitzonderlijk droge zomers in 2018 en 2019 was na de winterperiode en in de zomer 2019 extra herstelwerk nodig voor het speelklaar maken van velden.
- Overlopende kosten uit 2018 voor onderhoud kunstgrasvelden (€ 21.000).
- Extra kosten voor onderhoud aan walbeschoeiingen, hekkelwerkzaamheden en bomenkap.
- Noodzakelijke werkzaamheden aan lichtmasten en onderhoud trainingsverlichting.

Binnensport sportcomplexen

Het beschikbaar gestelde compensatiebudget van € 23.000 om te voorzien in kostenverhogende effecten van BTW die niet via de SPUK-regeling wordt gecompenseerd is niet aangesproken. Door de relatief goede onderhoudsstaat van gymzalen en sporthallen en door meevallers in kosten van uitbesteding is per saldo € 33.000 minder uitgegeven voor klein onderhoud.

Sportbeleid en activering

Toename van baten en lasten voor sport- en beweegactivering

Ter dekking van kosten van extra activiteiten voor sport- en beweegactivering zijn meer bijdragen ontvangen van gemeenten en derden. Dit leidt tot een voordeel op de raming van

€ 20.000. Door de toename in activiteiten is aan de lastenkant een overschrijding te zien van € 27.000. Daarnaast is ook sprake van een overschrijding van het budget voor onvoorziene reparaties en vervanging van sport- en spelmateriaal van € 25.000. Omdat tenslotte enerzijds een aantal evenementen niet is doorgedaan en er anderzijds ook minder aanvragen waren, is per saldo € 15.000 minder uitgegeven aan sport- en beweegsubsidies.

Verbonden partijen

Onderstaande vindt u, indien van toepassing, het overzicht van de verbonden partijen aan dit programma. Een Verbonden Partij is een *privaatrechtelijke* of *publiekrechtelijke* organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Recreatieschap Marrekrite

Vestigingsplaats

Grou

Stichting / Vereniging

Naam verbonden partij

Stichting Simke Kloostermanlien

Stichting Markant Friesland

Vestigingsplaats

Twijzel

Buitenpost

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voorzover bij dit programma van toepassing, wel te presenteren.

Wat heeft het gekost

(x € 1.000)

In de programma's verantwoordt we alleen de kosten die direct te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, indirecte kosten, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Sportbeleid en activering	310	476	510	- 34
Sportaccommodaties	1.692	1.876	1.903	- 27
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	404	410	391	19
Musea	364	518	639	- 120
Media	598	598	611	- 13
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.780	1.704	1.684	21
Totaal lasten	5.148	5.583	5.737	- 155
Baten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Sportbeleid en activering	45	48	67	19
Sportaccommodaties	344	351	343	- 7
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	41	41	41	-
Musea	127	139	269	129
Media	-	-	14	14
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6	6	12	6
Totaal baten	563	586	747	161
Saldo van baten en lasten	- 4.584	- 4.997	- 4.990	7

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat	€	7
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
Reguliere voor- of nadelen		28
Lasten	- 45	
- Voordeel op sport- en beweegsubsidies door lager aantal evenementen en aanvragen.	15	
- Hogere kosten in verband met extra activiteiten voor sport- en beweegactiviteiten.	- 27	
- Onvoorzien uitgaven voor reparaties en vervanging sport- en spelmaterialen.	- 25	
- Compensatiebudget kostprijsverhogende BTW is niet benut (binnensport).	23	
- Minder uitgaven voor klein onderhoud sportcomplexen (binnensport).	33	
- Hogere lasten voor onderhoud sportcomplexen (buitensport).	- 64	
Baten	73	
- Diverse verschillen (niet significant).	58	
- Hogere bijdragen en vergoedingen in verband met extra activiteiten voor sport- en beweegactivering.	20	
- Terugloop huuropbrengsten gymzalen en sporthallen.	- 36	
- Goede (netto) performance Kruidhof.	31	
Incidentele voor- of nadelen		- 21
Lasten	- 21	
- Kostenoverschrijding project Silence of the Bees.	- 21	

Programma 6 - Sociaal Domein

Inleiding

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden

6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.2	Wijkteams
6.3	Inkomensregelingen
6.4	Begeleide participatie
6.5	Arbeidsparticipatie
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
6.81	Geëscaleerde zorg 18+
6.82	Geëscaleerde zorg 18-

Inhoudelijk

De W-vragen

In de programmabegroting 2019 hebben we verteld wat we van plan waren in 2019. Alle onderwerpen waren afkomstig uit de Kadernota 2018 (jaren 2019-2022). Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren;
- wat we hebben bereikt;
- wat er (nog) niet is gelukt.

Invoering I-documenten

[Kadernota nr. 0.04i]

Wat stond er in de programmabegroting?

In 2018 is een project gestart om de post- en archiefstromen in het sociaal domein, die nu nog analoog (op papier) zijn, te digitaliseren. Hiertoe wordt iDocumenten geïmplementeerd. Met de invoering van iDocumenten wordt een grote kwaliteitsslag geslagen in het beheersen van post- en archiefstromen. Documenten kan tevens zaakgericht werken ondersteunen.

De module iDocumenten brengt extra beheerstaken met zich mee, het gaat hierbij om het beheer van de module zelf en om beheerstaken in de Pink makelaar. De capaciteit bij de applicatiebeheerders sociaal domein is niet toereikend om deze extra taken uit te voeren.

Wat hebben we bereikt?

iDocumenten is binnen het Sociaal Domein inmiddels voor Jeugd en WMO volledig geïmplementeerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het 'Participatie-deel' is nog niet geïmplementeerd. Deze opdracht is voor 2020 opgenomen in de uitvoeringsagenda van informatiemanagement. In eerste instantie wordt gekeken naar de geleerde lessen bij de implementatie van iDocumenten Jeugd en WMO. Op basis daarvan wordt vervolgens de implementatie Participatie vormgegeven in 2020.

Veilig Thuis; meldpunt HGO&KM

[Kadernota nr. 6.1]

Wat stond er in de programmabegroting?

De 0 tot 100+ teams en Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en ouderen- en kindermishandeling, beschikken over afdoende kennis en formatie om de gevolgen van de taakverzwaring bij Veilig Thuis en de aanscherping van de meldcode huiselijk geweld, ouderen- en kindermishandeling op te vangen.

Wat hebben we bereikt?

De deskundigheid bij Veilig Thuis is op orde. Voor de gebiedsteams heeft dit onze aandacht. Wel is er sprake van wachtlijsten bij Veilig Thuis.

Wat is (nog) niet gelukt?

Veilig Thuis vraagt om meer subsidie voor formatieuitbreiding voor de taakverzwaring. Deze aanvraag komt terug bij de behandeling van de Kadernota. Voor de gebiedsteams gaan we aan de slag met het handelingsprotocol meldcode.

Huisvestingslasten van het jeugdhonk in Surhuisterveen

[Kadernota nr. 6.1a]

Wat stond er in de programmabegroting?

Jaarlijks een subsidie verlenen aan het jeugdhonk in Surhuisterveen voor hun huisvestingslasten, buiten het budget voor sociaal cultureel werk (SCW) om. Voorheen werden binnen de subsidieregeling voor SCW automatisch alle huisvestingslasten vergoed; met de inwerkingtreding van de nieuwe subsidieregeling m.i.v. 2019 is dit niet meer zo. De huisvestingslasten van het jeugdhonk in Surhuisterveen zijn vanwege de marktconforme huur in it Vleckeheûs echter van zo'n hoogte, dat het jeugdhonk deze niet uit haar subsidie voor SCW kan betalen. Ook willen we inzicht geven in subsidierelaties en -gronden; dat wordt op deze manier (splitsen van subsidie in een deel voor activiteiten en een deel voor huisvesting) bereikt. Het jeugdhonk in Surhuisterveen is het enige jeugdhonk in Achtkarspelen dat te maken heeft met marktconforme huur en dus ook de enige waarvoor extra subsidie wordt aangevraagd.

Wat hebben we bereikt?

We hebben de subsidie verleend.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Subsidieregeling evenementen en mienskipsinitiatieven

[Kadernota nr. 6.1b]

Wat stond er in de programmabegroting?

De subsidieregeling mienskipsinitiatieven Achtkarspelen was een eenmalige regeling en wordt door haar bewezen meerwaarde structureel. De evenementenregeling is structureel en door verdubbeling van budget zijn er meer mogelijkheden. Hiermee kunnen we de mogelijkheden voor evenementen en initiatieven op het terrein van sport, cultuur en leefbaarheid uitbreiden.

Wat hebben we bereikt?

De subsidieregeling is opgenomen in het subsidieboek Samenleving. Aanvragen kunnen ingediend worden via de website. In 2019 zijn een kleine twintig aanvragen ingediend.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Project dorpsontwikkelings- maatschappij (regionaal project vanuit ANNO-verband) [Kadernota nr. 6.1c]

Wat stond er in de programmabegroting?

Door aan te sluiten bij het regionale ANNO-project, krijgt een actief dorp uit de gemeente Achtkarspelen de kans om tot ontwikkeling te komen met behulp van de DOM-structuur.

Wat hebben we bereikt?

In Achtkarspelen is Gerkesklooster Stroobos het DOM-dorp. Ze draaien de komende vier jaar mee en zijn actief tijdens de regiotafels (waarbij ze de andere dorpen ontmoeten) en ontwikkelen projecten en plannen onder het DOM-bestuur.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Mantelzorg compliment

[Kadernota nr. 6.1coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

In het coalitieakkoord is het voorstel opgenomen om mantelzorgers een pas te verstrekken waarmee ze korting kunnen krijgen bij ondernemers in de gemeente. Deze pas is dan de concrete invulling van het mantelzorgcompliment en vervangt de huidige attentie op de dag van de mantelzorg.

Wat hebben we bereikt?

De mantelzorgpas is ontwikkeld. Het heeft de vorm gekregen van een bonnenboekje dat bij een plaatselijke winkelier kan worden ingeleverd.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Externe procesbegeleiding voor initiatieven

[Kadernota nr. 6.1d]

Wat stond er in de programmabegroting?

Ter bevordering van de samenwerking met de gemeente en andere partijen, wordt bij initiatieven externe procesbegeleiding ingezet. Dit vergroot de slagingskans van het initiatief.

Wat hebben we bereikt?

In 2019 zijn een aantal burgerinitiatieven vanuit de gemeente ondersteund. De ondersteuningsvraag was met name gericht op (ambtelijke) kennis van wet- en regelgeving en de bijbehorende procedures. Daarbij is de motie dorpsvisies aangenomen die procesondersteuning ook mogelijk maakt.

Wat is (nog) niet gelukt?

Er is op dit moment nog geen regeling. De effectiefste oplossing is de categorie burgerinitiatieven die zich richten op voorzieningen, onderdeel te laten zijn van de dorpsvisie. Hieronder zou ook de haalbaarheid en gedragenheid in het dorp kunnen vallen. Voor burgerinitiatieven die behoefte hebben aan procesondersteuning is het

momenteel al mogelijk om gebruik te maken van de subsidieregeling mienskipinitiatieven.

Implementeren nieuwe vormen van democratie

[Kadernota nr. 6.1e]

Wat stond er in de programmabegroting?

Hier gaat het om het vergroten en toegankelijker maken van inspraak door een diverse groep inwoners. Zo is er vanuit dienstverlening de intentie om een (digitaal) inwonerspanel op te zetten. Om ook de ruimte te bieden voor diepgang en de kwetsbare inwoners, is er ruimte om het gesprek aan te gaan middels dialoogtafels.

Wat hebben we bereikt?

Op dit moment is de doorontwikkeling van het inwonerspanel ondergebracht bij het project om te komen tot gepersonaliseerde dienstverlening. Deze ontwikkelingen zijn gekoppeld aan de software mogelijkheden en volgen de planning en mogelijkheden die op het terrein van informatisering en automatisering spelen. Er is geen aanspraak gemaakt op het budget. Tot dusver zijn inspraaksessies danwel budgetneutraal of binnen het projectbudget uitgevoerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Kostenvergoeding maatschappelijke begeleiding gehuisveste vergunninghouders

[Kadernota nr. 6.1f]

Wat stond er in de programmabegroting?

Er wordt jaarlijks € 50.000 beschikbaar gesteld voor de maatschappelijke begeleiding van de gehuisveste vergunninghouder en incidentele kleine aanpassingen van woningen bij het huisvesten van grote gezinnen. Dit wordt gedekt door een verhoging uitkering gemeentefonds.

Wat hebben we bereikt?

Er is voor 2019 € 50.000,- begroot voor de maatschappelijke begeleiding van de gehuisveste vergunninghouder en, bij hoge uitzondering, incidentele kleine aanpassingen van woningen bij het huisvesten van grote gezinnen.

De gemeente is wettelijk verplicht maatschappelijke begeleiding te bieden aan de gehuisveste vergunninghouder. Hiervoor hebben we afspraken met Vluchtelingenwerk Noord Nederland. Voor het kalenderjaar 2019 was de taakstelling 20 personen. We hebben deze taakstelling gehaald en zijn het kalenderjaar 2020 ingegaan met een plus van 7 personen. We hebben in 2019 geen kleine woningaanpassingen gedaan.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Schuldhulpverlening (neutraal) wijzigen beleid /verschuiven budgetten

[Kadernota nr. 6.1p]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen realiseert samen met Tytsjerksteradiel een gezamenlijke wijze van uitvoering van schulddienstverlening, waarbij de dienstverlening waar mogelijk nog verder wordt geoptimaliseerd.

Wat hebben we bereikt?

Met de vaststelling van het Beleidsplan Integrale Schulddienstverlening in beide gemeenteraden is dit project afgerond en kan de implementatie van alle aandachtspunten uit het beleidsplan ter hand worden genomen.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Wijziging subsidiering door SDF van Gecertificeerde Instellingen t.b.v. door hen geboden hulpverlening in het "vrijwillige kader (voorheen drang)

[Kadernota nr. 6.2]

Wat stond er in de programmabegroting?

De taken rondom de veiligheid van kinderen, die vallen onder de directe gemeentelijke verantwoordelijkheid, worden uitgevoerd door de gezinswerkers die daarvoor voldoende kennis hebben en/of daarvoor gebruik maken van het aanbod van de gecertificeerde instellingen.

Wat hebben we bereikt?

Wij financieren de gecertificeerde instellingen. De wijziging hierin, die in 2018 was voorzien, heeft niet plaatsgevonden.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Wijziging loonkostensubsidie naar loondispensatie per 1.7.2019

[Kadernota nr. 6.3a]

Wat stond er in de programmabegroting?

Door het Ministerie van SZW wordt momenteel onderzoek gedaan naar de omzetting van loonkostensubsidie naar loondispensatie.

Duidelijk is dat deze omzetting consequenties heeft voor de werkzoekenden en de gemeentelijke uitvoering.

De impact voor de gemeentelijke uitvoering laat zich nog niet voorspellen, echter wanneer de plannen doorgaan brengt dit extra werk met zich mee en zal dit leiden tot hogere uitvoeringskosten.

NB: Actuele ontwikkeling. Op 7 september heeft het ministerie besloten de maatregel in te trekken. Zie ook "Wel opgenomen in de kadernota maar uiteindelijk niet of anders verwerkt in deze begroting".

Wat hebben we bereikt?

Het ministerie heeft besloten de maatregel in te trekken.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Armoedebestrijding

[Kadernota nr. 6.3b]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen wil het armoedebeleid "Iedereen van waarde", waarbij bestaande armoede wordt bestreden en wordt getracht te voorkomen dat nieuwe armoede ontstaat, voortzetten.

Wat hebben we bereikt?

Het in 2015 ingezette armoedebeleid is nog steeds van kracht en met de vaststelling van het Beleidskader Sociaal Domein opnieuw bekrachtigd. Dit beleid is er op gericht bestaande armoede te bestrijden en nieuwe armoede te voorkomen. Met een integrale inzet van alle ter beschikking staande instrumenten wordt getracht bij alle inwoners de (financiële) basis op orde te laten zijn, zodat er van een leven beneden de armoedegrens geen sprake is.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het is niet mogelijk om precies inzichtelijk te maken of het doel wordt bereikt. Veel hangt af van de bereidheid van inwoners om de hulp te vragen.

Schuldhelpverlening

[Kadernota nr. 6.3c]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen wil een:

- effectieve privacybestendige vroegsignalering.
- hoogwaardig budgetbeheer wanneer ondersteuning niet in de eigen omgeving kan worden georganiseerd, al dan niet met vrijwilligers, zowel preventief, tijdens een schuldentraject als in de vorm van nazorg.
- effectieve schuldregeling/sanering.

Wat hebben we bereikt?

Het project Amargi, dat kan worden gezien als signaleringsinstrument van "moeilijk betalingsgedrag" (nog vóórdát betalingsachterstanden zijn ontstaan) loopt in beide gemeenten goed. Sinds de start van het project in september 2018 zijn 73 zaken opgepakt (45 voor TD en 28 voor 8K, stand van zaken november 2019).

- In 2019 maakten 215 gezinnen gebruik van budgetbeheer. Daarbij komen dan nog de situaties waarbij een Amargi- of Humanitas-vrijwilliger is ingeschakeld.
- In 2019 zijn er 43 schuldsituaties door middel van een succesvolle schuldenregeling opgelost.

Wat is (nog) niet gelukt?

Bij de vroegsignalering van betalingsachterstanden lopen we, los van alle (vermeende) privacyaspecten, aan tegen een zekere terughoudendheid bij maatschappelijke partners, zoals woningcorporaties en water- en energieleveranciers, om signalen aan te leveren. De randvoorwaarden (een privacybestendig systeem, concept convenanten en betrokken medewerkers) voor een succesvolle vroegsignalering, en daarmee een effectieve preventie schuldenproblematiek, zijn voorhanden.

Daling bijstandsgerechtigden

[Kadernota nr. 6.3coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen kiest voor een integrale aanpak waarbij naast de reguliere mogelijkheden de MOA, Schulddienstverlening en BUIG-projecten helpen om de vraag naar bijstand te beperken. Daarnaast blijven we alert op een rechtmatige bijstandsverstrekking. Hierbij horen een strenge poortwachtersfunctie, een handhaving gericht op preventie en een daadkrachtige fraudeaanpak.

Wat hebben we bereikt?

Gedurende het jaar 2019 is het aantal bijstandsgerechtigden gedaald van 660 naar 628 uitkeringen, waarbij vastgesteld kan worden dat de meeste uitstroom is gerealiseerd

door werkaanvaarding. Dit is enerzijds een signaal van een oplevende conjunctuur, maar tevens het resultaat van inspanningen om mensen naar de arbeidsmarkt te begeleiden. Het doel om het aantal bijstandsgerechtigden te verminderen blijft evenwel actueel.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Handhaving Sociaal Domein breed

[Kadernota nr. 6.3d]

Wat stond er in de programmabegroting?

Achtkarspelen zet een sociaal domein breed handhavingssysteem op dat in navolging van de handhaving binnen de Participatiewet is ingestoken op preventie.

Wat hebben we bereikt?

Inmiddels ligt er een Nalevingsvisie (een beleidskader naleving) gereed ter vaststelling. Dit wordt voorzien voor het tweede kwartaal van 2020. In deze nalevingsvisie staan de uitgangspunten voor het zoveel mogelijk rechtmatig uitvoeren van de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet, waarbij wel de menselijke maat in acht wordt genomen.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Hogere lasten WSW, compensatie via integratie-uitkering

[Kadernota nr. 6.4a]

Wat stond er in de programmabegroting?

Het budget van de loonkosten-WSW wordt verhoogd conform de begroting 2019 GR SW Fryslan. Dit wordt gecompenseerd door de verhoging van de integratie-uitkering.

Wat hebben we bereikt?

Het budget voor de loonkosten WSW was ondanks indexatiecomponent en de verhoogde rijkssubsidie in 2019 niet toereikend. Dit heeft de volgende redenen:

- CAO ontwikkelingen SW-personeel en kaderpersoneel.
- Bij de GR SW Fryslân waren voor de gemeente Achtkarspelen in 2019 meer SW-ers in dienst dan geraamd.

Als gevolg hiervan hebben we de raad van Achtkarspelen eind 2019 een begrotingswijziging voorgelegd.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Beschermd wonen, overdracht naar gemeenten

[Kadernota nr. 6.5]

Wat stond er in de programmabegroting?

Middels een pilot tijdig aan de slag te gaan met het ontwikkelen van nieuwe vormen van opvang en/of beschermd wonen. Vanaf 2021 wordt beschermd wonen en opvang een taak van de gemeente. Samen met ketenpartners wordt deze nieuwe taak voorbereid.

Wat hebben we bereikt?

Deze pilot is niet van start gegaan omdat Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen met ingang van 2021 nog geen taken worden van de lokale gemeenten. Voor Beschermd Wonen zal de verschuiving van de Centrumgemeenten naar de lokale

gemeenten vermoedelijk ingaan vanaf 2022. Aanvankelijk zouden alle cliënten overgaan naar de lokale gemeenten, maar vanaf 2022 vallen hier alleen de nieuwe cliënten onder. De bestaande cliënten vallen nog 10 jaar onder de Centrumregeling (Leeuwarden). In 2025 wordt de Maatschappelijke Opvang geëvalueerd, daarna wordt besloten of dit vanaf 2026 een taak wordt van de lokale gemeenten.

Dit is een forse wijziging en daarom is er vooralsnog besloten om lokaal niet te starten met een pilot.

Wat is (nog) niet gelukt?

Vanuit Beschermd Wonen is provinciaal gestart met het actieprogramma "Weer thuis". Dit is een samenwerking tussen de gemeenten en de woningcoöperaties met als doel het ontwikkelen van nieuwe woonzorgarrangementen voor mensen die vanuit Beschermd Wonen weer kunnen uitstromen naar de wijk.

Dementie vriendelijke gemeente (nieuwe beleid)

[Kadernota nr. 6.6]

Wat stond er in de programmabegroting?

Met ketenpartners, cliënten en inwoners samenhangend beleid te ontwikkelen rondom dementie. De nadruk ligt hierbij op het creëren van algemene voorzieningen waardoor er geen (of pas later) duurdere maatwerkvoorzieningen ingezet hoeven te worden. Het gaat bijvoorbeeld over het ontwikkelen van laagdrempelige ontmoetingsplekken in de gemeente in de vorm van een huiskamer waar vormen van dagbesteding middels een algemene voorziening worden aangeboden. Er wordt daarbij optimaal gebruik gemaakt van vrijwilligers, werkervaringsplekken en inzet vanuit de studenten van de NHL/Stenden.

Wat hebben we bereikt?

Het creëren van een algemene voorziening hangt nauw samen met de doorontwikkeling van het voorliggende veld. Hier is een start mee gemaakt en zal in 2020 zijn vervolg krijgen.

Wat is (nog) niet gelukt?

In 2020 wordt het onderwerp Dementie opgepakt vanuit het programma Sociaal Medische 1e lijn, waarin de eerder ontwikkelde "Clienreis dementie" zal worden geïmplementeerd. Er wordt hiervoor aansluiting gezocht bij het programma Yn e buorren waarbij verschillende organisaties samenwerken rondom dit thema.

Overige ontwikkelingen

Samenkracht en burgerparticipatie

Leefbaarheid en mienshipsinitiatieven

In totaal is hier sprake van een voordelige ontwikkeling van € 44.000. Dit komt enerzijds bij een achterblijvende vraag naar subsidiemiddelen op dit gebied, anderzijds heeft de zoektocht naar mogelijkheden tot besparingen vanwege de tekorten in het sociaal domein op dit gebied effect gehad door het niet dan wel later starten van initiatieven.

Informele zorg (mantelzorgcompliment) en Wmo algemene voorzieningen

Gezien de omvang van de tekorten in het sociale domein en de energie die is gegaan in het opstellen van een nieuw kader met bezuinigingstaakstelling is niet actief invulling gegeven aan nieuwe initiatieven en is er bij beide budgetten wederom sprake van onderbesteding van respectievelijk € 42.000 en € 35.000.

Begeleiding vergunninghouders

Voor 2019 was € 50.000 begroot voor de maatschappelijke begeleiding van gehuisveste vergunninghouders en (beperkt) incidentele kleine aanpassingen van woningen bij het huisvesten van grote gezinnen. Met name door een terugloop in de verstrekking van verblijfsvergunningen en omdat er meer gezinnen i.p.v. alleenstaanden zijn gehuisvest is een voordeel ontstaan van € 28.000.

Begeleiding Vergunninghouders

De gemeente Achtkarspelen krijgt zowel over het jaar 2019 als 2020 een bedrag van € 33.000 voor de voorbereiding op het nieuw inburgeringsstelsel. De bedoeling was dat het bedrag van 2019 via de overlopende posten mee zou gaan naar het jaar 2020. Dit is abusievelijk niet gebeurd.

Wijkteams

Implementatie Gebiedsteams in WM8KTD

Als gevolg van de implementatie van de Gebiedsteams in de Werkmaatschappij 8KTD in 2019 zijn per 1 augustus 2019 de subsidies aan Maatschappelijk Werk Fryslân, MEE Fryslân en Kearn voor de uitvoering van de Jeugd en Dorpentteams gestopt. Het stoppen van de subsidierelaties en het implementeren van de Gebiedsteams in de WM8KTD heeft voor het jaar 2019 geleid tot een eenmalig voordeel van € 84.000

Het project Implementatie 0-100+-teams, waar de gemeenteraad in 2019 incidenteel € 100.000 budget voor heeft vrijgemaakt in de ambtelijke organisatie WM8KTD is afgerond. De Gebiedsteams zijn onderdeel van de gemeentelijke organisatie geworden. Hoewel de financiële verantwoording is verlopen via de jaarrekening van de WM8KTD, ook op deze plek de eindafrekening/ verantwoording van dit project.

In totaal was er voor het project in 2019 € 177.274 beschikbaar binnen de WM8KTD (€ 77.274 TD en € 100.000 8K). Deze projectgelden zijn volledig benut en, conform de opgestelde begroting, gebruikt voor de projectleiding (€ 50.000), ondersteuning HRM (€ 15.000), ondersteuning medewerker huisvesting (€ 12.000), project implementatie Toegang (€15.000) en de ondersteuning van de professionals in de Gebiedsteams (€ 85.000).

Inkomensregelingen

Bijstandsverlening

Het aantal uitkeringen is sterker gedaald dan op basis van de bijgestelde begroting werd verwacht. In totaal waren er in 2019 gemiddeld 646 uitkeringen, ten opzichte van gemiddeld 679 in 2018. Naast de lagere aantallen, was ook het bedrag per uitkering lager dan begroot. Per saldo levert dit een voordeel op van € 252.000.

BBZ-Gevestigden

Als gevolg van het minder verstrekken van leningen in 2019 is er per saldo een voordeel ten opzichte van de begroting van € 75.000.

Minimabeleid

Achtkarspelen kent diverse regelingen in het kader van minimabeleid. Het aantal deelnemers per regeling verschilt enorm. Het aantal mensen dat in 2019 aanspraak heeft gemaakt op deze regelingen is gestegen. Hierdoor is een nadeel ten opzichte van de begroting ontstaan van € 38.000.

Kwijtschelding

In 2019 is er meer aanspraak gemaakt op kwijtschelding dan begroot was. Dit betreft voornamelijk Afvalstoffenheffing. Per saldo is er een nadeel van € 34.000.

Begeleide participatie

GR SW Fryslân

Het algemeen bestuur van de GR heeft op 6 december 2019 een besluit genomen over een begrotingswijziging die gevolgen heeft voor de deelnemende gemeenten. In het geval van de gemeente Achtkarspelen heeft dit geleid tot een bijstelling in de voorschotbetaling van € 121.000. Gezien het tijdstip van het formele besluit heeft dit niet meer kunnen leiden tot een bijstelling van de raming en betekent voor de jaarrekening een negatieve ontwikkeling van € 121.000. De oorspronkelijke gevraagde bevoorschotting was t.o.v. de primitieve begroting € 7.000 lager vastgesteld. Er resteert per saldo een nadeel van € 114.000.

MOA: het college van B&W heeft in de eerste week van januari 2020 een besluit genomen over het ten goede laten komen van een deel van de "fair deal" gelden aan de MOA vanwege afhandeling van de verlofuren van medewerkers die overgenomen zijn door Caparis. Het gaat hierbij om een bedrag van € 48.000. Gezien het tijdstip van besluitvorming kon dit niet meer aangepast worden in de raming 2019. Daarnaast leiden afrekeningen over 2017 met gemeente Leeuwarden, teruggave resultaat 2018 en eindafrekening salarissen 2019 tot een nadelig verschil van afgerond € 6.000. Per saldo laat de exploitatie van de MOA over 2019 een negatief resultaat zien van € 107.000. De gemeente staat hiervoor garant. Een belangrijke oorzaak hierin is dat duidelijk is geworden dat de gehanteerde kostprijzen voor onvoldoende dekking zorgen.

Arbeidsparticipatie

Minder inzet op individuele trajecten

Het positieve resultaat van € 99.000 op de re-integratie en participatiebudgetten wordt verklaard doordat er minder inzet is geweest op individuele trajecten. Dit enerzijds doordat de doelgroep aan het werk kon bij een werkgever ofwel in een Participatieproject bij Beurtschip, Spitkeet of MOA. De doelgroep die over bleef zat veelal op 'zorg' waar een andere inzet op is geweest. Verder zijn de sociaal werkers Participatie vooruitlopend op de op handen zijnde bezuinigingen uit het beleidskader Sociaal Domein van april 2019 extra kritisch geweest op de inzet van individuele trajecten vanuit de P-wet. Vanaf 2020 is het totale budget als gevolg van de genomen bezuinigingen € 301.000 lager dan in 2019.

Maatwerkdienstverlening 18+

Toename kostenontwikkeling Wmo-maatwerkvoorzieningen

Het aantal Wmo-cliënten, -voorzieningen en -kosten is in het afgelopen jaren flink gestegen. Deze stijging is te verklaren door de volgende ontwikkelingen:

- Veranderende zorgvraag ten gevolge van vergrijzing;
- Abonnementstarief voor Wmo-maatwerkvoorzieningen;
- Indexering van tarieven (prijs/loon);
- Stijging van de nieuwe doelgroep Participatiewet;
- Extramuralisering van zorg (en bijkomende kleine groep cliënten met intensieve en dure zorg);
- Nieuwe aanbesteding hulpmiddelen halverwege 2018

De kosten voor de Wmo-maatwerkvoorzieningen 'dagbesteding', 'hulp bij het huishouden', 'woonvoorzieningen', 'hulpmiddelen' en 'begeleiding' zijn ten opzichte van het jaar 2018 met 1,3 miljoen gestegen van 6,8 miljoen in 2018 naar 8,1 miljoen in 2019. Dit is een stijging van 19%. Hoewel er in de begroting is geanticipeerd op de stijging van de Wmo-kosten, leidt deze forse stijging van 1,3 miljoen in de jaarrekening per saldo tot een nadeel van € 357.000.

Maatwerkdienstverlening Jeugd

Toename kostenontwikkeling maatwerkvoorzieningen Jeugd

De toename is voor een groot deel te verklaren door een toename van de hoog-specialistische zorg in de zomer van 2019. Op basis van de productieverklaringen van de zorgaanbieders die we pas in april / mei 2020 hebben ontvangen blijkt echter dat er toch meer jeugdigen in zorg zijn geweest dan we wisten op basis van onze eigen gegevens. Daarnaast blijkt uit de productieverklaringen dat veel trajecten al volledig of bijna volledig zijn afgerond in 2019 waardoor we ook deze kosten als gevolg van de gekozen inkoopsystematiek nog aan het boekjaar 2019 moesten toerekenen. Per saldo levert dit een nadeel op ten opzichte van begroting van € 922.000 (13%) in 2019.

Geëscaleerde zorg 18+

Beschermd Wonen

Het product Beschermd Wonen wordt op provinciaal niveau uitgevoerd door de centrumregeling Sociaal Domein Fryslân (SDF). In 2018 bedroeg het totale tekort in de provincie Friesland op Beschermd Wonen 4,9 miljoen. Het uiteindelijke nadeel voor de gemeente Achtkarspelen in 2018 was € 215.000. Dit was nog € 42.000 hoger dan in de jaarrekening 2018 rekening mee werd gehouden, hetgeen resulteert in een nadeel van € 42.000 in het boekjaar 2019. In 2019 heeft SDF door de inzet van een Dashboard Beschermd Wonen, het instellen van een expertiseteam en het scherper contracteren van aanbieders meer inzicht en grip gekregen op de uitgaven, het aantal cliënten, de instroom en de uitstroom. Dit heeft erin geresulteerd dat het negatieve resultaat van 4,9 miljoen in 2018 is teruggebracht naar een tekort van 2,6 miljoen in 2019. Het aandeel van de gemeente Achtkarspelen in dit tekort over 2019 is € 113.000. Ten opzichte van waar in de begroting rekening mee is gehouden (een bijdrage van € 220.000), levert dit een voordeel op van € 107.000. Per saldo leveren de eindafrekeningen over de jaren 2018 en 2019 een voordeel op in de jaarrekening van 2019 van € 65.000.

Geëscaleerde zorg 18-

Crisis Jeugdhulp

De kosten voor de crisishulp Jeugd zijn niet altijd makkelijk in te schatten. Op basis van de ervaring in de afgelopen jaren werd er in de begroting rekening gehouden met € 155.000 aan kosten voor Crisishulp in 2019. De (voorlopige) afrekening Crisishulp over 2019 bedroeg € 130.000. Dit resulteert in een voordeel van € 25.000.

Verbonden partijen

Onderstaande vindt u, indien van toepassing, het overzicht van de verbonden partijen aan dit programma. Een Verbonden Partij is een *privaatrechtelijke* of *publiekrechtelijke* organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Sociale Werkvoorziening Fryslân

Vestigingsplaats

Drachten

Gemeenschappelijke regeling (licht)

Naam verbonden partij

Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân

Vestigingsplaats

Dokkum

Stichting / Vereniging

Naam verbonden partij

MOA

Vestigingsplaats

Surhuisterveen

Vennootschap / Coöperatie

Naam verbonden partij

Caparis NV

Vestigingsplaats

Drachten

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voorzover bij dit programma van toepassing, wel te presenteren.

Centrumregeling

Naam Samenwerkingsvorm

Sociaal Domein Fryslân

Vestigingsplaats

Leeuwarden

Wat heeft het gekost

(x € 1.000)

In de programma's verantwoordt de alleen de kosten die direct te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, indirecte kosten, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Samenkracht en burgerparticipatie	2.864	2.345	2.146	198
Wijkteams	1.536	2.315	2.231	84
Inkomensregelingen	14.597	13.047	12.309	738
Begeleide participatie	5.597	5.370	5.621	- 251
Arbeidsparticipatie	1.644	1.600	1.552	49
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.158	1.264	1.289	- 25
Maatwerkdienstverlening 18+	6.536	7.464	7.961	- 497
Maatwerkdienstverlening 18-	5.842	7.730	8.691	- 961

Geëscaleerde zorg 18+	-	220	162	58
Geëscaleerde zorg 18-	1.165	1.296	1.264	33
Totaal lasten	40.939	42.650	43.224	- 574
Baten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Samenkracht en burgerparticipatie	-	-	1	1
Wijkteams	-	-	-	-
Inkomensregelingen	12.502	10.356	9.880	- 476
Begeleide participatie	-	573	573	-
Arbeidsparticipatie	-	-	51	51
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-	-	4	4
Maatwerkdienstverlening 18+	13	243	376	134
Maatwerkdienstverlening 18-	-	60	104	44
Geëscaleerde zorg 18+	360	-	-	-
Geëscaleerde zorg 18-	-	116	133	17
Totaal baten	12.875	11.349	11.123	- 226
Saldo van baten en lasten	- 28.064	- 31.302	- 32.101	- 799

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat	€	- 799
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		- 557
Lasten		- 557
- Minder leningen verstrekt dan begroot binnen de BBZ Gevestigden		75
- Lagere uitgaven Inkomensregelingen (BUIG) als gevolg daling aantal klanten en lagere uitkeringslasten		252
- Hogere uitgaven voor Wmo-maatwerkvoorzieningen		- 349
- Hogere uitgaven voor maatwerkvoorzieningen jeugd (o.a. hoog-specialistische zorg)		- 922
- Diverse verschillen (niet significant).		37
- Stoppen subsidierelaties i.v.m. implementatie Gebiedsteams in Werkmaatschappij 8KTD.		84
- Lagere uitgaven voor leefbaarheid en mienskipinitiatieven.		44
- Lagere uitgaven voor informele zorg (mantelzorgcompliment).		42
- Lagere uitgaven voor algemene voorzieningen Wmo (onderbesteding).		35
- Minder kosten voor begeleiding van vergunninghouders.		28
- Hogere lasten i.v.m. kwijtscheldingen (m.n. afvalstoffenheffing).		- 34
- Hogere uitgaven i.v.m. diverse regelingen i.h.k.v. minimabeleid.		- 38
- Minder hoge (eind)afrekening voor Beschermd Wonen.		65
- Lagere bijdrage voor crisishulp Jeugd.		25

- Beperkte inzet en scherpere sturing op individuele trajecten voor arbeidsparticipatie.	99	
Incidentele voor- of nadelen		- 242
Lasten	- 242	
- Garantstelling exploitatieresultaat MOA	- 107	
- Niet in overlopende posten 2020 meegenomen bijdrage voor begeleiding vergunninghouders (inburgeringsstelsel).	33	
- Niet in de begroting verwerkte bijdrage aan MOA i.v.m. "fair deal" gelden t.b.v. Groen zelf doen.	- 54	
- Niet in de begroting verwerkte bijstelling van de voorschotbetaling GR SW Fryslân.	- 114	

Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden

7.1	Volksgezondheid
7.2	Riolering
7.3	Afval
7.4	Milieubeheer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria

Inhoudelijk

De W-vragen

In de programmabegroting 2019 hebben we verteld wat we van plan waren in 2019. Alle onderwerpen waren afkomstig uit de Kadernota 2018 (jaren 2019-2022). Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren;
- wat we hebben bereikt;
- wat er (nog) niet is gelukt.

Pedagogische thuisbegeleiding

[Kadernota nr. 7.1b]

Wat stond er in de programmabegroting?

Vanaf 2018 staat er geen budget meer voor pedagogische thuisbegeleiding in de begroting. Het was indertijd wegbezuinigd en is vervolgens als tijdelijk budget voor enkele jaren weer in de begroting opgenomen. De behoefte is zo groot dat het bedrag van € 20.000 niet meer toereikend blijkt te zijn, maar er inmiddels € 30.000 nodig is. Het was afwachten in hoeverre deze voorziening actueel zou blijven, mede met het oog op de ontwikkeling van het Jeugdteam. Inmiddels blijkt in de gezinnen in Achtkarspelen een toenemende behoefte te zijn aan pedagogische thuisbegeleiding. Dit is een gezamenlijke conclusie van de JGZ en het Jeugdteam. Het voorstel is de voorziening Pedagogische Thuisbegeleiding structureel te begroten.

Wat hebben we bereikt?

Bedrag is in de begroting verwerkt.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Demontage milieustraat

[Kadernota nr. 7.3a]

Wat stond er in de programmabegroting?

Verder uitvoering geven aan het plan om op de milieustraat met inzet van de MOA te komen tot hergebruik en (daarvoor geschikte) afvalstromen te demonteren. Demonteren en hergebruik levert kostenbesparing op. De bedoeling is dat het project (op termijn) zichzelf hierdoor kan bekostigen. Voor 2018 en ook 2019 is er geld beschikbaar gesteld vanuit (o.a. vanuit de BUIG middelen). Afhankelijk van de resultaten en de ervaring zou er mogelijk vanaf 2020 weer geld nodig zijn. Ook dan is kostenneutrale uitvoering het streven. Eventuele lastenverhoging wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing en heeft derhalve geen effect op het begrotingsaldo.

Wat hebben we bereikt?

De instroom van voldoende deelnemers is een beperkende factor voor het project. In deze vorm en omvang is er geen sprake van kostendekkendheid. Samen met de andere partijen (MOA, SD) is onderzocht in hoeverre het project op deze wijze kan bijdragen aan de doelen. Hiervoor zijn een aantal acties ondernomen om meer deelnemers in te laten stromen.

Wat is (nog) niet gelukt?

In het voorjaar van 2020 is samen met het SD en de MOA het project besproken en geëvalueerd. Alle partijen zien wel kansen maar om een dergelijk project succesvol te laten zijn is meer research nodig. Naar aanleiding hiervan is besloten om in eerste instantie te stoppen met het project en zal de MOA een projectplan te ontwikkelen.

VANG doelstellingen

[Kadernota nr. 7.3b]

Wat stond er in de programmabegroting?

Doelstelling is om in 2020 maximaal 100 kilogram restafval per persoon per jaar te hebben. Daarbij is ook het doel om een afval scheidingspercentage van minimaal 75% te hebben. Op dit moment is er nog sprake van 180 kilogram restafval per persoon. Het scheidingspercentage ligt op 72%. De uitdaging ligt dus vooral in het terugdringen van de kilogrammen. Het blijft nodig om verschillende instrumenten (communicatie, bewustwording, aanpassing in inzameling etc.) in te zetten voor de realisatie van het doel.

Eventuele lastenverhoging wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing en heeft derhalve geen effect op het begrotingssaldo.

Wat hebben we bereikt?

Het scheidingspercentage voor 2019 ligt op 73%. Dit is een verbetering ten opzichte van 2018. Het aantal kilo's restafval is gedaald naar 165 kg per persoon, dit ligt rond het gemiddelde in Friesland. Het scheidingspercentage is beter dan het Fries gemiddelde (dat is 71%).

Wat is (nog) niet gelukt?

De doelstelling van 100 kilogram in 2020 is lang niet bereikt. Dat is overigens niet alleen in onze gemeente het geval, overall is dit een grote uitdaging. Het blijft nodig om verschillende instrumenten (communicatie, bewustwording, aanpassing in inzameling etc.) in te zetten voor het verder terugdringen van het aantal kilogrammen afval én het verder ophoogbrengen van het scheidingspercentage.

Milieustraat, (oa aanpassingen ivm vergunningen, deelstromen)

[Kadernota nr. 7.3c]

Wat stond er in de programmabegroting?

Dit betreft aanpassingen die nodig zijn om de vergunning te behouden. Dan gaat het bijvoorbeeld om de vloeistofdichtheid van de ondergrond en een uitbreiding van het aantal deelstromen. Eventuele lastenverhoging wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing en heeft derhalve geen effect op het begrotingssaldo, wel op het tarief van de afvalstoffenheffing. Het gaat om een verhoging van een bestaand investeringskrediet. De verwachting is dat de investering in 2019 afgerond zal worden waardoor de effecten via de kapitaallasten vanaf 2020 zichtbaar zijn in de begroting.

Wat hebben we bereikt?

In 2019 zijn er grondwerkzaamheden uitgevoerd voor de aanleg van benodigde kabels en leidingen. Daarnaast zijn er grondwerkzaamheden uitgevoerd voor het vloeiستofdicht maken van de ondervloer. Om aan de vergunningen te blijven voldoen zullen in 2020 nog werkzaamheden aan de gebouwen nodig zijn.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

FUMO, overdracht basistaken VTH

[Kadernota nr. 7.4]

Wat stond er in de programmabegroting?

Op 1 juli 2017 is het Besluit VTH in werking getreden. Dit besluit gaat over welke Wabotaken worden aangemerkt als "basistaak" en als zodanig verplicht moeten worden overgedragen aan FUMO. Het besluit heeft tot gevolg dat er meer taken naar de FUMO moeten worden overgedragen. Dit heeft zowel financiële- als personele gevolgen. De kosten van de gehele nieuwe taak die per 1-1-2020 wordt overgedragen bedragen structureel € 81.500. Na het wegwerken van frictiekosten vanaf 2022 blijft een structurele jaarlijkse kostenpost over van € 40.000

Besloten is om in 2019 alleen het (extra) milieutoezicht aan de FUMO over te dragen. De kosten van het milieutoezicht alleen bedragen structureel per jaar € 25.500. Door vermindering van de taak bij THV kan bestaande vacatureruimte vervallen. Dit levert direct een besparing op van ca 13.000,- Er blijft een structurele kostenpost over van € 12.500 voor 2019.

Wat hebben we bereikt?

De taken ivm het besluit VTH zijn per 1 januari 2020 daadwerkelijk overgedragen aan de FUMO. Het milieu toezicht is per 2019 al overgedragen. De bijdrage aan de FUMO nam hierdoor in 2019 met € 42.000 toe ipv de begrote € 25.500. Het verschil wordt verklaard door lagere efficiency (meer uren per taak) en een hoger uurtarief bij FUMO dan eerder voorzien.

Positief is dat de interne besparing al in 2019 is gerealiseerd door reorganisatie van het Team Vergunningen, Toezicht, Handhaving en Veiligheid (VTHV). Hierdoor is een direct ingaande structurele bezuiniging gerealiseerd van ca. € 38.000 per jaar. Eerder voorziene frictiekosten (verplichting tot loondoorbetaling) blijven hierdoor in 2020 en 2021 uit.

Per saldo was de ontwikkeling in 2019: 12.000 negatief. De tegenvaller in de hogere FUMO bijdrage werd deels opgevangen door de meevaller in de sneller gerealiseerde bezuiniging. Het meerjarig financieel effect van deze maatregel is echter negatiever en is meegenomen in de meerjarenbegroting.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Fumo begroting

[Kadernota nr. 7.4a]

Wat stond er in de programmabegroting?

In april heeft de raad ingestemd met het indienen van een zienswijze op de ontwerp-begroting 2019.

Wat hebben we bereikt?

De ingediende zienwijzen hebben geleid tot een aantal aanpassingen in de begroting. Financieel komt dit tot uiting in de deelnemersbijdrage van de gemeente Achtkarspelen, welk vanwege de zienswijzen is verlaagd van € 391.775 naar € 347.320. Er is derhalve door het indienen van de zienswijzen een verlaging van de deelnemersbijdrage bewerkstelligd van € 44.455.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Duurzaamheidslening

[Kadernota nr. 7.4coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

De gemeente promoot de mogelijkheid om een duurzaamheidslening af te sluiten via SVn voor een goedkope lening aan particulieren die hun woning gaan verduurzamen. Via de SVn kan nl. een beroep gedaan worden op BNG Duurzaamheidsfonds, energiespaarlening of FSFE-lening. De gemeente kan er daarnaast ook voor kiezen om (opnieuw) een eigen duurzaamheidslening via het SVn in het leven te roepen, hiermee kan de gemeente sturen in de voorwaarden en/of doelgroepen. De genoemde duurzaamheidsleningen zijn reeds bestaande voorzieningen vanuit het rijk en de provincie. Deze worden beheerd door het SVn. De leningen zelf zijn voor de gemeente kostenneutraal (dit geldt ook voor een eigen lening/garantstelling). In principe heeft de gemeente hier alleen een communicatierol in.

Wat hebben we bereikt?

Als gemeente geven we zelf geen duurzaamheidsleningen meer. Wij beperken ons tot het doorverwijzen naar landelijke en provinciale financieringsmogelijkheden in het kader van verduurzaming. Via verschillende gelegenheden wordt op deze mogelijkheden gewezen. Dit is structureel ingebed binnen de organisatie; daarmee is dit punt afgewikkeld.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Overige ontwikkelingen

Volksgezondheid

Uitstel implementatie rijksvaccinatieprogramma

Een deel van het rijksvaccinatieprogramma is in 2019 gedecentraliseerd naar de gemeenten waarbij de uitvoering is belegd bij de Veiligheidsregio. Door voorgenomen verbreding van het programma en omdat het rijk de benodigde systemen nog niet gereed had, is de implementatie doorgeschoven naar 2020. Het door de gemeente ontvangen budget van € 58.000 is daardoor niet aangesproken.

Milieubeheer

Hogere bijdrage FUMO

De gemeente is voor specifieke opdrachten en voor uitvoering van projectleiding voor meer uren doorbelast dan begroot (€ 23.000).

Verbonden partijen

Onderstaande vindt u, indien van toepassing, het overzicht van de verbonden partijen aan dit programma. Een Verbonden Partij is een *privaatrechtelijke* of *publiekrechtelijke* organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Vestigingsplaats

FUMO (Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing) Grou

Vennootschap / Coöperatie

Naam verbonden partij

Vestigingsplaats

OMRIN NV (Fryslân Miljeu) Leeuwarden

OMRIN NV (Afvalsturing Friesland) Leeuwarden

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voorzover bij dit programma van toepassing, wel te presenteren.

Wat heeft het gekost

(x € 1.000)

In de programma's verantwoord en we alleen de kosten die direct te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, indirecte kosten, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevendend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Volksgesondheid	1.194	1.215	1.150	65
Riolering	1.585	1.443	1.422	21
Afval	3.001	3.190	3.138	52
Milieubeheer	761	671	843	- 172
Begraafplaatsen en crematoria	-	-	-	-
Totaal lasten	6.541	6.518	6.552	- 35
Baten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Volksgesondheid	-	-	-	-
Riolering	2.209	2.234	1.961	- 273
Afval	3.957	4.088	4.090	2
Milieubeheer	-	-	157	157

Begraafplaatsen en crematoria	3	3	-	- 3
Totaal baten	6.168	6.324	6.208	- 116
Saldo van baten en lasten	- 373	- 194	- 345	- 151

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat	€	- 151
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		35
Lasten	35	
- Onbenut budget i.v.m. doorschuiven rijksvaccinatieprogramma naar 2020.	58	
- Hogere bijdrage FUMO voor specifieke opdrachten en projectleiding.	- 23	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		- 186
Baten	- 186	
- Diverse verschillen (niet significant)	- 186	

Programma 8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Inleiding

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden

- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

Inhoudelijk

De W-vragen

In de programmabegroting 2019 hebben we verteld wat we van plan waren in 2019. Alle onderwerpen waren afkomstig uit de Kadernota 2018 (jaren 2019-2022). Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren;
- wat we hebben bereikt;
- wat er (nog) niet is gelukt.

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

[Kadernota nr. 0.04h]

Wat stond er in de programmabegroting?

Steeds meer gemeenten doen mee met de landelijke aanpak om de kwaliteit van adressen te verbeteren: van 164 gemeenten in 2016 naar 225 gemeenten in 2017. Ze werken samen met Belastingdienst, de DUO, de Sociale Verzekeringsbank, de politie, het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) en de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG). Ook Achtkarspelen doet hierin mee. Met verbetering van de kwaliteit wordt adresfraude bestreden. Indicatoren voor adresfraude zijn bijvoorbeeld retour gestuurde brieven, klachten over overbewoning of signalen over schijnverlating. Het begrootte bedrag staat voor de extra personele capaciteit die nodig is om de adreskwaliteit op deze manier te verbeteren.

Wat hebben we bereikt?

Begin 2019 is het LAA-project beëindigd voor zowel Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel. Beide gemeenten hadden een beveiligde tablet vanuit het ministerie ontvangen, waarop adressen stonden waarbij een vermoeden van fraude was. De gemeenten moesten dan een onderzoek instellen naar de ingeschrevenen op deze adressen. De adressen die alleen in de tablets stonden, waren al bekend bij de gemeenten. Achtkarspelen heeft zelfs maanden gehad, dat er geen adressen in de tablet stonden. Om deze reden is het project stopgezet.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Aanpassen bestemmingsplan buitengebied

[Kadernota nr. 8.1coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

Het bestemmingsplan wordt aangepast. Zodat dit t.z.t. tevens in de Omgevingsvisie kan worden opgenomen. De aanbevelingen uit het rapport Bosch en Slabbers "Boer en Landschap in de Noardlike Fryske Wâlden" worden meegenomen in de herijking van het bestemmingsplan, zonder de "extra plus" bepaling die indertijd is ingevoerd.

Vooruitlopend hierop wordt de raad, conform de motie bij de kadernota (P8-M1), door het college geïnformeerd over de knelpunten waar het in dit geval over gaat.

Opmerking: dit onderwerp is ook opgenomen in het coalitieakkoord onder volgnummer 8KCoal047. Het is daar gemarkeerd als 'afgedaan' en zal verder worden gevolgd in de 'Stand van zaken opvolging Kadernota' onder volgnummer 8.1coal1.

Wat hebben we bereikt?

het aanpassen van het bestemmingsplan buitengebied is een meerjarig project waar veel aspecten aan kleven. Zo is in 2019 gekeken naar een aanpassing van het bestemmingsplan ten aanzien van de woonbestemmingen. Ook zijn in het voorstel extra onderwerpen toegevoegd, namelijk kleine windturbines op basis van de mogelijkheden van de toekomstige provinciale Verordening Romte en trekkershutten. Verder zal nog overleg gevoerd worden met de belangenorganisaties Noardlike Fryske Wâlden, Land en Tuinbouw en Agarische Jongeren Fryslân. Hierdoor schuift het plan van aanpak, voorafgaand aan het opstellen van herziene bestemmingsplan voor het buitengebied, door van 4e kwartaal 2019 naar eind 1e / begin 2e kwartaal 2020. Na vaststelling van het plan van aanpak zal het (voorontwerp)bestemmingsplan dus worden opgesteld en de feitelijke bestemmingsplanprocedure doorlopen.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Hûs en Hiem

[Kadernota nr. 8.1coal2]

Wat stond er in de programmabegroting?

Als uitwerking van de motie vreemd aan de orde van de dag inzake de welstandsnota en de komst van de omgevingswet, op basis waarvan Hûs en Hiem plannen beoordeeld, wordt het welstandsbeleid herzien. Dit onderwerp wordt door het college ingebracht in de werkgroep omgevingsvisie.

Opmerking: dit onderwerp maakt ook onderdeel uit van het coalitieakkoord van Achtkarspelen onder volgnummer 8KCoal005.

Wat hebben we bereikt?

De hereiking van de Welstandsnota bevindt zich in de laatste fase, maar is nog niet afgerond. Achtkarspelen zal dan ook nog aangesloten blijven bij Hûs en Hiem. De nieuwe vorm van welstandsadvisering is inmiddels onderwerp van gesprek bij de invoering van de Omgevingswet. Opmerking: dit onderwerp is ook opgenomen in het coalitieakkoord onder volgnummer 8KCoal005. Het is daar gemarkeerd als 'afgedaan' en zal verder worden gevolgd in de 'Stand van zaken opvolging Kadernota' onder volgnummer 8.1coal2.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Grondexploitatie

[Kadernota nr. 8.2a]

Wat stond er in de programmabegroting?

Bij de aansturing van actieve grondexploitaties en facilitaire projecten wordt aandacht besteed aan de financiële verantwoording en contractvorming.

Wat hebben we bereikt?

Alle bouwgrondexploitaties voor Achtkarspelen zijn conform de planning doorgerekend en verwerkt ten behoeve van de jaarrekening 2019.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Nota Grondbeleid

[Kadernota nr. 8.2b]

Wat stond er in de programmabegroting?

Er wordt een nieuwe nota grondbeleid opgesteld. De nieuwe nota heeft aandacht voor kwaliteit, verpaupering, duurzaamheid. De nota heeft daarnaast aandacht voor de regels rond kostenverhaal de P&C-cyclus m.b.t. Vennootschapsbelasting, Winst en verliesname en vernieuwde regels in de BBV.

Wat hebben we bereikt?

-

Wat is (nog) niet gelukt?

-

-

Vastgoed registratiesysteem

[Kadernota nr. 8.2c]

Wat stond er in de programmabegroting?

Een nieuwe werkwijze waarbij een rentmeester/contractbeheerder als centrale verbinder wordt neergezet zodat alle eigendomsgerelateerde gegevens over gemeentelijk vastgoed helder en actief beschikbaar komen bij vastgoed-gerelateerde ontwikkelingen en beslissingen. Ter ondersteuning wordt voor deze rol wordt digitaal registratiesysteem ontwikkeld.

Wat hebben we bereikt?

In 2019 is een contractmanager aangesteld. Deze is gestart met een inventarisatie van bestaand gemeentelijk vastgoed. In 2020 wordt een vervolg gegeven aan deze opdracht.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Omgevingswet

[Kadernota nr. 8.3a]

Wat stond er in de programmabegroting?

De jaren 2018 en 2019 staat met name in het teken van het opstellen van de (concept) omgevingsvisie en een voortzetting van het integrale werken. In 2019/2020 wordt gestart met het omgevingsplan. Conform het besluit van de gemeenteraad op 16 maart 2017 wordt gewerkt vanuit de strategie "Op onderdelen het verschil maken". Net zoals de voorgaande jaren wachten we niet op de inwerkingtreding van de Omgevingswet maar gaan vooruitlopend alvast aan de slag.

Wat hebben we bereikt?

De implementatie van de omgevingswet is in 2017/2018 uitgesteld. De ingangsdatum ligt nu op 1 januari 2021. In de 2019 zijn we weer begonnen met de voorbereidingen op de implementatie. Er is geïnventariseerd wat de actuele stand van zaken is, afgezet tegen de minimale eisen zoals die door de VNG zijn opgesteld. Deze inventarisatie is door eigen medewerkers in projectgroepen uitgevoerd. Op basis van de bevindingen van deze inventarisatie wordt de planning voor 2020 uitgewerkt.

In februari 2020 heeft de Eerste Kamer definitief ingestemd met de in werking treding van de wet. Daarbij is nog een aantal amendementen aangenomen. De effecten daarvan worden nu in de planning verwerkt.

Wat is (nog) niet gelukt?

Nu de ingangsdatum dichterbij komt, wordt steeds concreter wat de consequenties precies zijn en welke inzet dat van onze raad, college en ambtelijke organisatie gaat vragen. De minimale acties van de VNG zijn geactualiseerd en dienen als nieuwe richtlijn voor de acties in 2020. In april zal een begrotingswijziging worden voorgelegd aan de raad om uitvoering mogelijk te maken.

Duurzaamheid, energietransitie

[Kadernota nr. 8.3b]

Wat stond er in de programmabegroting?

In maart 2018 heeft de raad besloten om beleidskaders op te stellen op het gebied van zon, wind, biomassa, warmte, vervoer en energiebesparing. Aansluitend bij de geldende uitvoeringsagenda's (ANNO), De Friese Energiestrategie, maar ook de gemeentelijke ontwikkelingen op het gebied van burgerparticipatie, duurzaamheid en omgevingsvisie. In 2021 moet in iedere gemeente een warmteplan opstellen. Hiermee dient de gemeente aan te geven hoe de transitie naar aardgasvrij in de gemeente eruit komt te zien. In de gemeente zijn er reeds een aantal energiecoöperaties actief om energie te besparen en zelf energie op te wekken.

Wat hebben we bereikt?

In 2019 is gestart met het opstellen van de duurzaamheidsagenda en transitievisie warmte (warmteplan). Medio 2020 zijn deze stukken gereed.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Dorpsontwikkelingplan

[Kadernota nr. 8.3c]

Wat stond er in de programmabegroting?

We stellen voor in samenwerking met Tytsjerksteradiel een dorpsontwikkelingsplan op te stellen. Onderdeel hiervan zal zijn:

- Ten aanzien van woningvoorraad de slag van kwantiteit naar kwaliteit maken
- De gewenste ontwikkeling van de woningvoorraad per dorp en de investeringen in kwaliteit (toegankelijkheid en duurzaamheid) die plaats dienen te vinden in kaart brengen.
- Het opstellen van een gedragsprogramma over energiegebruik voor huurders en particulieren en de inzet van een energiecoach.
- Een bewustwordingscampagne om de woning tijdig aan te passen aan de zorgbehoefte.
- Het plan moet ervoor zorgen dat Achtkarspelen niet wordt overvallen door de ontwikkelingen, ruimte bieden voor monitoring en aandacht hebben voor de uitstraling van dorpen.

- Het monitoren van ontwikkeling van de bevolking, huishoudens en woningvoorraad, in regionaal en gemeentelijk perspectief.

Wat hebben we bereikt?

Het dorpsontwikkelingsplan wordt als onderdeel van de woonvisie en de omgevingsvisie verder uitgewerkt.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Overige ontwikkelingen

Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Binnen het programma 8 – Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing heeft het onderdeel 'grondexploitatie' in financieel opzicht de grootste impact. Ten opzichte van de raming is op dit onderdeel per saldo een tekort ontstaan van € 294.000.

Achterblijvende verkoop gronden (niet bedrijventerreinen)

Het tekort is vooral ontstaan omdat de verkoopopbrengsten van de verkoop van gronden (niet-bedrijventerreinen) met € 251.000 sterk achter is gebleven ten opzichte van de raming (€ 1.601.000). Per saldo is daardoor € 1.350.000 minder ontvangen dan begroot. Hoewel de achterblijvende verkopen gemeentebreed speelt, is dit effect vooral toe te rekenen aan lagere verkoopopbrengsten binnen de grondcomplexen 'Lutkepost' en 'De Lits' in Buitenpost.

Het effect van de lagere verkopen werkt onder meer door in lager ontvangen dekkingsbijdragen voor toerekenbare uren (€ -118.000), een lagere winstcalculatie o.b.v. de POC-methode (€ - 53.000) en een daling van de boekwaarde op complexen en projecten voor plankosten en facilitair grondbeleid (€ -42.000).

Winst bouwgrondexploitatie	Begroting	Rekening	Vershil	
	€	146.00 €	93.00 €	-
Prog. 8 - VHV, Ruimte en Sted. Ontw. 0		0	53.000	

De opbrengst in verband met verkoop van diverse percelen en groenstroken bedroeg € 209.000. Aan de lastenzijde waren in samenhang met de lagere verkopen minder uitgaven nodig voor investeringen (incl. winstuitname) van bouwterreinen (€ 311.000). Daarnaast was in plaats van een begrote daling van de boekwaarde, door herwaardering van de gronden juist sprake van een toename ten opzichte van de verwachte boekwaarde van € 674.000.

Provinciale investeringsbijdrage sportvelden Twijzel

Voor de bouwgrondexploitatie van de sportvelden Twijzel heeft de gemeente éénmalig een investeringsbijdrage van de provincie ontvangen van € 143.000.

Ruimtelijke ordening

Meer uren t.b.v. centrumvisie Surhuisterveen

In 2019 is begonnen met de herinrichting van het centrum in Surhuisterveen. Doordat het aantal toe te rekenen uren hoger uitviel dan geraamd, is het deelbudget overschreden met € 28.000.

Uitstel implementatie Omgevingswet

Omdat de implementatie van de Omgevingswet voornamelijk is uitgesteld, zijn de gebudgetteerde kosten nog onbenut gebleven (€ 55.000).

Wonen en bouwen (Stedelijke vernieuwing)*Beleid verpauperde panden vervallen*

Het beleid ten aanzien van verpauperde panden is heroverwogen en vervallen. Het geraamde budget van € 27.000 valt daardoor vrij.

Verbonden partijen

Onderstaande vindt u, indien van toepassing, het overzicht van de verbonden partijen aan dit programma. Een Verbonden Partij is een *privaatrechtelijke* of *publiekrechtelijke* organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regelingNaam verbonden partijVestigingsplaats

Welstandscommissie Hûs en Hiem

Leeuwarden

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voorzover bij dit programma van toepassing, wel te presenteren.

Wat heeft het gekost

(x € 1.000)

In de programma's verantwoordt de alleen de kosten die direct te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, indirecte kosten, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Ruimtelijke ordening	1.084	1.135	1.088	47
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	773	1.846	946	900
Wonen en bouwen	1.291	1.020	982	38
Totaal lasten	3.148	4.001	3.016	985
Baten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Ruimtelijke ordening	21	35	4	- 31
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	900	2.234	1.040	- 1.194
Wonen en bouwen	555	530	529	- 1

Totaal baten	1.477	2.799	1.573	- 1.226
Saldo van baten en lasten	- 1.671	- 1.202	- 1.443	- 241

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat	€	- 241
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		27
Lasten	27	
- Budgetvrijval wegens vervallen beleid verpauperde panden.	27	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		- 268
Lasten	941	
- Niet benut budget i.v.m. uitstel van de implementatie van de omgevingswet.	55	
- Budgetoverschrijding wegens niet geraamde uren centrumvisie Surhuisterveen.	- 28	
- Toename (i.p.v. afname) van de boekwaarde op bouwterreinen.	674	
- Achterblijvende investeringen (incl. winstuitname) i.v.m. bouwgrondexploitatie.	311	
- Niet rechtstreeks toerekenbare uren i.v.m. bouwgrondexploitatie.	- 71	
Baten	- 1.209	
- Diverse verschillen (niet significant).	145	
- Opbrengsten uit verkoop van diverse percelen en groenstroken.	209	
- Lagere boekwaarde op complexen en projecten voor plankosten en facilitair grondbeleid.	- 42	
- Lagere gecalculeerde winstafdracht op basis van POC-methode.	- 53	
- Lagere dekkingsbijdrage voor (toerekenbare) personeelskosten.	- 118	
- Tegenvallende opbrengsten grondverkopen (niet bedrijventerreinen).	- 1.350	

Overhead

Toelichting overhead

Inhoudelijk

De W-vragen

In de programmabegroting 2019 hebben we verteld wat we van plan waren in 2019. Alle onderwerpen waren afkomstig uit de Kadernota 2018-2021. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Documentatie en informatievoorziening (DIV)

[Kadernota nr. 0.04j]

Wat stond er in de programmabegroting?

Te investeren in goede informatievoorziening door uitbreiding van personele capaciteit met de uitdaging dat deze investering zich over vier jaar terugbetaalt.

Wat hebben we bereikt?

In 2019 is gestructureerd gewerkt aan een verbeterplan informatievoorziening, door o.a. het inzetten van een kwaliteitssysteem, het invullen van vacatures, individuele opleidingen en groepstraining. Door middel van zelfevaluatie en vragenlijsten, op basis van vastgestelde KPI's, is in beeld gebracht welke acties verricht moesten worden en welke daarvan prioriteit hadden. Zo zijn er calamiteitenplannen gemaakt, tijdvakken overgebracht naar het statisch archief, een concept vervangingshandboek opgesteld, het Strategisch Informatie Overleg (regeling) ingesteld, is er een inhaalslag op het digitaal archiveren georganiseerd en is een keuze bepaald voor het hebben van een eigen gemeentearchivaris. Vanuit DIV wordt er meer projectmatig samengewerkt met Informatiemanagement en worden kleine stappen gezet om vanuit een beheersrol meer adviserend te kunnen werken over informatiebeheervraagstukken in de organisatie.

Wat is (nog) niet gelukt?

–

Arbowet; verplichtingen uit wetswijziging (formatie)

[Kadernota nr. 0.04k]

Wat stond er in de programmabegroting?

De Arbowet wijzigt en daarom moet gemeente Achtkarspelen evenals Werkmaatschappij 8KTD en samenwerkingspartner gemeente Tytsjerksteradiel een aantal wettelijk verplichte wijzigingen doorvoeren. Daarom wordt in samenwerking het volgende voorgesteld:

- Aanstelling van een preventiemedewerker 0,9 FTE in schaal 7 (= formatie-uitbreiding). Geschatte loonkosten (incl. werkgeverslasten) is € 54.000 (structureel € 27.000 per gemeente).
- Een werkgever is verplicht om alle medewerkers toegang te geven tot een arbeidsgezondheidskundig onderzoek. Hoeveel medewerkers er daadwerkelijk aan gaan

deelnemen is vooraf niet in te schatten. Als 75% van de medewerkers mee gaan doen dan zijn de geschatte kosten € 62.000 voor de drie organisaties gezamenlijk. Deze kosten worden gespreid over drie jaar (drie jaar € 21.000 is per gemeente drie jaar € 10.500) · RI&E zal met enige regelmaat moeten worden uitgevoerd. De meest recente stamt uit 2014 en daarom staat er in 2019 opnieuw een RI&E gepland. Geschatte kosten: € 15.000 voor alle drie organisaties gezamenlijk. Deze kosten kunnen ondergebracht worden onder het reguliere arbobudget (per gemeente eenmalig in 2019 € 7.500).

Wat hebben we bereikt?

In februari 2019 is de preventiemedewerker aangesteld. De preventiemedewerker heeft ervaring met het vak en veel kennis van de arbeidsomstandighedenwet.

De preventiemedewerker heeft zich in 2019 gefocust op het uitvoeren van de RI&E's op de verschillende locaties waar onze medewerkers hun werk uitvoeren. Deze zijn voor een groot deel uitgevoerd en getoetst, en vormen daarmee een startpunt voor de te nemen maatregelen die uit de RI&E's blijken. Doordat onze preventiemedewerker zelf de uitvoering van de RI&E's heeft gedaan is bespaard op de kosten voor de toetsing, de loonkosten zijn door een uitbreiding van uren wel gestegen, maar deze zijn binnen het budget opgevangen. De externe toetsing van de RI&E's viel eveneens binnen het budget.

De arbeidsgezondheidskundige onderzoeken, ook wel bekend als PMO (periodiek medisch onderzoek) zijn in 2019 niet uitgevoerd, deze staan gepland voor na de zomer 2020. Er wordt op dit moment gekeken naar een partij om deze uit te voeren.

Wat is (nog) niet gelukt?

De arbeidsgezondheidskundige onderzoeken (ofwel PMO's) worden in 2020 opgepakt en uitgevoerd.

Team a&c – communicatie – extra formatie

[Kadernota nr. 0.04]

Wat stond er in de programmabegroting?

Er wordt dan ook een groot en toenemend beroep gedaan op Communicatie. De afgelopen jaren is gebleken dat het bedienen van drie besturen en organisaties in combinatie met onder meer de groei van het sociaal domein, de kanteling, de gemeentelijke samenwerking en de nog altijd doorzettende groei van social media redelijkerwijs niet op het gewenste niveau mogelijk is met de huidige bezetting. De te krappe formatie gaat ten koste van kwaliteit, snelheid, flexibiliteit, fysieke bezetting op de twee locaties en de doorontwikkeling van het team.

Er is extra formatie nodig om Communicatie structureel voldoende slagkracht te geven om (onder meer):

- proactief te adviseren over communicatie richting inwoners en organisaties. Een goede communicatie is immers essentieel voor een goede relatie tussen overheid en inwoners;
- de ondersteuning voor de beide (nieuwe) colleges vorm te geven. Communicatie wil de huidige manier professionaliseren en structureel aan tafel met de wethouders en aanschuiven bij hun portefeuilleoverleg.

Wat hebben we bereikt?

Formatie is ingevuld. Het team is druk bezig om grip te krijgen op de workload door planning en afstemming.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

HRM digitale recruitmenttool

[Kadernota nr. 0.04o]

Wat stond er in de programmabegroting?

Voorheen werd deze ondersteunende taak uitgevoerd door een junior HR adviseur, deze tijdelijke functie is inmiddels vervallen. Binnen HR advies is onvoldoende formatie om deze taak te herverdelen. Deze tool zorgt ervoor dat zeer efficiënt (qua tijdsbesteding) en gericht (qua doelgroepbenadering, brievenselectie, overzichtproductie, contact met sollicitanten) gewerkt kan worden in het wervings- en selectieproces. De aanschaf en implementatie van deze tool is veel goedkoper dan het structureel uitbreiden van de HR formatie met een junior adviseur.

Wat hebben we bereikt?

De tool via Werken In Friesland is een prima oplossing gebleken.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Personeelskosten: budget voor vervanging bij langdurige ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof

[Kadernota nr. 0.04w]

Wat stond er in de programmabegroting?

In 2017 is bij de DO's besloten bij (langdurige) ziekte en zwangerschap 100% vervanging toe te staan. Hiervoor zijn budgetten vastgesteld die naar nu blijken niet voldoende zijn. Bij de Werkmaatschappij is tot op heden geen budget gereserveerd. In de kadernota is daarom bij de Werkmaatschappij een budget opgenomen, welke gelijkwaardig over beide DO's verdeeld is. Het opgevoerde bedrag van € 100.000 zal niet voldoende zijn om de behoefte aan ruimte voor vervangingen volledig te dekken. In het totaal voor de drie organisaties betekent het wel een verdubbeling van de reservering voor dit doel.

Wat hebben we bereikt?

In 2019 is een deel van het benodigde budget toegekend en bij de behandeling van de begroting 2020 zijn structureel extra middelen toegekend (optellend tot circa 2% van de totale loonsom).

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Extra formatie Advies & Control – financiën

[Kadernota nr. 0.05]

Wat stond er in de programmabegroting?

De samenwerking brengt een derde Planning en Control cyclus met zich mee en daardoor is een goede coördinatie van de verschillende cycli noodzakelijk. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een kwaliteitsslag van het team en verbetering van de werkverdeling- en processen. Daarbij wordt bovendien gewerkt aan een actieve informatievoorziening ter ondersteuning aan adviseurs, leidinggevenden en budgethouders, om in te zetten voor budgetbeheer en voor het opstellen van planning en control documenten. Om deze redenen is een uitbreiding van het team met 2 fte noodzakelijk.

Wat hebben we bereikt?

De formatie van Financiën is met 2 fte uitgebreid en ingevuld.

Wat is (nog) niet gelukt?

–

Gepersonaliseerde digitale gemeentelijke informatievoorziening

[Kadernota nr. 0.2coal1]

Wat stond er in de programmabegroting?

Het doel van gepersonaliseerde digitale gemeentelijke informatie voorziening is verbetering van de digitale dienstverlening. Er zijn vele digitale middelen beschikbaar om de burger gericht en sneller van dienst te zijn. Dat kan zijn een aparte 8K-app zijn of ontwikkelingen rondom persoonlijke internetpagina. Ook kan worden gedacht aan standaardbeschikkingen die sneller tot stand kunnen komen door inzet van digitale technieken. Tal van gemeenten slaan deze weg in, Achtkarspelen volgt hierin.

Wat hebben we bereikt?

In 2019 ontbrak de capaciteit om hieraan gevolg te geven. De ambtelijke capaciteit die op dit terrein nodig is, was in toenemende mate belast om digitale aangelegenheden, zoals een website, te onderhouden en te actualiseren. Er was geen ruimte voor ontwikkeling.

Wat is (nog) niet gelukt?

Eind 2019 is er ambtelijke capaciteit vrij gemaakt om in de beoogde ontwikkeling te voorzien.

Overige ontwikkelingen

Lagere bijdrage WM8KTD

In programma 0 is toegelicht dat onze bijdrage aan de WM*KTD in totaal € 509.000 lager is dan begroot. Hiervan is op basis van de verplichte verdeling over taakvelden conform het BBV € 484.000 verantwoord onder programma 0, waarvan dan weer € 85.000 als voordeel binnen het onderdeel overhead is verantwoord.

Lager kosten juridisch advisering

In 2019 is minder gebruik gemaakt van juridische ondersteuning ten opzichte van eerdere jaren. Voor de jaarrekening betekent dit een voordeel van € 24.000.

Werkbudget directie

In 2019 zijn minder uitgaven gedaan ten laste van het werkbudget directie. Het betreft hier budget voor kosten van o.a. ondersteuningstrajecten, het organiseren van bijeenkomsten en het bijwonen van congressen, meetings, conferenties etc. Voor de jaarrekening betekent dit een voordeel van € 27.000.

Wat heeft het gekost

(x € 1.000)

In de programma's verantwoord en we alleen de kosten die direct te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, indirecte kosten, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Overhead	5.872	7.283	7.155	128
Totaal lasten	5.872	7.283	7.155	128
Baten	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Overhead	46	74	98	24
Totaal baten	46	74	98	24
Saldo van baten en lasten	- 5.827	- 7.209	- 7.057	152

Paragrafen

Lokale heffingen

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen op hoofdlijnen. Hiermee ontstaat inzicht in de lokale lastendruk. Dit is van belang voor de integrale afweging tussen enerzijds beleid en anderzijds inkomsten. Ook wordt weergegeven welk beleid de gemeente in 2019 heeft gevoerd ten aanzien van de lokale heffingen en de kwijtschelding hiervan.

Opbrengst lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. De heffingen worden voor het grootste deel opgebracht door de burgers. Onderstaande tabel toont de opbrengst per categorie.

Lokale heffingen <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2019	Rekening 2019	Vershil
Onroerende zaakbelasting	5.299	5.316	17
Afvalstoffenheffing	3.262	3.247	-15
Rioolheffing	1.841	1.843	2
Precariobelasting	1.605	1.604	-1
Reinigingsrechten	515	453	-62
Bouwleges	350	352	2
Forensenbelasting	6	4	-2
Reclamebelasting	45	48	3
Leges burgerzaken	329	359	30
Begraafenisrechten	3	-	-3
Marktgeld en staangeld kermissen	6	5	-1
Leges overig	6	12	6
Totaal heffingen	13.267	13.243	-24

Lasten- en batenoverzicht van de kostendeekkende tarieven

Tarieven

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste tarieven voor 2019 getoond. Ook laten we het tarief van 2018 zien.

Belasting of heffing	Tarief 2019	Tarief 2018	Wijziging
Afvalstoffenheffing:			
Eenpersoonshuishouden	€ 214,20	€ 197,64	€ 16,56
Meerpersoonshuishouden	€ 306,24	€ 282,36	€ 23,88
Extra container	€ 153,00	€ 141,24	€ 11,76
Rioolheffing:			
Meerpersoonshuishouden/IBA	€ 154,92	€ 171,36	€ -16,44

OZB:

Eigenaar - woningen	0,1638%	0,2082%	- 0,0444%
Eigenaar - niet woningen	0,2869%	0,2948%	- 0,0079%
Gebruiker - niet woningen	0,2326%	0,2528%	- 0,0202%

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing (x € 1.000)	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	€ 3.951	€ 4.090	€ -139
Baten	€ 3.797	€ 3.788	€ -9
Saldo	€ -154	€ -302	€ -148
Kostendekkendheid	96,10%	92,62%	

De afvalstoffenheffing wordt geheven van alle huishoudens als dekking in de kosten van het ophalen van het huishoudelijk afval (een wettelijk verplichte taak). Het is een algemene heffing. Dat wil zeggen, dat elke huishouding afvalstoffenheffing betaalt, ook al zou men beweren dat men niet gebruik maakt van de dienstverlening van de gemeente.

Onder lasten worden alle kosten voor de afvalstoffenheffing verwerkt. Het taakveld afval is hiervoor het centrale taakveld, nagenoeg alle kosten, circa 95%, worden in de heffing betrokken.

Daarnaast worden kosten van taakveld belastingen, specifiek de kosten voor heffing en invordering van de leges, kosten van taakveld riolering, met name kosten van straatvegen en kosten van taakveld inkomsten regelingen (onderdeel van het sociaal domein) specifiek de kosten voor kwijtschelding afvalstoffenheffing in de heffing meegenomen. Het totaal van deze kosten is € 204.000.

Over het totaal van die kosten wordt overhead toegerekend. De kosten van taakveld overhead worden uitgedrukt in een percentage van de totale begroting en dat is het omslagpercentage voor het toe te rekenen bedrag aan overhead. Om praktische redenen is ervoor gekozen om het overheadbedrag zoals dat is berekend bij de begroting mee te nemen in de berekening van de kostendekkendheid van de jaarrekening.

Naast de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing zijn er opbrengsten uit de inzameling van verschillende deelstromen zoals: oud papier, metaal, textiel en glas en de dividenduitkeringen van OMRIN via de ondernemingen Afvalsturing Friesland NV en Fryslân Miljeu NV en tot slot zijn er de opbrengsten van het Afvalfonds voor de nascheiding van kunststoffen en drankenkartons.

Deze opbrengsten verklaren het verschil tussen de gegevens uit de tabel lokale heffingen aan het begin van deze paragraaf, waar alleen de opbrengst uit de heffing wordt meegenomen en dit hoofdstuk afvalstoffenheffing waar alle opbrengsten worden verantwoord.

Het totaal van deze opbrengsten is circa 15% van de totale opbrengsten.

Uitgangspunten voor de afvalstoffenheffing:

- Bij de totstandkoming van de afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt dat er sprake is van 100% kostendekkendheid. Er kan korting worden gegeven door

middel van een onttrekking uit de voorziening om fluctuaties in tarieven te egaliseren.

- Voor gebruikers is er een differentiatie in het tarief tussen eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens in de verhouding 70:100

Voor 2019 zijn de tarieven berekend, met het uitgangspunt dat er € 154.000 uit de voorziening zou worden gehaald en dus een lagere kostendekkendheid dan 100%.

Rioolheffing

Rioolheffing (x € 1.000)	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	€ 2.098	€ 1.796	€ 302
Baten	€ 1.882	€ 1.903	€ -21
Saldo	€ -216	€ 107	€ 323
Kostendekkendheid	89,70%	105,96%	

De rioolheffing wordt geheven over alle gebouwen als dekking voor de kosten voor het onderhouden en in stand houden van het gemeentelijk rioolstelsel en voor de zorg van afvoer van grond- en hemelwater.

Onder lasten wordt alle kosten voor de rioolheffing verwerkt. Het taakveld riolering is het centrale taakveld. Van dit taakveld wordt circa 97% in de heffing betrokken.

Daarnaast worden kosten van taakveld belastingen, specifiek de kosten voor heffing en invordering van de leges, kosten van taakveld verkeer en vervoer, met name tractiemiddelen en van taakveld afval en kosten van taakveld inkomsten regelingen (onderdeel van het sociaal domein), specifiek de kosten voor kwijtschelding rioolheffing in de heffing meegenomen. Het totaal van deze kosten is € 244.000.

Over het totaal van die kosten wordt overhead toegerekend. De kosten van taakveld overhead worden uitgedrukt in een percentage van de totale begroting en dat is het omslagpercentage voor het toe te rekenen bedrag aan overhead. Om praktische redenen is ervoor gekozen om het overheadbedrag zoals dat is berekend bij de begroting mee te nemen in de berekening van de kostendekkendheid van de jaarrekening.

Naast de opbrengsten uit de rioolheffing is er nog sprake van vergoedingen voor onderhoud IBA's, en een incidentele bate in verband met inruil apparatuur.

Deze opbrengsten verklaren het verschil tussen de gegevens uit de tabel lokale heffingen aan het begin van deze paragraaf, waar alleen de opbrengst uit de heffing wordt meegenomen en dit hoofdstuk rioolheffing waar alle opbrengsten worden verantwoord.

Het totaal van deze opbrengsten is circa 3% van de totale opbrengsten.

Uitgangspunten voor de rioolheffing:

- Bij de totstandkoming van de rioolheffing geldt het uitgangspunt dat er sprake is van 100% kostendekkendheid. Er kan korting worden gegeven door middel van een onttrekking uit de voorziening om fluctuaties in tarieven te egaliseren.
- Heffing op basis van vaste tarieven bij gebruiker en eigenaar.

Voor 2019 zijn de tarieven berekend, met het uitgangspunt dat er € 216.000 uit de voorziening zou worden gehaald en dus een lagere kostendekkendheid dan 100%.

Leges

De leges bestaan uit drie titels: Algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn. Binnen deze drie titels zijn leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen samenhangende tarieven zijn geclusterd. De opbrengsten van deze activiteiten zijn in de begroting niet op hoofdstukniveau opgenomen, maar zijn functioneel gegroepeerd. Van bepaalde diensten wordt namelijk zo weinig gebruik gemaakt dat het apart opnemen van een raming geen meerwaarde heeft.

De gemeente Achtkarspelen verhoogt jaarlijks de leges en gaat daarbij uit van het dan geldende inflatiepercentage. Hierbij gaan wij uit van de bestaande verdeling in de tarieven. Voor tarieven waarbij er sprake is van een maximumbedrag, gaan wij uit van het maximaal toegestane bedrag.

Kostendekkendheid en kruissubsidiëring

Het streven is om de kosten van de verleende diensten binnen deze titels zoveel mogelijk te dekken door de opbrengsten binnen de titels. Daarbij moet rekening gehouden worden met het feit dat de opbrengsten binnen een titel niet hoger mogen zijn dan de kosten. Wanneer voor een activiteit een overschot wordt verwacht, kan deze gebruikt worden voor de dekking van een verwacht tekort bij een andere activiteit. Het wordt niet wenselijk geacht kruissubsidiëring tussen de titels toe te passen.

Lastendruk huishoudens

Voor de veranderingen in de onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing hebben wij een overzicht gemaakt waarin de ontwikkeling van de lokale lastendruk wordt weergegeven. Voor de onroerendezaakbelasting zijn wij uitgegaan van de gemiddelde waarden die de door het instituut Coelo gepresenteerd zijn in de 'Atlas van de lokale lasten'.

Lokale belastingdruk	Nettotarief 2019	Nettotarief 2018	Wijziging	%
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	€ 306,24	€ 282,36	€ 23,88	8,46%
Rioolheffing	€ 154,92	€ 171,36	€ -16,44	-9,59%
OZB-eigenaren	€ 299,42	€ 294,71	€ 4,71	1,60%
Totaal	€ 760,58	€ 748,43	€ 12,15	1,62%

Kwijtscheldingsbeleid

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Dan moeten ze wel voldoen aan de voorwaarden van Invorderingswet is voldaan.

Kwijtschelding	2019	2018
Aantal toegewezen aanvragen	636	665
Aantal afgewezen aanvragen	200	187
Totaal aantal aanvragen	836	852
Automatische kwijtschelding	390	388
Toekenning op aanvraag (volledig)	217	218
Toekenning op aanvraag (gedeeltelijk)	29	59
Totaal aantal kwijtscheldingen	636	665
Kwijtgescholden belastingbedragen	244.581	247.785

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Als onderdeel van het jaarverslag is de gemeente verplicht een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing op te nemen. Het BBV (Besluit begroten en verantwoorden) zegt daarover het volgende:

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en;
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft een beeld van de weerstandscapaciteit en de risico's, alsmede het beleid daaromtrent. Daarnaast wordt een aantal voorgeschreven kengetallen inzichtelijk gemaakt.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

Reserves <i>(x € 1.000)</i>	Boek- waarde per 1-1-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boek- waarde per 31-12-2019
• Algemene reserve	20.472	1.065	961	20.576
• Bestemmingsreserve	-	-	-	-
• Gerealiseerd resultaat	-	-	2.798	- 2.798
Totaal Eigen Vermogen	20.472	1.065	3.759	17.778

COVID-19 (Corona) virus

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de jaarrekening 2019 zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de gemeenten en de werkmaatschappij 8KTD. Echter in de regio Wuhan in China startte in december 2019 een uitbraak van het COVID-19 virus. Medio februari 2020 is dit virus in heel Europa (waaronder ook Nederland) doorgedrongen. Om het virus zo goed mogelijk te bestrijden heeft het Kabinet maatregelen getroffen, waaronder het verbieden van bijeenkomsten van (grote) groepen mensen, diverse reisverboden en de sluiting van eet- en drinkgelegenheden en sport- en fitnessclubs, scholen en kinderdagverblijven tot in ieder geval 28 april 2020. Vergaande maatregelen zijn op dit moment niet uitgesloten. Dit heeft een aanzienlijke impact op de economie en werkgelegenheid in zowel binnenland als het buitenland. De uiteindelijke gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet te overzien.

Ook voor onze gemeenten en de werkmaatschappij 8KTD heeft de uitbraak van het COVID-19 virus, op het moment van het opmaken van de jaarrekening, directe organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden. Deze organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden bestaan uit:

Alle medewerkers werken zoveel als mogelijk vanuit huis en zijn voor onderlinge afstemming aangewezen op telefonie of digitale oplossingen;

We onderzoeken welke ondersteuning mogelijk is om inwoners en bedrijven binnen de gemeenten die in (financiële) moeilijkheden zijn gekomen te ondersteunen. Dit heeft impact op onze werkzaamheden die we op dit moment nog niet volledig kunnen overzien.

Naast de bovenstaande organisatorische gevolgen heeft dit direct dan wel indirect ook financiële gevolgen c.q. onzekerheden voor onze gemeenten. Het Corona virus heeft conform de uitspraak van de commissie BBV geen directe financiële gevolgen voor de

jaarrekening 2019. Echter vanaf het boekjaar 2020 kunnen de volgende financiële gevolgen van toepassing zijn voor onze gemeenten en de werkmaatschappij 8KTD, voor zover wij kunnen overzien op het moment van het opmaken van de jaarrekening:

- Kasstromen, zo hebben de gemeenten uitstel van betaling voor de gemeentelijke belastingen verleend aan alle ondernemers tot 31 juli 2020. Zo nodig kunnen ondernemers verdere uitstel van betaling krijgen. De uitgestelde betaaltermijn geldt voor alle ondernemers met een inschrijving in de Kamer van Koophandel. Het risico op oninbaarheid van vorderingen zal toenemen;
- Doorschuiven van diverse beleidsactiviteiten, waardoor zaken later gerealiseerd worden dan gedacht;
- Inkomstenderving van gesubsidieerde instellingen en verbonden partijen, is het weerstandsvermogen van die partijen voldoende dit te kunnen opvangen;
- Landelijk ingestelde regelingen zoals de "Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers" of een toename aan zelfstandigen die een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen.
- Er wordt opnieuw een economische recessie verwacht. Dit zal leiden tot een grotere werkloosheid die zich door kan vertalen naar een groter beroep op bijstand. Normaliter worden gemeenten hiervoor zo nodig gecompenseerd door het Rijk (t-2) al dan niet met maatwerk (voorfinanciering o.i.d). Een economische recessie kan daarnaast impact hebben op bijvoorbeeld onze grondexploitaties als gevolg van vertraging in de uitgifte;
- Het kabinet gaat in overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) over de mogelijkheid om (voorlopige) lokale aanslagen aan ondernemers stop te zetten en al opgelegde aanslagen aan bedrijven in te trekken. Het gaat hierbij in het bijzonder om de toeristenbelasting.

De uiteindelijke financiële impact van bovenstaande zaken is op dit moment niet redelijkerwijs in te schatten.

Wij verwachten qua liquiditeit geen problemen omdat wij zonder problemen bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten geld kunnen lenen. Gezien de huidige situatie op de geld- en kapitaalmarkt zijn daaraan geen of nauwelijks rentekosten aan verbonden.

De uitbraak van het COVID-19 virus heeft zoals al vermeld geen invloed op de cijfers over het boekjaar 2019. De gemeentebesturen hebben passende maatregelen genomen c.q. zorgen ervoor dat passende maatregelen worden genomen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen. De jaarrekening is dan ook opgemaakt uitgaande van de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsactiviteiten voor zowel gemeenten als werkmaatschappij 8KTD.

Hieronder wordt per onderwerp omschreven in hoeverre een risico zich heeft voorgedaan ten opzichte van het beschrevene in de programmabegroting 2019, wat de invloed is op het weerstandsvermogen en of het risico zich voortzet ná 2019.

Inventarisatie risico's die van materiële betekenis kunnen zijn

Onderwerp	Gegarandeerde geldleningen
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	N.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0,00
Gestort in reserve	€ 0,00
Continuering risico na 2019 (J/N)	J

Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2020	Op 31-12-2019 staat de gemeente direct garant voor leningen van in totaal € 15.866.500, en indirect garant voor leningen van in totaal € 22.611.000. Naar aanleiding hiervan is het risicobedrag in de paragraaf Weerstandsvermogen c.a. van de begroting 2020 verlaagd naar € 20.000.000. Het ingeschatte risico van optreden blijft gelijk (1%). Het aandeel voor dit risico in de reserve weerstandsvermogen daalt in 2020 derhalve naar € 200.000.
--	--

Onderwerp	Sociaal Domein
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	N.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2019 (J/N)	J
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2020	Door de aanhoudende tekorten bij de uitvoering van de Jeugdwet is de gemeente (opnieuw) genoodzaakt de tekorten terug te dringen. Het risico dat er op andere beleidsonderdelen ook verschraling gaat optreden is hierdoor aanwezig. Een gevolg hiervan zou kunnen zijn een toename van klachten van de inwoners.

Onderwerp	Bougrondexploitatie
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	N.v.t.
Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2019 (J/N)	J
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2020	Het hebben van een bouwgrondexploitatie brengt financiële risico's met zich mee. In de paragraaf Grondbeleid worden de financiële risico's van de bouwgrondexploitatie toegelicht. Door het jaarlijks opstellen van geactualiseerde berekeningen op basis van de meest recente ontwikkelingen kunnen wij de raad tijdig informeren via de reguliere P&C-cyclus.

Onderwerp	Algemene Uitkering
Risico bewaarheid (J/N)	N
Beschrijven optreden risico bij 'J'	N.v.t.

Onttrokken aan reserve	€ 0
Gestort in reserve	€ 0
Continuering risico na 2019 (J/N)	J
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2020	Voor het meerjarenperspectief wordt in de circulaire van het Rijk onvoldoende aangegeven waar de gemeenten rekening mee kunnen houden. In die zin blijft de algemene uitkering als belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente een risico. Berichtgeving betreffende ontwikkelingen algemene uitkering uit het gemeentefonds nauwlettend volgen. Zodra meer zekerheid wordt geboden zullen wij een nieuwe berekening confronteren met de berekende algemene uitkering in de begroting. Eventuele verschillen inbrengen via reguliere planning- en controlecyclus en daar waar nodig de raad vooraf informeren.

Wijziging risico's volgend jaar

In de programmabegroting 2020 is een aantal risico's gewijzigd dan wel toegevoegd ten op zichte van de programmabegroting 2019. Het gaat hierbij om de volgende risico's:

Weerstandsvermogen volgende jaren

In vergelijking met de ingeschatte risico's moeten we nagaan wat er werkelijk aan weerstandsvermogen beschikbaar is. Bij het weerstandsvermogen gaan we uit van incidentele dekking. Mocht een risico zich voordoen en een structureel karakter hebben, dan vangen we de gevolgen eerst eenmalig op via het incidentele weerstandsvermogen. Vervolgens zoeken we via de kadernota een structurele oplossing.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de algemene reserve en de reserve weerstandsvermogen. Deze reserve is in het leven geroepen om financiële tegenvallers, die voortvloeien uit de risico's die genoemd zijn in de paragraaf weerstandsvermogen, op te kunnen vangen.

Het structurele weerstandsvermogen 2019 e.v. is als volgt:

Structurele weerstandscapaciteit	2019	2020	2021	2022
<i>(x € 1.000)</i>				
Algemene reserve	16.420	18.018	10.897	12.922
Reserve weerstandsvermogen	4.156	3.825	3.825	3.825
Gerealiseerd resultaat	- 2.798	-	-	-
TOTAAL	17.778	21.843	14.722	16.747

Kengetallen

Een aantal kengetallen illustreert de positie van de gemeente, waar het gaat om risico's en weerstandsvermogen. In de tabel hieronder wordt de waarde per kengetal voor 2018 en 2019 weergegeven.

Kengetal	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Solvabiliteitsrisico	23,0	23,0	21,3	19,0
Grondexploitatie	2,8	1,7	1,6	3,0
Netto schuldquote	56,7	56,3	59,3	74,0
Structurele exploitatieruimte	1,0	0,0	-1,0	-1,0
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	48,0	49,0	51,7	62,6
Belastingcapaciteit	105,0	104,6	102,4	102,0

Solvabiliteitsrisico	Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger het getal, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De uitkomst is afhankelijk van de wijze waarop bezittingen in de gemeente worden gewaardeerd. Dat verschilt nogal per gemeente. Verbeteren van de solvabiliteit kan door het eigen vermogen te vergroten (bijvoorbeeld door het verkopen van de aandelen) en door het vreemd vermogen te verkleinen (bijvoorbeeld door minder te lenen).
Grondexploitatie	Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond in exploitatie zich verhoudt ten opzichte van de totale baten, exclusief reservemutaties, in het begrotingsjaar. Op grond van de notitie grondexploitatie van de commissie BBV zijn de ruwe gronden per 1-1-2016 gerubriceerd onder de materiële vaste activa. Hierdoor is het kengetal met een flinke sprong gedaald.
Netto schuldquote	De netto schuldquote geeft het niveau weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen.
Structurele exploitatieruimte	Dit kengetal kijkt naar de structurele baten en de structurele lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief getal geeft aan dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer kan verbeteren door meer structurele baten of minder structurele lasten op te voeren.
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	De netto schuldquote geeft het niveau weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen. Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote ook exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen.
Belastingcapaciteit	Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller dit in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen dan wel of er ruimte is voor nieuw beleid. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de ruimte die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen is gerelateerd aan de totale woonlasten. En die ruimte wordt dan bepaald door de vergelijking met de gemiddelde woonlasten in Nederland (in het vorige jaar).

Onderhoud kapitaalgoederen

Met de kosten van onderhoud van kapitaalgoederen is vaak een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze onderhoudskosten zijn terug te vinden in meerdere programma's. Om een volledig beeld van alle onderhoudskosten aan kapitaalgoederen te verkrijgen hebben we in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen een dwarsdoorsnede van de gehele begroting gemaakt. Hiermee ontstaat een helder en compleet beeld, wat van belang is voor een goed inzicht in de financiële positie. De kapitaalgoederen zijn opgesplitst in wegen (waaronder ook bruggen), riolering, water, groen en gebouwen.

De gemeente wil op duurzame wijze de aanwezige infrastructurele voorzieningen in stand houden. Het gaat hierbij zowel om bovengrondse voorzieningen als om ondergrondse. Het onderhoud moet ertoe leiden dat de gebouwen en infrastructurele voorzieningen voldoen aan de functionaliteitseisen die hieraan gesteld zijn en worden. Sleutelwoorden zijn: veilig, schoon en heel, tegen zo laag mogelijke kosten.

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de openbare ruimte. Dit betekent ook dat zij, wanneer hierin iets gebeurt, moet kunnen aantonen dat zij alles heeft gedaan wat in haar vermogen lag om het gevaar te voorkomen. Dit geldt voor alle aspecten van de openbare ruimte en speelt vooral wanneer het vermoeden bestaat dat de gemeente in haar onderhoudstaak is tekortgeschoten.

Beheerplan

Een aantal beheerplannen zit momenteel in een actualiseringstraject. De datum waarop dit naar verwachting gereed is wordt in onderstaande tabel weergegeven.

Naam beheerplan	Datum gereed
Actualisering beheerplan Onderhoud wegen	1-5-2020
Actualisering beheerplan Onderhoud riolering	1-5-2020
Actualisering beheerplan Onderhoud reiniging	1-5-2020
Actualisering beheerplan Onderhoud sporthallen	1-5-2020
Actualisering beheerplan Onderhoud gymlokalen	1-5-2020
Actualisering beheerplan Onderhoud waterbouwkundige werken	1-5-2020
Actualisering beheerplan Onderhoud water (\$ kap.goederen)	1-5-2020
Actualisering beheerplan Onderhoud groen (\$ kap.goederen)	1-5-2020
Actualisering beheerplan Onderhoud speelruimte	1-5-2020
Actualisering beheerplan Onderhoud gebouwen	1-5-2020

Wegen

Het beleidskader voor het kapitaalgoed wegen is de laatste jaren een belangrijk bespreekpunt geweest. De gemeenteraad heeft ervoor gekozen (25 november 2010) dat alle wegen binnen de gemeente het kwaliteitsniveau 'basis' dienen te hebben. De raad heeft niet gekozen voor een gedifferentieerd kwaliteitsniveau. Daarnaast heeft de raad gekozen om het aanwezige achterstallig wegenonderhoud gefaseerd in te lopen.

In eerste instantie in tien jaar gerekend vanaf 2010, wat met ingang van 2013 aangepast is naar een temporisering in vijftien jaar. De hiervoor benodigde financiële middelen zijn voor het genoemde raadsbesluit beschikbaar gesteld en opgenomen in de meerjarenbegroting. Hierbij is sprake van een jaarlijks structureel bedrag om het basisniveau te behouden en een jaarlijks bedrag voor het wegwerken van de aanwezige achterstand in wegenonderhoud.

Waterbouwkundige werken

De gemeente heeft niet een beheerplan voor waterbouwkundige werken, omdat in de gemeente weinig waterbouwkundige werken zijn en het benodigde onderhoud hiervoor relatief laag is. De benodigde inspanning om een goed beeld te krijgen van de onderhoudstoestand staat in onze beleving niet in verhouding tot de te maken kosten voor onderhoud. Het is veel efficiënter om een bepaald percentage van de investeringswaarde van de waterbouwkundige werken per jaar te reserveren voor onderhoud. Eventuele gebreken en noodzakelijk onderhoud wordt door de medewerkers van de afdeling Beheer gesignaleerd. Verder is het niet altijd mogelijk om de onderhoudstoestand goed te bepalen; denk hierbij aan duikers die grotendeels of volledig onder water liggen. Voor individuele gevallen, bij grootschalig onderhoud of vervanging, wordt per geval in de kadernota geld gereserveerd.

Het Wetterskip Fryslân heeft het beheer en onderhoud van een aantal duikers en bruggen overgedragen aan de aanliggende eigenaren. Het Wetterskip heeft hun beleid geüniformeerd in de Provincie en heeft in dat verband een nieuwe legger kunstwerken vastgesteld. Als gemeente Achtkarspelen hebben wij, tezamen met Tytsjerksteradiel, hiertegen een zienswijze en bezwaar ingediend aangezien er geen financiële compensatie tegenover staat. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de afspraak dat de betreffende duikers (88 stuks voor onze gemeente) pas per 1-1-2025 over gaan naar de gemeente Achtkarspelen zodat de gemeente tijd genoeg heeft om hier middelen voor vrij te maken in de meerjarenbegroting. Tot die tijd blijven deze duikers in beheer en onderhoud bij het Wetterskip.

Riolering

Gemeenten moeten op grond van de Wet milieubeheer beschikken over een actueel gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De gemeenteraad stelt daartoe telkens voor een daarbij te bepalen periode een dergelijk plan vast. Op 8 december 2016 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2016-2021 vastgesteld. In het plan hebben we aangegeven hoe we invulling geven aan de van oudsher geldende zorgplicht voor de inzameling en het transport van afvalwater. Daarbij hebben we ook een tijdstip aangeduid waarop/waarbinnen onderhoud/vervanging van voorzieningen plaatsvindt. De bijbehorende beheercyclus vullen we in middels een kostendekkingsplan en het beschikbaar stellen van deze gelden via de begrotingen. Een speerpunt in het GRP is het voorkomen van wateroverlast en het inspelen op toekomstige klimaatontwikkelingen. Hiervoor hebben we een regenwaterstructuurplan opgesteld. De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van het GRP 2016-2021 gekozen om de variant wenselijk door te zetten.

Water

Het gemeentelijk waterplan is in 2009 vastgesteld en geeft inzicht in verantwoordelijkheden en bevordert de regionale samenwerking en integrale benadering van de waterketen. De gemeente heeft een watervisie opgenomen die richtinggevend is voor de beleidsontwikkeling van de komende jaren tot 2030 voor de thema's veiligheid, voldoende water, schoon water, afvalwater en zuivering, beheer en onderhoud, gebruik en beleving en samenwerking en organisatie. Het waterplan is daarna niet meer geactualiseerd. De knelpunten zijn reeds opgelost door uitvoering van maatregelen of verwerkt in watergebiedsplannen van het Wetterskip.

VNG, UvW, IPO, VeWin en het Rijk hebben met de ondertekening van het Nationaal Bestuursakkoord Water de ambitie uitgesproken om in gezamenlijkheid de kosten in de waterketen voor de inwoners van Nederland te beperken. Ook de Friese gemeenten, Wetterskip Fryslân, Vitens en provincie Fryslân hebben deze gezamenlijke ambitie onderschreven. Hiervoor hebben de portefeuillehouders Water in 2010 een handtekening onder het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK) gezet. Wetterskip Fryslân, de Friese gemeenten, Vitens en provincie Fryslân hebben besloten een vervolg te geven aan het Fries Bestuursakkoord Water Keten 2010-2015. Op 17 november 2016 is het Fries Bestuursakkoord Waterketen 2016-2020 ondertekend door alle deelnemende partijen. Hieronder zijn de hoofdlijnen van het akkoord opgenomen.

Groen

Voor het groenonderhoud werken we met een groenbeheerplan (GBI). Hierdoor heeft de gemeente, zowel in de plan- als beheerfase, inzicht in de kosten van het beheer en onderhoud van het openbare groen. Op basis van deze informatie stellen we de jaarlijkse onderhoudsbudgetten vast.

Speelruimte

De gemeente heeft een door de raad vastgestelde planning voor aanleg, onderhoud en vervanging van buitenspeelruimte voor kinderen. Om aan de wettelijke onderhoudstaak te kunnen voldoen, beoordelen inspecteurs de speelplaatsen ter plaatse aan de hand van de eisen die in het Attractiebesluit zijn gesteld en redigeren logboeken en inspectiegegevens.

Gebouwen

Er is een actuele onderhoudsplanning voor gemeentelijke (openbare) gebouwen. Hierdoor hebben we een goed beeld van de staat van onderhoud van deze gebouwen. Voor een gedeelte van de gemeentelijke gebouwen gebeurt dit via een door de raad vastgesteld IHP voor bijvoorbeeld binnensportaccommodaties en welzijnsaccommodaties. Voor de overige gemeentelijke gebouwen, waar de gemeente verantwoordelijk voor is, zijn inventarisaties en inspecties uitgevoerd. Op basis van de ingevoerde inspectiegegevens zijn meerjaren- onderhoudsplanningen opgesteld (MOP's). Deze overzichten bieden een inzicht in de te verwachten onderhoudswerkzaamheden met bijbehorende benodigde budgetten voor de komende jaren. De beschikbaar gestelde budgetten waren voldoende om het noodzakelijke onderhoud te kunnen uitvoeren.

Financiering

Bij financiering gaat het om het beheren van het geld binnen de gemeente. Dit houdt in dat steeds tijdig de financiële middelen aanwezig zijn om de rekeningen te kunnen betalen. Bij tekorten moet de gemeente bijlenen, overschotten moeten we tijdelijk bij de staat beleggen. De spelregels die hiervoor gelden zijn vastgelegd in met name de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido). In deze paragraaf zijn de belangrijkste aspecten die samenhangen met financiering nader toegelicht.

Treasurybeleid

Naast de landelijke wetgeving op treasurygebied ligt het gemeentelijk treasurybeleid, ofwel het financieringsbeleid vast in het treasurystatuut. In dit statuut, dat verplicht is op grond van de wet Fido, zijn onder andere de verantwoordelijkheden ten aanzien van de treasuryfunctie, de uitvoering hiervan en het risicobeheer opgenomen. Het statuut is in 2019 niet gewijzigd en de treasuryfunctie is binnen de regels van het statuut uitgevoerd.

Schatkistbankieren

Vanaf december 2013 zijn gemeenten verplicht hun eventuele overtollige tegoeden aan te houden in de Nederlandse schatkist. Dit zogenaamde "schatkistbankieren" heeft een verlagend effect op de Nederlandse EMU-schuld. Om efficiencyredenen is het daarbij toegestaan een relatief gering bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist te houden. Dit bedrag, het zogenaamde drempelbedrag, bedraagt voor onze gemeente in 2019 € 582.000. Het gemiddelde tegoed van de gemeente over een kwartaal mag niet hoger zijn dan deze drempel.

Onderstaande tabel toont het gemiddelde tegoed over de vier kwartalen:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
	Verslagjaar			Gem. p/kw
Drempelbedrag	581			404
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	143	320	589	562
Ruimte onder het drempelbedrag	438	261	-	19
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	8	-
(1) Berekening drempelbedrag				
	Verslagjaar			
Begrotingstotaal verslagjaar	77.458			
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	77.458			
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
Drempelbedrag	580,935			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	12.901	29.157	54.177	51.712
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	143	320	589	562

Uit de tabel blijkt dat het jaargemiddelde € 404.000 van het saldo het drempelbedrag van € 582.000 niet heeft overschreden.

Renterisico

Grote schommelingen in de stand van de rente voor financieringen kunnen er voor zorgen dat de rente die de gemeente aan de bank betaalt ook sterk fluctueert. Daarom bepaalt de wet Fido (financiering decentrale overheden) dat gemeenten aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm moeten voldoen.

Kasgeldlimiet

Om tijdelijke tekorten op de lopende rekening aan te vullen trekt de gemeente kortlopende geldleningen aan. Het voordeel van dit type leningen is dat het rentepercentage zeer laag is. Dit mag tot aan een bepaald maximum, de kasgeldlimiet.

Deze limiet beperkt dus het renterisico op financieringen voor de korte termijn.

Berekening kasgeldlimiet (bedragen x € 1 miljoen)	2019
Begrotingstotaal per 1 januari	€ 77,458
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5%
Kasgeldlimiet	€ 6,6

Uit de tabel blijkt dat de gemeente in 2019 maximaal € 6,6 miljoen aan kortlopende geldleningen mocht aantrekken. Deze middelen werden aangetrokken in de vorm van kasgeldleningen bij de huisbankier van de gemeente, de BNG. In alle vier kwartalen van 2019 heeft de gemeente de kasgeldlimiet niet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op financieringen voor de lange termijn. Deze norm bepaalt dat het totaal van de aflossingen en het bedrag waarop een renteherziening van toepassing is in ieder jaar niet meer mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de renterisiconorm voor 2019 weergegeven.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1 miljoen)	2019
Begrotingstotaal per 1 januari	€ 77,458
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%
Renterisiconorm	€ 15,5
Aflossingen	€ 2,4
Ruimte onder renterisiconorm	€ 13,1

Uit de tabel blijkt dat we in 2019 de renterisiconorm niet hebben overschreden.

Ontwikkeling financieringsbehoefte

Renteschema

Met ingang van begrotingsjaar 2017 bevat de paragraaf financiering een renteschema conform de notitie rente van de commissie BBV. Dit schema biedt een cijfermatig inzicht in de rentelasten en de manier van toerekening en ziet er voor 2019 als volgt uit:

Renteschema begrotingsjaar 2019 (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Externe rentelasten lange financiering	435
Externe rentelasten korte financiering	-
Externe rentebaten (WoonFriesland)	147
Externe rentebaten (MOA)	7
Externe rentebaten korte financiering	16
Saldo externe rentelasten	265
Rente toe te rekenen aan de bouwgrondexploitatie	6
Rente toe te rekenen wegens projectfinanciering	147
Rentebaten van doorverstrekte leningen projectfinanciering	147
Saldo door te berekenen externe rente	259
Rente eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd tegen contante waarde)	-
Aan taakvelden (incl. taakveld overhead) toe te rekenen rente	259
Boekwaarde vaste activa per 01-01-2019	71.612
Boekwaarde leningen woningbouw per 01-01-2019	5.065
Boekwaarde voor berekening omslagpercentage per 01-01-2019	66.547
Omslagpercentage	0,390%
Omslagpercentage afgerond	0,500%
Werkelijk aan taakvelden (incl. taakveld overhead) toegerekende rente	340
Renteresultaat op taakveld treasury	81-

Het renteresultaat is een administratief resultaat en betreft het verschil tussen het saldo van de externe rentelasten en de aan de programma's toegerekende rentelasten. Dit renteresultaat heeft geen invloed op het begrotings- en/of rekeningsaldo.

Overzicht langlopende geldleningen

Ultimo 2019 bedraagt de langlopende schuld van de gemeente € 48 miljoen. De tabel hieronder toont de samenstelling en het verloop daarvan. Een deel van de leningen heeft de gemeente doorgeleend aan WoonFriesland. Volgens het huidige beleid

verstrekt de gemeente geen geldleningen meer aan woningbouwinstellingen. De leningenportefeuille ten behoeve WoonFriesland vervalt na aflossing van de laatste termijn.

Opgenomen leningen (bedragen x € 1 miljoen)	Stand 1-1-2019	Nieuwe leningen	Aflossingen	Stand 31-12-2019
Gemeente Achtkarspelen	36.892	13.000	2.364	47.528
waarvan doorgeleend aan WoonFriesland	5.066	-	190	4.876
Netto gemeente Achtkarspelen	31.826	13.000	2.174	42.652
Onderhandse leningen	492	-	75	417
Totaal	37.384	13.000	2.439	47.945

In onderstaand overzicht is een nadere specificatie opgenomen van de betaalde rentelast op langlopende externe leningen en waarborgsommen:

Specificatie langlopende leningen en waarborgsommen	x € 1.000	Schuldrestant 1-1- 2019	Schuldrestant 31- 12-2019	Rente %	Rente €
T 195	€	1.865.572	€ 1.733.746	2,950%	€ 54.386
T 199	€	580.839	€ 580.839	2,720%	€ 15.799
T 202	€	1.361.341	€ 1.361.341	3,030%	€ 41.249
T 205	€	1.257.596	€ 1.199.709	2,980%	€ 35.751
	€	5.065.347	€ 4.875.634		€ 147.185
242	€	455.875	€ 358.012	1,500%	€ 6.106
245	€	4.800.000	€ 4.200.000	0,438%	€ 19.692
246	€	26.569.720	€ 25.093.624	0,840%	€ 215.504
	€	-	€ 13.000.000	0,480%	€ 47.355
	€	31.825.595	€ 42.651.636		€ 288.656
	€	36.890.943	€ 47.527.270		€ 435.841

Bedrijfsvoering

Onze bedrijfsvoering is gericht op de interne dienstverlening, die nodig is voor de uitvoering van de programma's. In deze paragraaf informeren wij u over de onderwerpen, die in 2019 hebben bijgedragen aan de kwaliteit van de bedrijfsvoering of die speciale aandacht hebben gekregen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen wij u naar het onderdeel overhead binnen de programma's.

Verbonden partijen

Bij de realisatie van beleidsvoornemens is het vaak noodzakelijk dat we bepaalde relaties met derden aangaan. In een aantal gevallen zijn dergelijke relaties uitgegroeid tot een zodanige vorm dat de gemeente zeggenschap en financiële belangen in die derde partij heeft gekregen. In dat geval is er sprake van een zogenaamde verbonden partij.

Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Het doel van deze paragraaf is om de gemeenteraad en inwoners inzicht te verschaffen in beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente Achtkarspelen inzake door derden uit te voeren processen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk- en financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel, dan wel via stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer aan de verbonden partij een bedrag ter beschikking is gesteld, dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat. Ook is er sprake van een financieel belang wanneer een zekerheid is gegeven, waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Overzicht verbonden partijen

De volgende organisaties vormden voor de gemeente in 2019 een verbonden partij:

Gemeenschappelijke regeling

Naam	Sociale Werkvoorziening Fryslân
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 6. Sociaal domein)</i>
vestigingsplaats	Drachten
openbaar belang	<p>De wettelijke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot de Wet Sociale Werkvoorziening zijn door de deelnemende gemeenten ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling (SW Fryslân). Deze gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen uitvoeringsorganisatie, maar heeft de taken uitbesteed aan de NV Caparis. De deelnemende gemeenten zijn rechtstreeks aandeelhouder van de NV.</p> <p>Per 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. Met de inwerkingtreding van deze wet, komt de Wet sociale werkvoorziening te vervallen. De ambtelijke begeleidingscommissie is bezig met de voorbereidingen ten aanzien van de afbouw SW. Gemeenten zijn verplicht om beleid te maken voor het realiseren van beschut werk en deze lokale invulling in een verordening vast te leggen. Het Rijk gaat de inzet van de voorziening beschut werk ook monitoren. Er zal daarom concrete besluitvorming door de GR SW Fryslân moeten plaatsvinden over de afbouw van de bestaande SW en de invulling van de Participatiewet.</p>
visie op de verbonden partij	Herstructurering moet verder vorm gegeven worden.

beleidsvoornemens	Afspraken maken omtrent herstructurering.		
financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 0	€ 0	€ 0
toelichting	In de loop van 2019 is de herstructurering afgerond en per 1 januari 2020 is de gemeente geen aandeelhouder (mede-eigenaar) meer van het bedrijf N.V. Caparis.		
bestuurlijk belang	1 lid in het Algemeen Bestuur		
risicoprofiel	 [Hoog]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 690	€ 625	€ 600
einde	€ 625	€ 600	€ 458
Vreemd vermogen			
begin	€ 8.226	€ 6.394	€ 5.661
einde	€ 6.394	€ 5.661	€ 5.161
Verwacht financieel resultaat			
begroot	€ 0		€ -85
werkelijk	€ -65	€ -25	€ -142
<i>Bron</i>	<i>Jaarrekening 2018</i>		
Toelichting	Indirect financieel belang via de NV,	Indirect financieel belang via de NV,	Cijfers uit conceptjaarrekening 2019, versie 13 februari 2020.
	tekorten worden door gemeenten aangevuld.	tekorten worden door gemeenten aangevuld.	

Naam	Veiligheidsregio Fryslân
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 1. Veiligheid)</i>
vestigingsplaats	Leeuwarden
openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • Behartigen preventieve taken op het gebied van de volksgezondheid en infectieziektenbestrijding; • Zo doelmatig mogelijk georganiseerde en gecoördineerde brandbestrijding, alsmede hulpverlening bij ongevallen en rampen bewerkstelligen.
visie op de verbonden partij	<p>Met ingang van 1 januari 2007 zijn de gemeenschappelijke regelingen GGD Fryslân en Brandweer Fryslân opgeheven en zijn beide organisaties ondergebracht in de nieuwe gemeenschappelijke regeling Hulpverleningsdienst Fryslân.</p> <p>Het betreft de wettelijke taken op gebied van gezondheid en brandweer die zijn ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân.</p>

beleidsvoornemens	De GGD Fryslân heeft de volgende beleidsvoornemens: <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoerende taken gezondheidsbescherming en infectieziektebestrijding; • Bewaken van de publieke gezondheid bij rampen en crises; • Toezicht houden op kinderopvang, WMO en technische hygiënezorg; • Monitoring, signalering en advies; • Beleidsvoornemens brandweer en crisisbeheersing; • Vergroten veiligheidsbewustzijn van burgers; • Samen aantoonbaar paraat; • Samen aantoonbaar vakbekwaam De bedrijfsvoering was de laatste jaren niet meer op orde om alle taken zonder risico's te kunnen uitvoeren. Er wordt de komende jaren een inhaalslag gemaakt om de organisatie weer optimaal te laten functioneren.		
financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 0	€ 0	€ 0
toelichting			
bestuurlijk belang	Deelname in algemeen bestuur		
risicoprofiel	 [Hoog]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 2.342	€ 3.042	€ 5.266
einde	€ 3.042	€ 5.266	€ 3.615
Vreemd vermogen			
begin	€ 53.790	€ 55.525	€ 58.560
einde	€ 55.525	€ 58.560	€ 69.718
Verwacht financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	
werkelijk	€ 1.271	€ 1.873	€ 524
<i>Bron</i>	<i>Jaarrekening 2019 Veiligheidsregio</i>		
Toelichting	-	-	-
Naam	Welstandscommissie Hûs en Hiem		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing)</i>		
vestigingsplaats	Leeuwarden		
openbaar belang	Welstandsadvisering. Hûs en Hiem brengt welstandsadvies uit aan de gemeente. De kosten worden doorberekend in de leges.		

visie op de verbonden partij Het voorzien van de gemeente in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet en advisering over toepassing van de Monumentenwet en de Monumentenverordening.

beleidsvoornemens a. het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet;
 b. Het geven van adviezen over algemene welstandsvraagstukken aan gemeenten, andere openbare lichamen en aan particulieren, de laatsten voor zover het een tweede onafhankelijke beoordeling betreft van bouwplannen gelegen buiten de aan de Gemeenschappelijke Regeling deelnemende gemeenten;
 c. Het voorzien van de gemeenten in de advisering over de toepassing van de Monumentenwet* en de Monumentenverordening;

financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 0	€ 0	€ 0

toelichting
 bestuurlijk belang Een wethouder van de gemeente is lid van het AB van Hûs en Hiem.
 risicoprofiel [Laag]

<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 166	€ 322	€ 369
einde	€ 322	€ 369	€ 334
Vreemd vermogen			
begin	€ 107	€ 94	€ 120
einde	€ 94	€ 120	€ 82
Verwacht financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ 156	€ 47	€ 7

Bron *jaarrekening 2019*

Toelichting	-	-	-
Naam	FUMO (Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing)		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 7. Volksgezondheid en milieu)</i>		
vestigingsplaats	Grou		
openbaar belang	Toezicht houden en vergunning verlening.		

visie op de verbonden partij De Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) is een gemeenschappelijke regeling van provincie, gemeenten en waterschap in Friesland. De gemeente heeft een deel van haar milieutaken op het gebied van vergunning verlening en toezicht houden verplicht aan deze organisatie uitbesteed. Het betreft de uitvoering van wettelijke taken.

beleidsvoornemens De FUMO is gestart in 2014.
 In 2017 is er met alle deelnemers een ontwikkelprogramma gestart onder de naam FUMO 2.0 met als doel om de organisatie te verbeteren zodanig dat zij haar volledige taak binnen het toegekende budget gaat uitvoeren. In 2019 zijn goede ontwikkelingen gemaakt tav productiviteit, verbetering informatievoorziening en herstel van eigen vermogen.
 Het implementatie besluit VTH is in 2019 afgerond waarmee vanaf 2020 gemeenten alle wettelijke taken hebben overgebracht naar FUMO. Dit zorgt voor uitbreiding van taken, mensen en middelen naar FUMO vanaf 2020.

financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 0	€ 0	€ 0

toelichting
 bestuurlijk belang Deelname in algemeen bestuur.
 risicoprofiel ● [Middel]

<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 431	€ 6	€ 647
einde	€ 6	€ 647	€ 1.467
Vreemd vermogen			
begin	€ 1.652	€ 3.883	€ 4.245
einde	€ 3.883	€ 4.245	€ 4.792
Verwacht financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ -198	€ 448	€ 493

Bron *concept jaarrekening 2019*

Toelichting - - -

Naam	Werkmaatschappij Achtkarspelen–Tytsjerksteradiel
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 0. Bestuur en ondersteuning)</i>
vestigingsplaats	Buitenpost / Burgum
openbaar belang	De Werkmaatschappij 8KTD is een samenwerkingsverband op basis van een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel, waarbij gezamenlijk taken op het terrein van dienstverlening en bedrijfsvoering worden uitgevoerd, die leiden tot een behoud van de kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners.

visie op de verbonden partij -
 beleidsvoornemens Hiervoor wordt verwezen naar het jaarverslag 2019 van Werkmaatschappij 8KTD.

financieel belang gemeente	2017	2018	2019
		€ 13.875	€ 15.849
toelichting			
bestuurlijk belang	Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitters van beide colleges en één wethouder per gemeente. Het Algemeen Bestuur bestaat uit de leden van de twee colleges van burgemeester en wethouders van beide gemeenten.		
risicoprofiel	 [Laag]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen			
begin	€ 5.142	€ 10.341	€ 7.812
einde	€ 10.341	€ 7.812	€ 4.340
Verwacht financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ 0	€ 0	€ 0

Bron

jaarrekening 2019 Werkmaatschappij 8KTD

Toelichting	De jaarrekening over 2017 sluit uiteindelijk met een saldo van € 0, doordat de gemeente Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel volledig bijdragen in de gemaakte kosten in de WM8KTD.	De jaarrekening over 2018 sluit uiteindelijk met een saldo van € 0, doordat de gemeente Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel volledig bijdragen in de gemaakte kosten in de WM8KTD.	De jaarrekening over 2019 sluit uiteindelijk met een saldo van € 0, doordat de gemeente Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel volledig bijdragen in de gemaakte kosten in de WM8KTD.
	Het gerealiseerd totaal van baten en lasten bedroeg 23.140. De verdeling in bijdrage voor beide gemeenten is als volgt:	Het gerealiseerd totaal van bijdragen van beide gemeenten bedroeg 26.922. De verdeling in bijdrage voor beide gemeenten is als volgt:	Het gerealiseerd totaal van bijdragen van beide gemeenten bedroeg 31.600. De verdeling in bijdrage voor beide gemeenten is als volgt:
	<ul style="list-style-type: none"> ● Achtkarspelen 12.411 ● Tytsjerksteradiel 10.729 	<ul style="list-style-type: none"> ● Achtkarspelen 13.875 ● Tytsjerksteradiel 13.047 	<ul style="list-style-type: none"> ● Achtkarspelen 15.849 ● Tytsjerksteradiel 15.750

Naam		Recreatieschap Marrekrite		
	<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 5. Sport, cultuur en recreatie)</i>		
vestigingsplaats	openbaar belang	Grou Beheer van de toeristische voorzieningen op water en land in de provincie.		
visie op de verbonden partij		Recreatieschap Marrekrite onderhoudt en beheert ongeveer 35 kilometer aan vrije ligplaatsen in de Friese natuur, zorgt voor afvoer van recreatieafval en verzorgt maai- en snoeiwerk bij talloze ligplaatsen. Tevens beheert en onderhoudt Marrekrite het fietsknooppuntnetwerk en het wandelknooppuntnetwerk.		
beleidsvoornemens		Marrekrite is bezig met een grote vervangingsopgave. Een flink deel van de voorzieningen wordt de komende jaren duurzaam vervangen middels steigers van gerecycled kunststof en damwanden in beton. Daarmee blijft Marrekrite duurzaam investeren in haar recreatieve voorzieningen.		
financieel belang gemeente		2017	2018	2019
		€ 0	€ 0	€ 0
toelichting				
bestuurlijk belang		Deelname in het algemeen bestuur		
risicoprofiel		 [Middel]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>		2017	2018	2019
Eigen vermogen				
begin		€ 4.410	€ 4.012	€ 4.137
einde		€ 4.012	€ 4.137	€ 4.750
Vreemd vermogen				
begin		€ 635	€ 1.521	€ 1.380
einde		€ 1.521	€ 1.380	€ 480
Verwacht financieel resultaat				
begroot			€ 0	
werkelijk		€ 4.012	€ 341	
<i>Bron</i>		<i>Jaarrekening 2019</i>		
Toelichting		-	-	-

Gemeenschappelijke regeling (licht)

Naam	Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 6. Sociaal domein)</i>		
vestigingsplaats	Dokkum		
openbaar belang	De gemeente heeft als belang dat er voor haar inwoners een dusdanig stelsel van vervoer is, dat het burgers mogelijk wordt gemaakt om deel te nemen aan alle mogelijk vormen van het maatschappelijk leven.		
visie op de verbonden partij	Op 19 april 2016 is gekozen voor een nieuwe werkwijze rond het vervoer in Noordoost Friesland. Gemeenten en provincie willen meer regie op het vervoer. Leefbaarheid door bereikbaarheid.		
beleidsvoornemens	De nieuwe manier van vervoer wordt georganiseerd via het regiemodel. Het voornemen is om dit regiemodel te blijven doorontwikkelen om de grootst mogelijke efficiëncy en effectiviteit te bereiken tegen aanvaardbare kosten. Hiertoe zijn een set kengetallen ontwikkeld waarbij het voor de organisatie mogelijk wordt om te volgen of de organisatie kan voldoen aan de door aan haar zelf gestelde doelen.		
financieel belang gemeente	2017	2018	2019
		€ 1.150	€ 1.264
toelichting			
bestuurlijk belang	Het bestuur van de G.R. wordt gevormd door de deelnemende partijen.		
risicoprofiel	 [Middel]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin		€ 0	€ 0
einde		€ 0	€ 0
Vreemd vermogen			
begin		€ 0	€ 0
einde		€ 0	€ 0
Verwacht financieel resultaat			
begroot		€ 0	€ 0
werkelijk		€ 0	€ 0
<i>Bron</i>	-		
Toelichting	-		

De afspraak is gemaakt, dat de deelnemers staan voor de tekorten en overschotten. De GR hoeft daardoor niet een vermogenspositie op te bouwen.

De afspraak is gemaakt, dat de deelnemers staan voor de tekorten en overschotten. De GR hoeft daardoor niet een vermogenspositie op te bouwen.

De cijfers zijn gebaseerd op de conceptjaarrekening 2019, versie maart 2020.

Stichting / Vereniging

Naam	Stichting Simke Kloostermanlien		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 5. Sport, cultuur en recreatie)</i>		
vestigingsplaats	Twijzel		
openbaar belang	-		
visie op de verbonden partij	-		
beleidsvoornemens	-		
financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 1	€ 0	€ 0
toelichting			
bestuurlijk belang	1 lid in het bestuur		
risicoprofiel	 [Laag]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin			
einde			
Vreemd vermogen			
begin			
einde			
Verwacht financieel resultaat			
begroot			
werkelijk			
<i>Bron</i>	-		
Toelichting		nvt	nvt

De Simke
Kloostermanprijs is
een driejaarlijkse prijs;
subsidiebedrag is €
1.000.

Naam	Stichting Markant Friesland		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 5. Sport, cultuur en recreatie)</i>		
vestigingsplaats	Buitenpost		
openbaar belang	Met het aanstellen van een coördinator wordt de kwaliteit van en de samenwerking tussen de musea in Noordoost Fryslân vergroot, met als beoogd effect toename van recreatie en toerisme.		
visie op de verbonden partij	De activiteiten van Markant Friesland leveren een bijdrage aan de doelstelling 'meer actieve en passieve cultuurparticipatie'.		
beleidsvoornemens	De gemeenten verstrekken gedurende de jaren 2017 t/m 2020 een bedrag van € 4.500 (hierboven afgerond op € 5.000).		
financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 5	€ 5	€ 5
toelichting			
bestuurlijk belang	1 lid in het bestuur		
risicoprofiel	 [Laag]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Verwacht financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Bron</i>	-		

Toelichting	De stichting ontvangt gedurende de periode 2017 t/m 2020 jaarlijks € 4.500 van Achtkarspelen voor het aanstellen van een coördinator (afgerond € 5.000). De zes gemeenten in Noordoost Fryslân verstrekken jaarlijks eenzelfde subsidiebedrag.	De stichting ontvangt gedurende de periode 2017 t/m 2020 jaarlijks € 4.500 van Achtkarspelen voor het aanstellen van een coördinator (afgerond € 5.000). De zes gemeenten in Noordoost Fryslân verstrekken jaarlijks eenzelfde subsidiebedrag.	De stichting ontvangt gedurende de periode 2017 t/m 2020 jaarlijks € 4.500 van Achtkarspelen voor het aanstellen van een coördinator (afgerond € 5.000). De zes gemeenten in Noordoost Fryslân verstrekken jaarlijks eenzelfde subsidiebedrag.
--------------------	--	--	--

Naam	MOA		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 6. Sociaal domein)</i>		
vestigingsplaats	Surhuisterveen		
openbaar belang	De gemeente heeft de opdracht om inwoners te laten participeren naar vermogen vanuit de WSW, de participatiewet en de WMO.		
visie op de verbonden partij	De gemeente Achtkarspelen beschikt over een lokaal werkbedrijf waarin inwoners activiteiten kunnen ontwikkelen die ze dichterbij de arbeidsmarkt brengen of lokaal van waarde laten zijn.		
beleidsvoornemens	De daadwerkelijke herstructurering van Caparis is opnieuw vertraagd. Hierdoor wordt ook de opbouw van de MOA beïnvloed omdat het beeld is dat alle Achtkarspelse WSWer via de MOA werkzaam zijn. Nu is dit alleen nog voor de groenmedewerkers het geval.		
financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 487		
toelichting	De daadwerkelijke herstructurering van Caparis is afgerond in de loop van 2019. Hierdoor wordt ook de opbouw van de MOA beïnvloed omdat met het bedrijf Caparis N.V. een DVO is afgesloten voor de komende vijf jaar voor de zittende wsw-ers. Nu is dit alleen nog voor de groenmedewerkers het geval.		
bestuurlijk belang	Het bestuur van MOA wordt gevormd door het college B&W van de gemeente Achtkarspelen.		
risicoprofiel	 [Middel]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 0	€ 212	€ 259
einde	€ 212	€ 259	€ 107
Vreemd vermogen			
begin	€ 0	€ 864	€ 681

einde	€ 831	€ 681	€ 548
Verwacht financieel resultaat			
begroot	€ -91	€ 0	€ -188
werkelijk	€ 212	€ 47	€ -107
<i>Bron</i>	-		
Toelichting	Financieel belang o.b.v. lening aan de MOA. Jaarrekening 2017	Financieel belang o.b.v. lening aan de MOA. Concept jaarrekening 2018	Financieel belang o.b.v. lening aan de MOA. Concept jaarrekening 2019, versie maart 2020

Naam	Stichting Sportcentrum 8kspelen
-------------	--

alle bedragen x € 1.000

vestigingsplaats
openbaar belang

Gemeente Achtkarspelen
Zwembadvoorziening Buitenpost in bedrijf houden om daarmee de overgang van "oud" naar "nieuw" voor gebruikers en personeel te vergemakkelijken.

visie op de verbonden partij

Gemeentebestuur heeft medio 2018 het bestuur van de stichting overgenomen van het toenmalige bestuur om de overgang van het "oude zwembad" naar het "nieuwe zwembad" eenvoudiger te laten verlopen.

beleidsvoornemens
financieel belang gemeente

Zie openbaar belang.

2017	2018	2019
------	------	------

toelichting
bestuurlijk belang
risicoprofiel

college vormt bestuur
 [Laag]

<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin		€ 156.474	€ 14.149
einde		€ 14.150	€ 19.196
Vreemd vermogen			
begin		€ 0	€ 0
einde		€ 0	€ 0
Verwacht financieel resultaat			
begroot		€ 156.474	€ 14.149
werkelijk		€ 14.150	€ 19.196

Bron -

Toelichting	-	<ul style="list-style-type: none"> • Deze cijfers zijn gebaseerd op het financieel jaarverslag 2018 aangeleverd op 2 juli 2019, dus na vaststelling jaarstukken 8K 2018. De in dit jaarverslag opgenomen cijfers 2018 verschillen daarom van de cijfers in jaarverslag 8K 2018. • Daling EV in 2018 een gevolg van het feit dat de stichting in en na overleg met de gemeente in 2018 geen exploitatiesubsidie heeft ontvangen en daardoor de exploitatie van de zwembad- NV sluitend moest maken uit het EV van de stichting. • EV is gelijk aan de reserve van de stichting en bestemd voor het openhouden van het zwembad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cijfers gebaseerd op concept jaarverslag 2019 aangeleverd op 6 maart 2020. • EV is gelijk aan de reserve van de stichting en bestemd voor het openhouden van het zwembad.
-------------	---	--	--

Vennootschap / Coöperatie

Naam	OMRIN NV (Fryslân Miljeu)
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 7. Volksgezondheid en milieu)</i>
vestigingsplaats	Leeuwarden
openbaar belang	-
visie op de verbonden partij	-
beleidsvoornemens	-

financieel belang gemeente	2017	2018	2019
toelichting			
bestuurlijk belang	Geen		
risicoprofiel	 [Middel]		

<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 7.412	€ 7.908	€ 8.414
einde	€ 7.908	€ 8.414	€ 8.286
Vreemd vermogen			
begin	€ 16.871	€ 8.351	€ 7.279
einde	€ 8.351	€ 7.279	€ 7.505
Verwacht financieel resultaat			
begroot			
werkelijk	€ 1.167	€ 1.192	€ 507

Bron

Jaarstukken en begrotingen NV Fryslân Miljeu
(<http://omrindigitaaljaarverslag.nl>)

Toelichting	-	De gegevens zijn op basis van de concept- jaarrekening	De gegevens zijn op basis van concept- jaarrekening
-------------	---	--	---

Naam	BNG Bank NV
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 0. Bestuur en ondersteuning)</i>
vestigingsplaats	Den Haag
openbaar belang	De BNG draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. De BNG bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten van voorzieningen.
visie op de verbonden partij	De BNG is een bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en is een betrouwbare en solide dienstverlener. De deelname in het aandelenkapitaal zien wij als een duurzame belegging.

beleidsvoornemens De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal en is bij de bank aangesloten voor het betalingsverkeer. Er zijn geen voornemens dit te veranderen.

financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 219	€ 219	€ 219

toelichting

bestuurlijk belang Deelname in het aandelenkapitaal
risicoprofiel [Laag]

<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
-------------------------------------	------	------	------

Eigen vermogen

begin	€ 4.486.000	€ 4.687.000	€ 4.991.000
einde	€ 4.953.000	€ 4.991.000	€ 4.887.000

Vreemd vermogen

begin	€ 149.483.000	€ 135.041.000	€ 132.518.000
einde	€ 135.041.000	€ 132.518.000	€ 144.802.000

Verwacht financieel resultaat

begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ 393.000	€ 337.000	€ 163.000

Bron Jaarstukken 2018

Toelichting - Met ingang van 2018 - rapporteert BNG Bank volgens IFRS9. Dat leidt tot een bijstelling van het eigen vermogen t.o.v. IAS39 met -/- 266 miljoen.

Naam	Eneco
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 0. Bestuur en ondersteuning)</i>
vestigingsplaats	Rotterdam
openbaar belang	Energieleverancier.
visie op de verbonden partij	Achtkarspelen heeft aandelen in Eneco. In verhouding tot het aandelenbezit in het totale eigen vermogen is onze zeggenschap gering. In verhouding tot het nominaal aandelenkapitaal is het rendement op de belegging goed. Het jaarlijks dividend geeft hiermee een behoorlijke structurele bate op de begroting.

beleidsvoornemens De aandelen Eneco worden door de gemeenten verkocht aan het consortium Mitsubishi Corporation en Chubu Electric Power Co. De overdracht is begin 2020. Tegelijk is dan de laatste dividenduitkering over 2019.

Vanaf 2020 mist de gemeente de structurele dividendopbrengst van Eneco.

financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 947	€ 947	€ 947

toelichting

bestuurlijk belang

risicoprofiel

Deelname aandelenkapitaal

 [Middel]

Kerncijfers verbonden partij

Eigen vermogen

	2017	2018	2019
begin	€ 3.121.000	€ 2.869.000	€ 2.939.000
einde	€ 2.869.000	€ 2.939.000	€ 2.937.000

Vreemd vermogen

begin	€ 1.952.000	€ 2.787.000	€ 2.804.000
einde	€ 2.787.000	€ 2.804.000	€ 3.031.000

Verwacht financieel resultaat

begroot			
werkelijk	€ 127.000	€ 136.000	€ 80.000

Bron

Jaarstukken 2019

Toelichting

De gemeente ontvangt Uitkering dividend ca. € 200.000 over 2018 € 129.604 dividend per jaar. **Uitkering dividend over 2019 € 129.604**

Naam	Caparis NV		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 6. Sociaal domein)</i>		
vestigingsplaats	Drachten		
openbaar belang	De NV is verantwoordelijk voor het bieden van werk aan WSW-ers.		
visie op de verbonden partij	Beschut werken in het kader van de WSW voert Caparis NV uit voor de gemeente achtkarspelen, begeleid werken, detacheringen en beschut buiten voert de MOA uit.		
beleidsvoornemens	Afspraken maken omtrent herstructurering.		
financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 1.625	€ 1.677	€ 1.181

toelichting In de loop van 2019 is de herstructurering afgerond is gemeente Achtkarspelen met ingang 1 januari 2020 geen aandeelhouder (mede-eigenaar) meer. De financiële afwikkeling (fair deal) als gevolg hiervan heeft plaatsgevonden in 2019. Er is een bedrag van € 573.332 uitgekeerd aan de gemeente.

bestuurlijk belang Aandeelhouders

risicoprofiel [Hoog]

<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 13.920	€ 16.091	€ 14.232
einde	€ 16.091	€ 16.605	€ 6.694
Vreemd vermogen			
begin	€ 9.966	€ 7.505	€ 8.849
einde	€ 7.505	€ 6.476	€ 16.823
Verwacht financieel resultaat			
begroot	€ 2.813	€ 1.425	€ 1.349
werkelijk	€ 2.171	€ 512	€ -563

Bron -

Toelichting Cijfers op basis van jaarrekening 2017 Caparis. Cijfers op basis van concept jaarrekening 2018 versie 27 mei 2019. De definitieve jaarrekening wordt in september 2019 vastgesteld. Omdat er nog een reorganisatievoorziening gevormd moet worden op basis van het transitieplan. Cijfers op basis van conceptjaarrekening 2019, versie 25 februari 2020.

Naam	OMRIN NV (Afvalsturing Friesland)
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 7. Volksgezondheid en milieu)</i>
vestigingsplaats	Leeuwarden
openbaar belang	Inzameling en verwerking van afval.

visie op de verbonden partij	OMRIN is een toonaangevende publieke partij actief in de gehele afvalketen van inzameling tot en met verwerking, inclusief advisering en afzet van deelstromen en het beheer van de openbare ruimte. Hierbij zijn duurzaamheid en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten leidende principes. OMRIN is van en voor de overheid; commerciële activiteiten dienen ter ondersteuning van publieke taken”		
beleidsvoornemens	-		
financieel belang gemeente	2017	2018	2019 € 54.000
toelichting	Na het opmaken van de jaarrekening werd ook OMRIN in maart 2020 geconfronteerd met de gevolgen van de coronacrisis. Dit heeft ertoe geleid dat OMRIN het vaststellen van de jaarrekening heeft uitgesteld, omdat er eerst een statutenwijziging door de AVA moest worden vastgesteld, waarbij de winstuitkering niet meer automatisch gaat (als uitvloeisel van de solvabiliteit), maar een apart besluit in de AVA wordt.		
bestuurlijk belang	Geen		
risicoprofiel	 [Middel]		
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 44.721	€ 48.680	€ 50.585
einde	€ 48.680	€ 50.585	€ 57.000
Vreemd vermogen			
begin	€ 180.871	€ 160.130	€ 102.203
einde	€ 160.130	€ 102.203	€ 88.817
Verwacht financieel resultaat			
begroot	€ 2.256	€ 2.537	€ 2.749
werkelijk	€ 4.080	€ 2.026	€ 6.536
<i>Bron</i>	<i>Jaarstukken en begrotingen Afvalsturing Friesland NV (http://omrindigitaaljaerverslag.nl)</i>		
Toelichting	Het jaarresultaat van - - Afvalsturing bedroeg (na belastingen) ruim € 4.000.000. Dit bedrag wordt na uitkering van het dividend (totaal € 125.000) toegevoegd aan de reserves.		

Naam	Stedin		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 0. Bestuur en ondersteuning)</i>		
vestigingsplaats	Rotterdam		
openbaar belang	Energietransport		
visie op de verbonden partij	De aandelen Stedin komen uit de verplichte splitsing van Eneco in een netwerkgroep (Stedin) en een energiebedrijf (Eneco).		
beleidsvoornemens	Na de splitsing van de bedrijven Eneco (energielevering) en Stedin (energienetwerk) is de gemeente in het bezit van aandelen Stedin. De aandelen van Stedin moeten in handen blijven van de overheid.		
	Door de uitvoering van extra investeringen blijft het bedrijfsresultaat van Stedin achter bij voorgaande jaren. De dividenduitkering zal hiermee lager uitvallen.		
financieel belang gemeente	2017	2018	2019
	€ 947	€ 947	€ 947
toelichting	Deelname aandelenkapitaal		
bestuurlijk belang	● [Middel]		
risicoprofiel			
<u>Kerncijfers verbonden partij</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 5.310.000	€ 2.582.000	€ 2.699.000
einde	€ 2.582.000	€ 2.699.000	€ 2.949.000
Vreemd vermogen			
begin	€ 4.486.000	€ 3.969.000	€ 4.292.000
einde	€ 3.969.000	€ 4.292.000	€ 4.340.000
Verwacht financieel resultaat			
begroot			
werkelijk	€ 423.000	€ 118.000	€ 325.000
<i>Bron</i>	<i>jaarstukken 2019</i>		
Toelichting	-	Dividenduitkering in 2018 € 86.971,32	-

Overige samenwerkingsvormen

Centrumregeling

Naam	Sociaal Domein Fryslân		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma 6. Sociaal domein)</i>		
vestigingsplaats	Leeuwarden		
openbaar belang	In het samenwerkingsverband gaat het om de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet. Door voor samenwerking te kiezen wordt getracht om de (zorgvragende) inwoners van de provincie op de meest klantvriendelijke en efficiënte wijze te helpen.		
visie op de verbonden partij	Friese gemeenten werken binnen het platform dat SDF biedt, samen aan provinciaal beleid voor een krachtig sociaal domein Fryslân. Door de samenwerking is het mogelijk om één uniforme beleidslijn, werkwijze en centrale inkoop te organiseren in het sociaal domein.		
beleidsvoornemens	Verder doorontwikkeling transformatie op de drie samenwerkingsonderdelen wmo, jeugd en participatie. Doorontwikkeling multidisciplinaire aanpak van onderdelen binnen de beleidsvelden en doorontwikkeling Fries zorglandschap		
financieel belang gemeente	2017	2018	2019
		€ 131	€ 115
toelichting			
bestuurlijk belang			
risicoprofiel	 [Hoog]		
<u>Kerncijfers samenwerkingsvorm</u>	2017	2018	2019
Eigen vermogen			
begin	€ 0		€ 0
einde	€ 0		€ 0
Vreemd vermogen			
begin	€ 0		€ 0
einde	€ 0		€ 0
Verwacht financieel resultaat			
begroot	€ 0		€ 0
werkelijk	€ 0		€ 0
<i>Bron</i>	-		
Toelichting	-		

In de regeling is opgenomen dat voor- of nadelige reslutaten worden verrekend met de deelnemers.

In de regeling is opgenomen dat voor- of nadelige reslutaten worden verrekend met de deelnemers.

Grondbeleid

Op grond van wettelijke voorschriften moet in de jaarstukken het grondbeleid in een aparte paragraaf worden opgenomen, dit met als doel het grondbeleid transparant te maken zodat de raad zijn kaderstellende en controlerende rol kan vervullen.

Visie op grondbeleid en de uitvoeringswijze

Wat is een bouwgrondexploitatie

Een bouwgrondexploitatie is een berekening die inzicht geeft in de kasstroom van het verwerven, ontwikkelen en het uitgeven van bouwrijpe grond voor een ruimtelijke ontwikkeling. De kosten in de exploitatie zijn alle kosten die samenhangen met de omzetting van ruwe grond naar bouwrijpe grond. De opbrengsten bestaan uit de verkoop van bouwrijpe grond, subsidies en andere bijdragen. In de berekening van het resultaat op de grondexploitatie wordt rekening gehouden met toekomstige kosten- en opbrengstenstijgingen en rentekosten en -baten.

Gemeentelijke "actieve" projecten

Bouwgrondexploitaties zijn projecten waarin gemeente de gronden verwerft of in bezit heeft en deze bouw- en woonrijp maakt. Vervolgens worden de gronden aan marktpartijen, bedrijven of particulieren verkocht. De gemeente behoudt hiermee regie op de ruimtelijke ontwikkeling van het project.

Bouwgrondexploitaties in voorbereiding

Projecten die zich in de verkennende fase bevinden. In deze fase wordt een mogelijke ontwikkeling onderzocht en is er nog geen duidelijkheid of het project daadwerkelijk doorgang zal vinden. Dit type project kenmerkt zich voornamelijk door uitgaven van plankosten om de planologische- en financiële haalbaarheid van mogelijke plannen te onderzoeken.

Bouwgrond in exploitatie genomen (BIE)

Exploitaties waarvoor het programma helder is waarvoor de bouwgrondexploitatiebegroting is vastgesteld op basis van een vastgesteld bestemmingsplan. Bij in exploitatie genomen gronden gaat het om bouwgrondexploitaties waarvan fasering, kosten, opbrengsten en programma vastomlijnd zijn.

Particuliere "facilitaire" bouwgrondprojecten

Particuliere projecten zijn bouwgrondexploitaties van derden (projectontwikkelaars, corporaties, particulieren). De gemeente heeft in dit type projecten een faciliterende rol. Dit komt in de meest sobere variant neer op het verlenen van de vergunningen en het meewerken aan een bestemmingsplanwijziging. In principe verhaalt de gemeente de (plan)kosten op de ontwikkelende partij. Per project kunnen afspraken worden gemaakt over de wijze waarop de faciliterende rol van de gemeente wordt ingevuld. Het komt bij particuliere exploitaties bijvoorbeeld ook voor dat de gemeente voor rekening van de ontwikkelaar de openbare infrastructuur in een plan ontwerpt en zelfs aanlegt. Het voordeel hiervan is dat de kwaliteit van de openbare voorzieningen, die de gemeente doorgaans naderhand voor een symbolisch bedrag overneemt, gegarandeerd is.

Jaarbegroting/meerjarenbegroting

De actualisering van de bouwgrondexploitaties is gekoppeld aan de jaarrekening. Aan de hand van de exploitatieberekeningen wordt getoetst of de boekwaarde, waarvoor de bouwgrondexploitaties op de balans van de gemeente zijn opgenomen, niet te hoog is. Bij de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de bouwgrondexploitatie gedurende het verslagjaar. De in de begroting, voor bouwgrondexploitatie, op te nemen budgetten worden ontleend aan de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG).

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De regels rondom bouwgrondexploitaties zijn vastgelegd in de "notitie grondexploitatie" van de BBV en hebben betrekking op actief grondbeleid. De Commissie BBV heeft een aparte notitie gepubliceerd over het faciliterend grondbeleid en het kostenverhaal. Ook hierin staan regels die gevolgen hebben voor de verantwoording. Met deze notitie en de aanpassingen van een aantal procedures wordt hier verdere invulling aan gegeven. Dit betekent dat dit rapport tevens een soort startdocument is op basis waarvan een aantal zaken BBV-proof wordt gemaakt en herijkt worden.

Resultaten

Totaaloverzicht complexen

Begin 2019 waren er 7 complexen in exploitatie. In 2019 zijn de complexen Quakkenburg/De Bolster Harkema, 't Maskelyn Augustinusga, De Lits Buitenpost en De Fugelkamp Harkema in exploitatie genomen. In 2019 zijn er geen complexen afgesloten.

Complex	BW 1/1/19	BW 31/12/19	Winstneming	BW 31/12/19 incl. winst	Verliesvoorziening	Balanswaarde 1/1/20
303_De Swadde II, Buitenpost	86.256	47.176	n.v.t.	47.176	-166.023	-118.847
304_Lauwerskwartier fase 2, Surhuisterveen	667.955	676.721	0	676.721	n.v.t.	676.721
369_Oastkern/Westkern, Kootstertille	-69.807	-759.981	339.733	-420.248	n.v.t.	-420.248
402_Quakkenburg/De Bolster, Harkema	1.908	124.134	n.v.t.	124.134	-7.295	116.839
003_Vierstromenland, Surhuisterveen	279.792	483.766	n.v.t.	483.766	-545.060	-61.294
007_Nije Jirden, Surhuisterveen	340.008	343.810	0	343.810	n.v.t.	343.810
013_Lutkepost, Buitenpost	536.943	343.794	56.826	400.620	n.v.t.	400.620
031_'t Maskelyn, Augustinusga	0	52.890	n.v.t.	52.890	-79.761	-26.871
032_De Lits, Buitenpost	0	297.990	n.v.t.	297.990	-178.725	119.265
057_Sportvelden, Twijzel	116.028.71	42.861	36.609	79.470	n.v.t.	79.470
091_De Fugelkamp, Harkema	0	63.975	0	63.975	n.v.t.	63.975
Totaal	1.959.084	1.717.136	433.168	2.150.304	-976.864	1.173.440
Facilitair grondbeleid	-6.000	-5.000	0	-5.000	0	-5.000
Plankosten	133.000	89.000	0	89.000	0	89.000
Totaal	2.086.084	1.801.136	433.168	2.234.304	-976.864	1.257.440

De totale balanswaarde van de complexen bedraagt € 1.257.440 op 1/1/2020.

Onderbouwing verliesvoorzieningen

De totale verliesvoorziening is op basis van de actualisaties met € 11.587 gestegen ten opzichte van de reeds vastgestelde verliesvoorzieningen. De verliesvoorziening van € 976.864,- is als volgt opgebouwd:

-	€ 166.023,-	303_De Swadde II, Buitenpost
-	€ 7.295,-	402_Quakkenburg/De Bolster, Harkema
-	€ 545.060,-	003_Vierstromenland, Surhuisterveen
-	€ 79.761,-	031_ 't Maskelyn, Augustinusga
-	€ 178.725,-	032_De Lits, Buitenpost

303 De Swadde II, Buitenpost

Vorig jaar is er een verliesvoorziening van € 164.344 gevormd voor dit complex. Na actualisatie verbetert het resultaat met € 4.961. Aangezien de verliesvoorziening nu wordt gevormd op basis van de eindwaarde, gaat deze van € 164.344 naar € 166.023. Een verhoging van € 1.679.

402 Quakkenburg/De Bolster, Harkema

In 2019 is deze grondexploitatie vastgesteld. Op basis van de actualisatie wordt een verliesvoorziening van € 7.295 gevormd.

003 Vierstromenland, Surhuisterveen

Vorig jaar is er een verliesvoorziening van € 542.418 gevormd voor dit complex op basis van de contante waarde. Na actualisatie verbetert het resultaat op basis van de eindwaarde met € 8.206. Aangezien de verliesvoorziening nu wordt gevormd op basis van de eindwaarde, gaat deze naar € 545.060. Een verhoging van € 2.642.

031 't Maskelyn, Augustinusga

In 2019 is deze grondexploitatie vastgesteld. Op basis van de actualisatie wordt een verliesvoorziening van € 79.761 gevormd.

032 De Lits, Buitenpost

In 2019 is deze grondexploitatie vastgesteld. Op basis van de actualisatie wordt een verliesvoorziening van € 178.725 gevormd.

Onderbouwing winstnemingen

De totale winstneming van € 433.168 valt vrij in het jaarrekeningresultaat.

De totale winstneming bedraagt voor programma 3 (economie industrieterreinen) € 340.000 (begroot € 156.000) en voor programma 8 Volkshuisvesting, Ruimte en Stedelijke vernieuwing € 93.000 (begroot € 146.000). Per saldo betekent dit ten opzichte van de begroting een winst van respectievelijk € 184.000 en een tekort van € 53.000. Per saldo heeft de actualisatie van de bouwgrondexploitatie in het kader van de jaarrekening 2019 daardoor een positief effect van € 131.000 op de exploitatie.

Volgens het BBV moeten gemeenten tussentijds winst nemen bij grondexploitatiecomplexen volgens de Poc-methode, de Percentage of completion. Maatgevend is de realisatie tot en met het lopende jaar ten opzichte van het totaal van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie. In formule: % kostenrealisatie maal % opbrengstrealisatie is % poc. Dit betreft de totale winstneming, die bij de boekwaarde wordt opgeteld.

Complex	% poc	Winstneming 2019
---------	-------	------------------

303_De Swadde II, Buitenpost	n.v.t.	n.v.t.
304_Lauwerskwartier fase 2, Surhuisterveen	0%	0
369_Oastkern/Westkern, Kootstertille	80%	339.733
402_Quakkenburg/De Bolster, Harkema	n.v.t.	n.v.t.
003_Vierstromenland, Surhuisterveen	n.v.t.	n.v.t.
007_Nije Jirden, Surhuisterveen	61%	0
013_Lutkepost, Buitenpost	74%	56.826
031_'t Maskelyn, Augustinusga	n.v.t.	n.v.t.
032_De Lits, Buitenpost	n.v.t.	n.v.t.
057_Sportvelden, Twijzel	34%	36.609
091_De Fugelkamp, Harkema	0%	0
Totaal		433.168

Bij het complexen De Swadde II Buitenpost, Quakkenburg/De Bolster Harkema, Vierstromenland Surhuisterveen, 't Maskelyn Augustinusga en De Lits Buitenpost is geen winst te verwachten. Bij de complexen Oastkern/Westkern Kootstertille, Lutkepost Buitenpost en Sportvelden Twijzel moet volgens de poc-methode winst worden genomen. Bij het complex Lauwerskwartier fase 2 Surhuisterveen en De Fugelkamp Harkema hoeft geen winst genomen te worden. Aangezien er nog geen opbrengsten zijn gerealiseerd, is het poc percentage 0%.

Bij het complex Nije Jirden, Surhuisterveen zou op basis van de poc-methode € 23.103 aan winst moeten worden genomen. Dit is echter bijgesteld naar € 0,- gezien de status quo in 2019 ten aanzien van de geldende milieucirkel. Naar verwachting kan het complex binnen afzienbare tijd wel verder worden ontwikkeld.

Overige gronden

Alle andere losse grondeigendommen, veelal landerijen die worden verhuurd/ verpacht worden in deze paragraaf niet opgenomen. Strategische gronden, grond bedoeld voor eventuele toekomstige ontwikkelingen, worden ook niet in deze paragraaf opgenomen. De gronden die binnenkort in ontwikkeling worden genomen zijn genoemd bij de projecten waarvoor initiële plankosten voor de opstart van de ontwikkeling zijn vastgesteld.

Te verkopen opstallen

De gemeente heeft een aantal panden waarvan het gebruik voor sociaal maatschappelijk doeleinden niet meer noodzakelijk is. Er is besloten deze panden te verkopen.

In 2019 zijn de volgende panden verkocht:

- Voorstraat 21A Buitenpost

In 2019 zijn de volgende panden gesloopt:

- N.v.t.

De volgende panden zitten in een ontwikkelingstraject:

- Langelaan 4, Surhuisterveen

Voorraad bouwrijpe kavels

De gemeente beschikt over een voorraad van bouwrijpe kavels die per 1 januari 2019 geen onderdeel (meer) uitmaken van een actieve bouwgrondexploitatie. De meeste kavels zijn in 2018 uit de lopende, af te sluiten grondexploitaties gehaald tegen kostprijs. Aangezien de kostprijs lager is dan de marktwaarde van de bouwrijpe kavels, wordt bij verkoop een resultaat behaald. In de onderstaande tabel zijn de boekwaarden (lees; kostenprijs) per locatie vermeld met daarbij de huidige verkoopwaarde (marktwaarde). Het verschil geeft de winstpotentie weer.

Naam	Bestemming
Alde Dyk 24 Kootstertille	wonen
Fjijfhuzen Harkema	wonen
Vierstromenland Surhuisterveen	sport
Boppelanen Twizel	wonen
Tuorrebout Twijzelerheide	wonen

Voorraad bouwrijpe gronden

In 2019 zijn de volgende kavels verkocht:

- De Ried 7 Buitenpost
- Dubele Wite 13 Harkema
- Balsum 1 Buitenpost
- Wijk 17 Boelenslaan

De totale opbrengst van deze kavels was gelijk aan de boekwaarde.

JAARREKENING

Balans

Balans per 31 december 2019 (x € 1.000)

ACTIVA	31-12-2019	31-12-2018
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	2.818	2.984
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	-	-
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-
Totaal immateriële vaste activa	2.818	2.984
Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut	30.044	31.774
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	18.978	18.545
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	10.888	11.144
In erfpacht	-	-
Totaal materiële vaste activa	59.910	61.463
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	336	336
- gemeenschappelijke regelingen	-	-
- overige verbonden partijen	-	-
Leningen aan:		
- openbare lichamen	-	-
- woningcorporaties	4.876	5.065
- deelnemingen	-	-
- overige verbonden partijen	-	-
Overige langlopende leningen	1.171	1.270
Uitzettingen in Rijks schatkist met een rentetypische looptijd >= 1 jaar	-	-
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd >= 1 jaar	-	-
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd >= 1 jaar	418	492
Totaal financiële vaste activa	6.801	7.164
TOTAAL VASTE ACTIVA	69.529	71.611
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden		
Grond- en hulpstoffen	-	-
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.258	1.378

Gereed product en handelsgoederen	-	-
Vooruitbetalingen	-	-
Totaal voorraden	1.258	1.378
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	6.678	5.575
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	-
Overige verstreckte kasgeldleningen	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	-	5.579
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-	-
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	-	-
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd < 1 jaar	-	-
Overige vorderingen	2.883	1.816
Overige uitzettingen	-	-
Totaal uitzettingen rentetypische looptijd >= 1 jaar	9.561	12.971
Liquide middelen		
Kas-, bank- en girosaldo	377	326
Totaal liquide middelen	377	326
Overlopende activa		
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen, ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		-
- Europese overheidslichamen	26	29
- Het Rijk	-	-
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.419	70
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.129	2.442
Totaal overlopende activa	2.574	2.541
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	13.770	17.216
TOTAAL	83.299	88.827

PASSIVA	31-12-2019	31-12-2018
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	20.576	18.183
Bestemmingsreserve	-	-
Resultaat na bestemming	2.798-	2.289
Totaal eigen vermogen	17.778	20.472
Voorzieningen		
Voorzieningen	5.247	5.752
Financiële vaste passiva	5.247	5.752
Vaste schulden met een rentetypische looptijd		
>= 1 jaar		
Obligatieleningen	-	-
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	47.527	36.891
- binnenlandse bedrijven	-	-
- openbare lichamen	418	492
- overige binnenlandse sectoren	-	-
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-	-
- door derden belegde gelden	-	-
- waarborgsommen	-	1
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd	47.945	37.385
>= 1 jaar		
TOTAAL VASTE PASSIVA	70.970	63.609
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd		
< 1 jaar		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	2.000	14.000
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	282	709
Overige schulden	3.794	5.711
Totaal netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	6.076	20.419
Overlopende passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen,	5.090	4.558

m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume arbeidskosten		
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	-	-
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.163	241
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren	-	-
Totaal overlopende passiva	6.253	4.800
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	12.329	25.219
TOTAAL	83.299	88.827
Gewaarborgde leningen (specificatie borg- en garantstellingen: zie toelichting op de balans)	15.867	18.698

Overzicht baten en lasten

Programma <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Raming voor begrotingswijziging			Raming na begrotingswijziging			Realisatie		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0. Bestuur en ondersteuning	401	3.468	- 3.067	447	3.899	- 3.453	475	3.972	- 3.498
1. Veiligheid	51	1.733	- 1.681	59	1.877	- 1.818	53	1.798	- 1.745
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	260	5.078	- 4.818	241	4.915	- 4.674	859	4.855	- 3.996
3. Economie	1.054	1.339	- 285	1.099	1.579	- 480	1.106	1.359	- 253
4. Onderwijs	389	3.176	- 2.787	829	3.320	- 2.491	427	2.766	- 2.339
5. Sport, cultuur en recreatie	563	5.148	- 4.584	586	5.583	- 4.997	747	5.737	- 4.990
6. Sociaal domein	12.875	40.939	- 28.064	11.349	42.650	- 31.302	11.123	43.224	- 32.101
7. Volksgezondheid en milieu	6.168	6.541	- 373	6.324	6.518	- 194	6.208	6.552	- 345
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.477	3.148	- 1.671	2.799	4.001	- 1.202	1.573	3.016	- 1.443
Overhead	46	5.872	- 5.827	74	7.283	- 7.209	98	7.155	- 7.057
Algemene dekkingsmiddelen									
OZB woningen	3.445	240	3.205	3.445	212	3.233	3.447	209	3.239
OZB niet-woningen	1.854	158	1.696	1.854	159	1.695	1.868	159	1.710
Belastingen overig	522	27	495	1.661	27	1.635	1.677	36	1.641
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	47.598	-	47.598	48.961	-	48.961	49.028	-	49.028
Overige baten en lasten	-	418	- 418	78	1.168	- 1.090	79	1.084	- 1.005
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	4	- 4
Dividend	320	1	319	487	1	485	467	1	465
Saldo van lasten en baten	77.024	77.285	- 261	80.292	83.191	- 2.900	79.234	81.928	- 2.694
Mutaties reserves									
Mutaties reserves	434	633	- 200	746	1.207	- 461	961	1.065	- 105
TOTAAL RESULTAAT	77.458	77.918	- 461	81.038	84.398	- 3.360	80.195	82.993	- 2.798

Overzicht taakvelden versus programma's

De gemeente is vanaf 2017 verplicht de administratie in taakvelden te verdelen. De indeling van taakvelden met onderstaande nummering is verplicht en van belang voor de intergemeentelijke vergelijking van informatie. De toedeling van deze taakvelden aan gemeente-eigen programma's, naar aantal en inhoud, is aan de gemeenten zelf. In onderstaand overzicht is de vertaling van de taakvelden per programma weergegeven.

Verdeling taakvelden over de programma's

Programma en taakveld		begroting			rekening			verschil		
		lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Progr.	0. Bestuur en ondersteuning	6.673	57.679	51.006	6.530	58.001	51.471	143	322	465
0.1	Bestuur	2.452	112	- 2.340	2.542	98	- 2.444	- 90	- 14	- 104
0.10	Mutaties reserves	1.207	746	- 461	1.065	961	- 105	141	215	356
0.2	Burgerzaken	1.291	334	- 957	1.278	360	- 918	13	26	39
0.5	Treasury	157	487	330	153	483	329	4	- 4	-
0.61	OZB woningen	212	3.445	3.233	209	3.447	3.239	3	2	5
0.62	OZB niet-woningen	159	1.854	1.695	159	1.868	1.710	-	14	14
0.64	Belastingen overig	27	1.661	1.635	36	1.677	1.641	- 10	16	7
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	48.961	48.961	-	49.028	49.028	-	66	66
0.8	Overige baten en lasten	1.168	78	- 1.090	1.084	79	- 1.005	84	-	85
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	4	-	- 4	- 4	-	- 4
Progr.	1. Veiligheid	1.877	59	- 1.818	1.798	53	- 1.745	79	- 6	73
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.399	59	- 1.340	1.372	60	- 1.312	27	1	28
1.2	Openbare orde en veiligheid	478	-	- 478	426	- 7	- 433	52	- 7	45
Progr.	2. Verkeer, vervoer en waterstaat	4.915	241	- 4.674	4.855	859	- 3.996	60	618	678
2.1	Verkeer en vervoer	4.856	240	- 4.615	4.798	855	- 3.943	58	615	672
2.2	Parkeren	41	-	- 41	39	-	- 39	2	-	2
2.4	Economische havens en waterwegen	18	-	- 18	18	4	- 15	-	4	4
Progr.	3. Economie	1.579	1.099	- 480	1.359	1.106	- 253	220	7	228
3.1	Economische ontwikkeling	393	-	- 393	389	-	- 389	4	-	4
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	985	1.087	102	817	1.098	280	167	11	178
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	3	6	3	2	5	2	1	- 2	- 1
3.4	Economische promotie	198	6	- 193	150	4	- 147	48	- 2	46
Progr.	4. Onderwijs	3.320	829	- 2.491	2.766	427	- 2.339	554	- 402	152
4.2	Onderwijshuisvesting	1.135	-	- 1.135	1.147	-	- 1.147	- 12	-	- 12
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.185	829	- 1.356	1.619	427	- 1.192	566	- 402	164

Progr.	5. Sport, cultuur en recreatie	5.583	586	- 4.997	5.737	747	- 4.990	- 155	161	7
5.1	Sportbeleid en activering	476	48	- 428	510	67	- 443	- 34	19	- 15
5.2	Sportaccommodaties	1.876	351	- 1.525	1.903	343	- 1.559	- 27	- 7	- 34
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	410	41	- 369	391	41	- 350	19	-	19
5.4	Musea	518	139	- 379	639	269	- 370	- 120	129	9
5.6	Media	598	-	- 598	611	14	- 597	- 13	14	1
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.704	6	- 1.698	1.684	12	- 1.671	21	6	27
Progr.	6. Sociaal domein	42.650	11.349	- 31.302	43.224	11.123	- 32.101	- 574	- 226	- 799
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.345	-	- 2.344	2.146	1	- 2.145	198	1	199
6.2	Wijkteams	2.315	-	- 2.315	2.231	-	- 2.231	84	-	84
6.3	Inkomensregelingen	13.047	10.356	- 2.691	12.309	9.880	- 2.430	738	- 476	262
6.4	Begeleide participatie	5.370	573	- 4.797	5.621	573	- 5.047	- 251	-	- 251
6.5	Arbeidsparticipatie	1.600	-	- 1.600	1.552	51	- 1.501	49	51	99
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.264	-	- 1.264	1.289	4	- 1.285	- 25	4	- 21
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.464	243	- 7.221	7.961	376	- 7.584	- 497	134	- 363
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	7.730	60	- 7.670	8.691	104	- 8.586	- 961	44	- 917
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	220	-	- 220	162	-	- 162	58	-	58
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.296	116	- 1.180	1.264	133	- 1.130	33	17	50
Progr.	7. Volksgezondheid en milieu	6.518	6.324	- 194	6.552	6.208	- 345	- 35	- 116	- 151
7.1	Volksgezondheid	1.215	-	- 1.215	1.150	-	- 1.150	65	-	65
7.2	Riolering	1.443	2.234	791	1.422	1.961	539	21	- 273	- 252
7.3	Afval	3.190	4.088	898	3.138	4.090	952	52	2	54
7.4	Milieubeheer	671	-	- 671	843	157	- 685	- 172	157	- 15
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-	3	3	-	-	-	-	- 3	- 3
Progr.	8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.001	2.799	- 1.202	3.016	1.573	- 1.443	985	- 1.226	- 241
8.1	Ruimtelijke ordening	1.135	35	- 1.099	1.088	4	- 1.083	47	- 31	16
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.846	2.234	387	946	1.040	93	900	- 1.194	- 294
8.3	Wonen en bouwen	1.020	530	- 489	982	529	- 453	38	- 1	37
Progr.	Overhead	7.283	74	- 7.209	7.155	98	- 7.057	128	24	152
0.4	Overhead	7.283	74	- 7.209	7.155	98	- 7.057	128	24	152

TOTALEN	84.398	81.038	- 3.360	82.993	80.195	- 2.798	1.405	- 843	562
---------	--------	--------	---------	--------	--------	---------	-------	-------	-----

Grondslagen financiële verslaglegging

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Daarbij geldt dat activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate verantwoord in het jaar waarin zij betaalbaar zijn gesteld.
- Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Sommige lasten worden echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet gedacht worden aan componenten als vakantiegeld.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigings-prijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden hierop in mindering gebracht.

Materiële vaste activa met economisch nut

- De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs dan wel de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
- Slijtende investeringen worden vanaf het moment van gereedkomen of ingebruikneming afgeschreven gedurende de verwachte gebruiksduur. Eventuele restwaarden worden buiten beschouwing gelaten. Op grond met economisch nut, dus buiten de openbare ruimte, wordt niet afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten vangt met ingang van 2005 aan op het moment dat het betreffende actief gereed dan wel in gebruik genomen is
- Op activa die voor 2004 al bestonden zijn in het verleden soms extra afschrijvingen gedaan zonder dat daar een economische noodzaak voor was. Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt. Het verkrijgen van lagere toekomstige lasten lag aan deze handelwijze ten grondslag.
- De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs vermeerderd met de vóór 2016 bijgeschreven rente. Als de taxatiewaarde van deze gronden lager is dan de boekwaarde dan worden deze gronden uiterlijk 2019 afgewaardeerd tot die taxatiewaarde.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn niet formeel vastgesteld en zijn altijd zoveel mogelijk afgestemd op de verwachte economische levensduur of de verwachte nuttigheidsduur.

In januari 2006 heeft de raad voor komende investeringen de volgende richtinggevende afschrijvingstermijnen vastgesteld:

Huisvesting en inrichting	10-40 jaar
Installaties	3-15 jaar
Infrastructurele voorzieningen	7-50 jaar
Voertuigen	6-15 jaar

Onderwijsvoorzieningen	10-40 jaar
Sportvoorzieningen	10-40 jaar

Daarbij heeft de raad bepaald dat investeringen met een verkrijgingsprijs lager dan € 10.000 niet geactiveerd worden, maar rechtstreeks ten laste van het programma worden gebracht.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut

Voor investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut geldt dat zij bij voorkeur niet worden geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie worden gebracht. Voor zover de uitgaven voor degelijke investeringen wel zijn geactiveerd zijn zij gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs dan wel de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. In voorkomende gevallen zijn bijdragen van derden en/of reserves in mindering gebracht zodat op het saldo wordt afgeschreven. De boekwaarden van investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut moeten worden gezien als nog te dekken investeringsrestanten.

In het verleden zijn de afschrijvingstermijnen steeds zoveel mogelijk afgestemd op de verwachte economische levensduur of de verwachte nuttigheidsduur.

In januari 2006 heeft de raad voor komende investeringen de volgende richtinggevende maximale afschrijvingstermijnen vastgesteld:

Infrastructurele voorzieningen	15-40 jaar
Waterbeheer	15-40 jaar

Daarbij heeft de raad bepaald dat investeringen met een verkrijgingsprijs lager dan € 25.000 niet geactiveerd worden, maar rechtstreeks ten laste van het programma worden gebracht.

Financiële vaste activa

- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen betreffen de participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's. Deze zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Daalt de actuele waarde van de aandelen onverhoopt tot onder de verkrijgingsprijs, dan vindt afwaardering tot die actuele waarde plaats.
- Leningen u/g zijn opgenomen tegen de nominale waarde i.c. het uitgeleende bedrag verminderd met de reeds afgeloste termijnen. Vanwege de beperkte risico's inzake oninbaarheid zijn voor deze activa geen voorzieningen voor oninbaarheid gevormd.
- De overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer worden gewaardeerd op de nominale waarde i.c. het betaalde bedrag verminderd met aflossingen. Het begrip rentetypische looptijd heeft betrekking op de periode van de uitzetting waarin op basis van de voorwaarden van de uitzetting er sprake is van een constante rentevergoeding die niet door de verstrekker beïnvloedbaar is.

Voorraad bouwgronden

- De in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengsten uit verkopen. Deze prijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals kosten van verwerving en kosten van bouwrijp maken), alsmede rente- en beheerskosten.
- Kunnen met voldoende mate van zekerheid winsten uit de bouwgrondexploitatie als gerealiseerd worden aangemerkt, dan worden deze winsten genomen. Zolang deze zekerheid niet bestaat worden de verkregen verkoopopbrengsten volledig op de vervaardigingsprijs in mindering gebracht. Is winst genomen, dan is dit opgenomen in de boekwaarde van de grond. Voor zover uit de exploitatieopzetten blijkt dat complexen in de toekomst verlieslijdend zullen zijn, is een voorziening gevormd ter grootte van dit verlies. Dit verlies wordt bepaald op de contante waarde van het

bedrag, dat zich aan het eind van de looptijd als verlies zal voordoen. Het bedrag van dit verlies en de contante waarde ervan wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld.

Vorderingen

De vorderingen worden, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid, gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende activa

Waardering geschiedt tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs is in te schatten;
- bestaande risico's op balansdatum van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalitatie;
- van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de desbetreffende verplichting of het voorzienbare verlies. Rentetoevoegingen aan voorzieningen vinden niet plaats, tenzij dit voor een specifieke voorziening door een hogere overheid is voorgeschreven.

Vaste schulden

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Onder de langlopende schulden zijn - naast de ten behoeve van de financiering van de gemeentelijke uitgaven opgenomen leningen - tevens opgenomen de ten behoeve van een woningcorporatie opgenomen geldleningen.

De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het gerealiseerde saldo van de voorliggende jaarrekening. De reserves bestaan uit:

- algemene reserves;
- bestemmingsreserves.

Vorming van reserves, alsmede toevoegingen en onttrekkingen aan reserves geschieden conform daartoe door de gemeenteraad genomen besluiten en vinden altijd plaats in het kader van de resultaatbestemming. Voor zover in het verslagjaar nieuwe reserves zijn gevormd worden deze bij de jaarstukken door de raad bekrachtigd. Voor zover aan reserves rente wordt toegevoegd, vindt deze toevoeging eveneens plaats in het kader van de resultaatbestemming.

Eigen bijdragen Centraal administratiekantoor (CAK)

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen."

Algemene uitkering

Bij de bepaling van de baten inzake de algemene uitkering is uitgegaan van de decembercirculaire 2019.

Gerealiseerd resultaat

Het gerealiseerd resultaat over het verslagjaar volgt uit de programmarekening en is afzonderlijk als passiefpost op de balans opgenomen. Bestemming van dit saldo vindt plaats nadat de rekening is vastgesteld.

Toelichting balans

Activa

Vaste activa

Het verloop van de vaste activa in het boekjaar is als volgt weer te geven:

Vaste activa (x € 1.000)	Boek- waarde per 1-1-2019	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Aflossing/ afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12-2019
Immateriële vaste activa	2.984	-	-	166	-	-	2.818
Materiële vaste activa	61.463	3.331	1.707	3.177	-	-	59.910
Financiële vaste activa	7.164	-	-	-	-	363	6.801
Totaal	71.611	3.331	1.707	3.343	-	363	69.529

In overeenstemming met de notitie grondexploitatie van de commissie BBV zijn onder de materiële vaste activa ook de niet in exploitatie genomen gronden opgenomen door overheveling vanuit de balanspost voorraden.

Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt:

Immateriële vaste activa (x € 1.000)	Boek- waarde per 1-1-2019	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12-2019
Boeterente herfinanciering	2.984	-	-	166	-	-	2.818
	-	-	-	-	-	-	-
Totaal immateriële vaste activa	2.984	-	-	166	-	-	2.818

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

Materiële vaste activa (x € 1.000)	Boek- waarde per 1-1-2019	Herru- brice- ring	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12-2019
Gronden en terreinen	2.699	-	19	150	213	-	-	2.355
Strategische gronden	5.128	-	-	707	-	-	-	4.421
Woonruimten	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	20.983	-	632	-	1.201	-	-	20.414
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	29.884	-	2.203	850	1.186	-	-	30.051
Vervoermiddelen	594	-	114	-	40	-	-	668
Machines, apparaten en installaties	507	-	286	-	116	-	-	677
Overige materiële activa	1.668	-	75	-	419	-	-	1.324
Totaal materiële vaste activa	61.463	-	3.329	1.707	3.175	-	-	59.910

Economisch en maatschappelijk nut

Het overzicht hieronder geeft het verloop van de materiële vaste activa weer, ingedeeld naar economisch en maatschappelijk nut, alsmede de categorie investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden gevraagd.

Econom. en mij. nut <i>(x € 1.000)</i>	Boek- waarde per 1-1-2019	Herru- brice- ring	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12-2019
Economisch nut	31.775	50-	1.176	857	2.000	-	-	30.044
Economisch nut met tarief	18.545	50	980	-	597	-	-	18.978
Maatschappelijk nut t/m 2016	7.242	-	-	-	490	-	-	6.752
Maatschappelijk nut vanaf 2017	3.902	-	1.175	850	91	-	-	4.136
Totaal	61.464	-	3.331	1.707	3.178	-	-	59.910

Financiële vaste activa

De specificatie van deze post is als volgt:

Financiële vaste activa <i>(x € 1.000)</i>	Boek- waarde per 1-1-2019	Investe- ringen	Desinves- teringen	Aflossing	Boek- waarde per 31-12-2019
a Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	336	-	-	-	336
b Leningen aan woningcorporaties	5.066	-	-	190	4.876
c Overige langlopende leningen	1.270	-	-	99	1.171
d Overige uitzettingen met rentetype looptijd > 1 jaar	492	-	-	74	418
Totaal	7.164	-	-	363	6.801

De post kapitaalverstrekking is als volgt samengesteld:

Aandelen Friesland Milieu	62.453
Aandelen Afvalsturing NV	54.454
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	<u>219.277</u>
	336.184

Overige langlopende leningen

De onderverdeling en het verloop van deze leningen in 2019 is als volgt:

Overige langlopende leningen (x € 1.000)	Boekwaarde per 1-1-2019	Verstrekingen	Aflossing	Boekwaarde per 31-12-2019
a Leningen t.b.v. het startersproject	424	-	-	424
b Leningen t.b.v. duurzaamheid	422	-	-	422
c Overige leningen	424	-	99	325
Totaal	1.270	-	99	1.171

De post Overige leningen betreft o.a. een verstrekking aan de Maatschappelijke Onderneming Achtkarspelen (MOA).

Overzicht investeringskredieten

Op grond van de financiële verordening bevat de jaarrekening een overzicht van de geraamde bedragen voor investeringen en de aanwending daarvan. Omwille van de overzichtelijkheid is dit overzicht weergegeven op programmaniveau.

Programma (x € 1.000)	Begrote uitgaven	Werkelijke uitgaven	Begrote inkomsten	Werkelijke inkomsten
0 Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-
1 Veiligheid	-	-	-	-
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	4.631	1.366	1.566	850
3 Economie	-	-	-	-
4 Onderwijs	1.000	246	-	-
5 Sport, cultuur en recreatie	7.427	739	53	150
6 Sociaal Domein	-	-	-	-
7 Volksgezondheid en milieu	3.989	980	-	-
8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern.	-	-	-	707
Totaal	17.047	3.331	1.619	1.707

Een deel van het begrote krediet, € 10 miljoen, is in 2018 overgeheveld naar 2019. Onder programma 8 Volkshuisvesting staan de niet in exploitatie genomen gronden vermeld.

Vlottende activa

Voorraden

Dit betreft de voorraad bouwgronden per ultimo van het boekjaar. Deze zijn opgenomen tegen de boekwaarde minus de opgebouwde voorziening bouwgrondexploitatie. Overeenkomstig de regelgeving in de notitie grondexploitaties van de commissie BBV zijn de niet in exploitatie genomen gronden niet meer onder de voorraden opgenomen maar onder de materiële vaste activa.

Van de gronden in exploitatie kan het volgende overzicht worden gegeven:

Bouwterreinen	Boek- waarde per	Investe- ringen	Desinves- teringen	Winstname	Boekwaarde per	Voorziening verliezen	Balans- waarde per
<i>(x € 1.000)</i>	1-1-2019				31-12-2019		31-12-2019
1 S'veen, Vierhuisterweg	280	204	-	-	484	545	- 61
2 S'veen, Nije Jirden	340	4	-	-	344	-	344
3 B'post, Over de Vaart	537	3	196	57	401	-	401
4 Twijzel, Sportvelden	116	124	198	37	79	-	79
5 Maskelyn, Augustinusga	-	53	-	-	53	80	- 27
6 De Lits, Buitenpost	-	298	-	-	298	179	119
7 De Fûgelkamp, Harkema	-	64	-	-	64	-	64
Totaal	1.273	750	394	94	1.723	804	919
Industrieterreinen	Boek- waarde per	Investe- ringen	Desinves- teringen	Winstname	Boekwaarde per	Voorziening verliezen	Balans- waarde per
<i>(x € 1.000)</i>	1-1-2019				31-12-2019		31-12-2019
1 B'post, De Swadde	86	7	46	-	47	166	- 119
2 K'tille, Oost	- 70	22	712	340	- 420	-	- 420
3 Harkema, Quakkenburg	2	122	-	-	124	7	117
4 S.veen, Lauwerskwartier	668	9	-	-	677	-	677
Totaal	686	160	758	340	428	173	255
Totaal	1.959	910	1.152	434	2.151	977	1.174

Faciliteir grondbeleid	Boek- waarde per	Investe- ringen	Desinves- teringen	Winstname	Boekwaarde per	Voorziening verliezen	Balans- waarde per
<i>(x € 1.000)</i>	1-1-2019				31-12-2019		31-12-2019
1 De Dellen S.	-	-	-	-	-	-	-
2 De Dellen 41-43 S.	5	-	-	-	5	-	5
3 Lidl B.	1	-	-	-	1	-	1
4 Wide Pet Zuid H.	- 16	-	-	-	- 16	-	- 16
5 Molenweg 77 S.	6	-	-	-	6	-	6
6 Sije Hersterstrj. Twh.	- 2	1	-	-	- 1	-	- 1
7 Betonwei H.	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-6	1	0	0	-5	0	-5

Plankosten	Boek- waarde per	Investe- ringen	Desinves- teringen	Winstname	Boekwaarde per	Voorziening verliezen	Balans- waarde per	#
<i>(x € 1.000)</i>	1-1-2019				31-12-2019		31-12-2019	#
1 Voorstraat B.	19	8	-	-	27	-	27	
2 Nijebuorren H.	49	1	-	-	50	-	50	
3 Maskelyn Aug.	47	- 47	-	-	-	-	-	
4 De Lits B.	8	- 8	-	-	-	-	-	
5 Langelaan 4 S.	7	5	-	-	12	-	12	
6 De Fugelkamp H.	3	- 3	-	-	-	-	-	

Totaal	133	-44	0	0	89	0	89 #
--------	-----	-----	---	---	----	---	------

Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar kunnen als volgt worden weergegeven:

Rentetypische looptijd < 1 jaar (x € 1.000)	Stand per 1-1-2019	Stand per 31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen		
1 Te vorderen omzetbelasting fiscus	- 471	- 231
2 Te vorderen omzetbelasting BTW compensatiefonds	5.661	6.328
3 Diverse vorderingen	386	581
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar		
4 Rekening courant schatkistbankieren	5.579	-
Overige vorderingen		
5 Debiteuren algemeen	991	2.491
6 Debiteuren sociaal domein	826	392
7 Overig	1	-
Totaal	12.973	9.561

Liquide middelen

De specificaties luiden:

Liquide middelen (x € 1.000)	Stand per 1-1-2019	Stand per 31-12-2019
Kasrekeningen	6	5
Banksaldi	319	371
Totaal	325	376

Overlopende activa

De specificatie van de overlopende activa is als volgt:

Overlopende activa <i>(x € 1.000)</i>	Stand per	Stand per
	31-12-2018	31-12-2019
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
– Europese overheidslichamen	29	26
– het Rijk	–	–
– overige Nederlandse overheidslichamen	70	1.419
Overige nog te ontvangen bedragen	2.442	1.129
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	–	–
Totaal	2.541	2.574

Van de nog te ontvangen voorschotbedragen van de EU, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen kan onderstaand verloop worden gegeven:

Verloop voorschotbedragen <i>(x € 1.000)</i>	saldo	Toevoeging	Ontvangen	saldo
	1-1-2019			31-12-2019
EU, project B-RAP	29	26	29	26
totaal Europese overheidslichamen	29	26	29	26
Rijksoverheid, inzake BBZ 2017	–	–	–	–
totaal Rijksoverheid	–	–	–	–
Nederl. overh.lichamen, inz. T-diel 661040	–	–	–	–
idem, afdrachten WMO bijdragen	57	113	57	113
Anno D5 project	–	1.293	–	1.293
Diverse bijdragen T-diel	13	–	–	13
totaal overige Nederl. overheidslichamen	70	1.406	57	1.419

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Met ingang van 2014 is voorgeschreven dat de gemeente inzicht geeft over de benutting van het drempelbedrag in het kader van het verplicht schatkistbankieren. In de paragraaf treasury van het jaarverslag wordt hier nader op ingegaan. De drempel voor 2019 bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal, dat is $0,75\% \times € 77.458.000 = € 581.000$.

<i>(x € 1.000)</i>	Stand per 31-12-2019
Kwartaal 1	143
Kwartaal 2	320
Kwartaal 3	589
Kwartaal 4	562
Gemiddeld	404

Uit de tabel blijkt dat de drempel niet is overschreden.

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het op de balans verantwoorde bedrag aan eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

Eigen vermogen <i>(x € 1.000)</i>	Stand per 1-1-2019	Stand per 31-12-2019
1 Algemene reserve	18.183	20.576
2 Bestemmingsreserve t.b.v. egalisatie exploitatie	-	-
3 Bestemmingsreserve t.b.v. dekking van investeringen	-	-
4 Gerealiseerd resultaat	2.289	- 2.798
Totaal	20.472	17.778

Het verloop van de afzonderlijke reserves in 2019 wordt in onderstaand overzicht weer-gegeven:

Verloop reserves <i>(x € 1.000)</i>	Saldo per 1-1-2019	Toevoeging via resultaat- bestemming	Bestemming resultaat	Vermindering via resultaat- bestemming	Saldo per 31-12-2019
1 Vrije algemene reserve	14.028	2.289	1.065	962	16.420
2 Algemene reserve weerstandsvormogen	4.156	-	-	-	4.156
3 Resultaat 2018	2.289	- 2.289	-	-	-
4 Resultaat 2019	-	-	-	2.798	- 2.798
Totaal	20.473	-	1.065	3.760	17.778

Nadere toelichting reserves

Hieronder wordt per reserve een nadere toelichting gegeven omtrent de aard en reden van elke reserve, alsmede, voor zover van toepassing, de mutatie daarin in 2019. Deze mutaties zijn gebaseerd op de begroting, een afzonderlijk raadsbesluit of de in de laatst vastgestelde nota reserves en voorzieningen opgenomen detailbeschrijvingen. Deze mutaties passen alle binnen de doelstelling die de raad voor elke reserve heeft vastgesteld.

Voorzieningen

Het op de balans opgenomen bedrag bestaat uit de volgende componenten:

Voorzieningen <i>(x € 1.000)</i>	Boekwaarde per 1-1-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde per 31-12-2019
• Verplichtingen en verliezen (BBV – art. 44a)	-	-	-	-
• Risicovoorzieningen (BBV – art. 44b)	1.695	11	423	1.283
• Onderhoudsvoorzieningen (BBV – art. 44c)	1.134	272	169	1.237
• Bijdragen toekomstige vervangingsinvesteringen (BBV – art. 44d)	-	-	-	-
• Van derden verkregen middelen (BBV – art. 44, lid 2)	2.922	107	302	2.727
Totaal voorzieningen	5.751	390	894	5.247

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

De samenstelling en het verloop van de vaste schuld is als volgt:

Vaste schulden <i>(x € 1.000)</i>	Saldo per 1-1-2019	Opname	Aflossing	Saldo per 31-12-2019
a Onderhandse leningen				
– WoonFriesland	5.066	-	190	4.876
– eigen financiering	31.826	13.000	2.174	42.652
b Onderhandse leningen openbare lichamen	492	-	74	418
c Waarborgsommen	1	-	1	-
Totaal	37.385	13.000	2.439	47.945

Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit de volgende componenten:

Vlottende passiva <i>(x € 1.000)</i>	Saldo per 1-1-2019	Saldo per 31-12-2019
1 Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	20.419	6.076
2 Overlopende passiva	4.800	6.253
Totaal	25.219	12.329

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Deze schulden kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Netto vlottende schulden < 1 jaar <i>(x € 1.000)</i>	Saldo per 1-1-2019	Saldo per 31-12-2019
1 Kasgeldleningen	14.000	2.000
2 Banksaldi	709	282
3 Overige schulden		
– crediteuren	4.640	1.440
– crediteuren sociaal domein	3	–
– salarissen en sociale lasten	710	642
– overig	357	1.712
Totaal	20.419	6.076

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit de volgende componenten:

Overlopende passiva <i>(x € 1.000)</i>	Saldo per 1-1-2019	Saldo per 31-12-2019
1 Nog te betalen bedragen	2.659	4.508
2 Nog te betalen aan de Werkmaatschappij	902	–
3 Tussenrekening bank sociaal domein	997	582
4 Vooruitontvangen bedragen	–	–
5 Vooruit ontvangen bedragen overige overheden	241	1.163
Totaal	4.799	6.253

Onder de nog te betalen bedragen vallen vooral de nog niet vervallen rente van geldleningen en diverse overige afrekeningen en verplichtingen welke reeds in 2019 zijn aangegaan maar per de balansdatum nog niet in rekening zijn gebracht. Ook de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen vallen onder de overlopende passiva.

Van de vooruit ontvangen bedragen overige overheid kan onderstaande opbouw van het eindsaldo worden weergegeven:

Specific. vooruit ontvangen ov. overh. <i>(x € 1.000)</i>	Saldo per 1-1-2019	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug- betalingen	Saldo per 31-12-2019
1 7211026, Uitvoeren halteplan	10	–	–	–	10
2 Prov. Fryslân manifest verkeersveiligheid	10	–	5	–	5
3 Duurzaamheid project Harkema	158	249	–	–	407
4 Uitvoeringsregeling BDU Verkeer en Vervoer	43	–	43	–	–
5 Zwerfafval	3	–	3	–	–
6 Project Trochpakker	16	–	–	–	16
7 Voorschot SPUK-uitkering 2019	–	645	–	–	645
8 Bijdrage baggerwerk Fabriksfeart Augustinusga	–	80	–	–	80

Wetterskip Fryslan					
Totaal	241	974	51	-	1,163

Waarborgen en garanties

De gemeente Achtkarspelen heeft zich garant gesteld voor de betaling van de rente en aflossing van door diverse instellingen en particulieren aangegane geldleningen. De navolgende groepen zijn te onderscheiden:

specificatie <i>(x € 1.000)</i>	Oorspronkelijk bedrag	% borg- stelling	Restant per 1-1-2019	Restant per 31-12-2019	Risico gemeente
1 Verkrijgen/verbeteren eigen woning	26.136	50%	2.106	1.582	791
2 Rechtspersonen	22.591	100%	17.645	15.075	15.075
Totaal	48.727		19.751	16.657	15.866

Niet uit de balans blijvende verplichting

Aanbesteding onderhoud bermen en sloten

In het kader van EU aanbesteding is voor één van de aanbestedingen een rechtmatigheidsfout ontstaan door bij de onderhandse aanbesteding uit te gaan van een 'Werk' in de zin van de Aanbestedingswet in plaats van een 'Dienst'. Voor het boekjaar 2020 t/m 2021 is het samenhangende bedrag meegenomen in de foutevaluatie voor een bedrag van € 125.000 (2020) en € 125.000 (2021). Bedragen exclusief btw.

Gebeurtenissen na balansdatum

COVID-19 (Corona) virus

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de jaarrekening 2019 zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de gemeenten en de werkmaatschappij 8KTD. Echter in de regio Wuhan in China startte in december 2019 een uitbraak van het COVID-19 virus. Medio februari 2020 is dit virus in heel Europa (waaronder ook Nederland) doorgedrongen. Om het virus zo goed mogelijk te bestrijden heeft het Kabinet maatregelen getroffen, waaronder het verbieden van bijeenkomsten van (grote) groepen mensen, diverse reisverboden en de sluiting van eet- en drinkgelegenheden en sport- en fitnessclubs, scholen en kinderdagverblijven tot in ieder geval 28 april 2020. Vergaande maatregelen zijn op dit moment niet uitgesloten. Dit heeft een aanzienlijke impact op de economie en werkgelegenheid in zowel binnenland als het buitenland. De uiteindelijke gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet te overzien. Ook voor onze gemeenten en de werkmaatschappij 8KTD heeft de uitbraak van het COVID-19 virus, op het moment van het opmaken van de jaarrekening, directe organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden. Deze organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden bestaan uit:

- Alle medewerkers werken zoveel als mogelijk vanuit huis en zijn voor onderlinge afstemming aangewezen op telefonie of digitale oplossingen;

- We onderzoeken welke ondersteuning mogelijk is om inwoners en bedrijven binnen de gemeenten die in (financiële) moeilijkheden zijn gekomen te ondersteunen. Dit heeft impact op onze werkzaamheden die we op dit moment nog niet volledig kunnen overzien.

Naast de bovenstaande organisatorische gevolgen heeft dit direct dan wel indirect ook financiële gevolgen c.q. onzekerheden voor onze gemeenten. Het Corona virus heeft conform de uitspraak van de commissie BBV geen directe financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Echter vanaf het boekjaar 2020 kunnen de volgende financiële gevolgen van toepassing zijn voor onze gemeenten en de werkmaatschappij 8KTD, voor zover wij kunnen overzien op het moment van het opmaken van de jaarrekening:

- Kasstromen, zo hebben de gemeenten uitstel van betaling voor de gemeentelijke belastingen verleend aan alle ondernemers tot 31 juli 2020. Zo nodig kunnen ondernemers verdere uitstel van betaling krijgen. De uitgestelde betaaltermijn geldt voor alle ondernemers met een inschrijving in de Kamer van Koophandel. Het risico op oninbaarheid van vorderingen zal toenemen;
- Doorschuiven van diverse beleidsactiviteiten, waardoor zaken later gerealiseerd worden dan gedacht;
- Inkomstenderving van gesubsidieerde instellingen en verbonden partijen, is het weerstandsvermogen van die partijen voldoende dit te kunnen opvangen;
- Landelijk ingestelde regelingen zoals de "Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers" of een toename aan zelfstandigen die een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen.
- Er wordt opnieuw een economische recessie verwacht. Dit zal leiden tot een grotere werkloosheid die zich door kan vertalen naar een groter beroep op bijstand. Normaliter worden gemeenten hiervoor zo nodig gecompenseerd door het Rijk (t-2) al dan niet met maatwerk (voorfinanciering o.i.d). Een economische recessie kan daarnaast impact hebben op bijvoorbeeld onze grondexploitaties als gevolg van vertraging in de uitgifte;
- Het kabinet gaat in overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) over de mogelijkheid om (voorlopige) lokale aanslagen aan ondernemers stop te zetten en al opgelegde aanslagen aan bedrijven in te trekken. Het gaat hierbij in het bijzonder om de toeristenbelasting.

De uiteindelijke financiële impact van bovenstaande zaken is op dit moment niet redelijkerwijs in te schatten.

Wij verwachten qua liquiditeit geen problemen omdat wij zonder problemen bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten geld kunnen lenen. Gezien de huidige situatie op de geld- en kapitaalmarkt zijn daaraan geen of nauwelijks rentekosten aan verbonden.

De uitbraak van het COVID-19 virus heeft zoals al vermeld geen invloed op de cijfers over het boekjaar 2019. De gemeentebesturen hebben passende maatregelen genomen c.q. zorgen ervoor dat passende maatregelen worden genomen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen. De jaarrekening is dan ook opgemaakt uitgaande van de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsactiviteiten voor zowel gemeenten als werkmaatschappij 8KTD.

Toelichting baten en lasten

De jaarrekening met toelichting is de tegenhanger van het overzicht van baten en lasten met toelichting, zoals die in de begroting is opgenomen. Het overzicht van baten en lasten in de begroting 2019 is ingedeeld naar de negen programma's waarin alle baten en lasten zijn opgenomen.

De jaarrekening over begrotingsjaar 2019 sluit met een nadelig saldo van € 2.798.000. In de begroting na wijzigingen (december) werd rekening gehouden met een nadelig saldo van € 3.360.000. Hieronder volgt een overzicht met de verschillen per programma tussen begroot en werkelijk.

Programma	Saldo begroot 1-1	Saldo begroot	Saldo werkelijk	Vershil
Overhead	44.003	44.258	44.518	261
Crisisbeheersing en brandweer	- 1.681	- 1.818	- 1.745	73
Verkeer en vervoer	- 4.818	- 4.674	- 3.996	678
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 285	- 480	- 253	228
Onderwijshuisvesting	- 2.787	- 2.491	- 2.339	152
Sportaccommodaties	- 4.584	- 4.997	- 4.990	7
Samenkracht en burgerparticipatie	- 28.064	- 31.302	- 32.101	- 799
Milieubeheer	- 373	- 194	- 345	- 151
Wonen en bouwen	- 1.671	- 1.202	- 1.443	- 241
Onttrekkingen/stortingen reserves	- 200	- 461	- 105	356
Totaal	- 461	- 3.360	- 2.798	562

Begrotingsrechtmatigheid

Voor het begrotingscriterium is het van belang dat de baten, lasten en balansmutaties tot stand komen binnen de grenzen van de vastgestelde begroting en de hiermee samenhangende programma's. Volgens de BBV-Kadernota Rechtmatigheid zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig.

Het kan voorkomen, dat er meer is uitgegeven dan begroot, maar dat het college wel binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. In deze gevallen is het niet de bedoeling, dat de accountant deze overschrijdingen betreft bij de beslissing om wel of niet een goedkeurende accountantsverklaring af te geven. De accountant moet deze overschrijdingen wel opnemen in het verslag van bevindingen. Jaarlijks toetsen we de overschrijdingen per programma aan de soort begrotingsoverschrijding uit de kadernota rechtmatigheid om vast te stellen of sprake is van een begrotingsoverschrijding die mee moet tellen voor het rechtmatigheidsoordeel.

In de jaarrekening 2019 is sprake van overschrijdingen voor de volgende programma's: 5, 6 en 7.

Wij vinden dat de uitgaven die tot deze overschrijdingen hebben geleid behoren tot het kader waarbinnen het college van de raad mandaat heeft gekregen om uitvoering te geven aan het vastgestelde beleid. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen wij u naar het betreffende programma.

Incidentele baten en lasten

Voor een gezonde financiële positie moeten de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt in hoeverre het resultaat beïnvloed wordt door incidentele baten of lasten.

- Indien bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijke geldstroom, binnen de termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt.
Bijvoorbeeld in het kader van de bezuinigingen besluit de gemeente in jaar 2022 geen subsidies meer te verstrekken; de daarmee samenhangende lasten worden in 2021, 2020 en 2019 nog als structureel beschouwd.
- Na afloop van een begrotingsjaar zullen bij het opmaken van de jaarrekening altijd wel enige (relevante) verschillen tussen de werkelijkheid en de begroting blijken. Het is van belang dat bij de analyse daarvan wordt beoordeeld in hoeverre er alsnog sprake is geweest van niet begrote incidentele baten en lasten.
Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid blijven naar hun aard "structureel".
- Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden in principe als incidenteel beschouwd.
Reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves (kapitaallasten) en onttrekkingen uit een (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal drie jaar met als doel het dekken van structurele lasten worden als structureel beschouwd.
- Meerjarige tijdelijke geldstromen, waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of een toekenningsbesluit, worden beschouwd als incidenteel ook als de geldstroom (nog) langer is dan drie jaar.

Verantwoording Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op de gemeente Achtkarspelen. Het voor de gemeente toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000 (2018: € 189.000). Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

In onderstaande tabellen worden de WNT-gegevens van de leidinggevende topfunctionarissen over 2018 en 2019 vermeld. In Achtkarspelen betreft het de functies van gemeentesecretaris en raad-griffier.

Tabel 1. Leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking

Gegevens 2019 (bedragen x € 1)	Van der Laan	Van Hoppe
Functiegegevens	gemeentesecretari	raad-griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	130.473	85.653
Beloningen betaalbaar op termijn	20.058	15.628
<i>Subtotaal</i>	<i>150.531</i>	<i>101.281</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
-/- Overschuldigd betaald nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	150.531	101.281
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2018 (bedragen x € 1)	Van der Laan	Van Hoppe
Functiegegevens	gemeentesecretari	raad-griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	128.520	87.568
Beloningen betaalbaar op termijn	17.507	12.682
<i>Subtotaal</i>	<i>146.027</i>	<i>100.250</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
Totale bezoldiging	146.027	100.250

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Er zijn geen topfunctionarissen in 2019 bij de gemeente Achtkarspelen zonder een vaste dienstbetrekking

1c en d. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing voor de gemeente Achtkarspelen

1e De totale bezoldiging van een topfunctionaris alsmede degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor al zijn/haar functies bij één WNT-instelling en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen (uitsluitend te verantwoorden indien en voor zover er sprake is bij een topfunctionaris van bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij de WNT-instelling en/of bezoldiging uit hoofde van werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen.

Niet van toepassing voor de gemeente Achtkarspelen

1f. In het geval een leidinggevende topfunctionaris, op of na 1-1-2018 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij een of meer andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van onderstaande tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1a of 1d. Dit geldt in voorkomende gevallen ook voor diegene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt

Niet van toepassing voor de gemeente Achtkarspelen

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Niet van toepassing voor de gemeente Achtkarspelen

Single Information Single Audit

De gemeente Achtkarspelen ontvangt van diverse departementen specifieke uitkeringen, waaraan voorwaarden zijn verbonden als het gaat om de besteding van de gelden. De verantwoording die daarover moet worden afgelegd vindt plaats door middel van de zogenaamde SISA-bijlage (Single Information, Single Audit).

Hierin zijn alle specifieke uitkeringen opgenomen die de gemeente ontvangt en waarvan door het rijk is besloten de verantwoording via deze methode te laten plaatsvinden.

Voor 2019 vallen de volgende specifieke uitkeringen van de gemeente onder deze verantwoordingssystematiek:

- Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022
- Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2019
- Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente_deel 2019
- Specifieke uitkering Sport (SPUK Sport)
- Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SISA tussen medeoverheden)

Nadere toelichting bij SISA-tabel

- Kolom 1 = afkorting van de naam van het betreffende departement
- Kolom 2 = nummer van de specifieke uitkering
- Kolom 3 = naam van de specifieke uitkering en de juridische grondslag
- Kolom 4 t/m 12 = indicatoren

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020							
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 03</i>		
			€ 253.622	€ 107.777	€ 21.236		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Bedrag
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D8 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D8 / 06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 07</i>	
			1				
			2				

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 7.713.923	€ 153.411	€ 916.762	€ 1.023	€ 27.261	€ 38
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2 / 12</i>
			€ 24.845	€ 8.434	€ 0	€ 351.010	€ 0	Ja

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 63.517	€ 0	€ 16.015	€ 53.508	€ 2.830	€ 0
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
		<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i>				
		€ 0	€ 0	Ja				

VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
			<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06</i>
			1 € 643.992	Achtkarspelen	€ 227.486	€ 183.590	€ 35.046	€ 8.850
		Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld		
		<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09</i>	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11</i>		
		1 Achtkarspelen	227486	35,32%		€ 416.506		

IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	
			Provinciale beschikking en/of verordening	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05</i>
			Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	1 1294958 (manifest verkeersveiligheid 2016-2020)	€ 4.578	€ 4.578		
			2 821309 (aanleg fietsvoorziening Oude Dijk)	€ 24.000	€ 257.000			
			3					

		Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/06</i>	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/07</i>	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/08</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/09</i>	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/10</i>	
1	1294958 (manifest verkeersveiligheid 2016-2020_	€ 20.614	€ 20.614	€ 20.614		Nee	
2	821309 (aanleg fietsvoorziening Oude Dijk)	€ 24.000		€ 257.000		Ja	
3							

Controleverklaring accountant